

S B Í R K A K Á Z Á N Í

PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ

I.

2018/2019

OBSAH

		strana
1. Příchod, který vyhlížíme (adventní)	Aleš Mostecký	2
2. Kéž bys protrhl nebesa a sestoupil (adventní)	Aleš Mostecký	8
3. Bůh v nás má zalíbení (vánoční)	Emanuel Vejnar	14
4. Na přelomu roku	Tomáš Potoček	20
5. Díváme se – vidíme? (postní)	Marek Zikmund	27
6. Ani ve smrti není pozdě (postní)	Marek Zikmund	33
7. Jiné zachránil (velkopáteční)	Emanuel Vejnar	39
8. Byl vzkříšen (velikonoční)	Tomáš Trusina	44
9. Byl ukraden (po Velikonocích)	Tomáš Trusina	59
10. Tomáš (po Velikonocích)	Míloslava Hofmanová	57
11. Svatodušní.	Jan Trusina	64
12. Jsem Bůh, jenom když jsem blízko?	Tabita Landová	72
13. Uzdravení posedlého	Jiří Tengler	79
14. Pokračovat v modlitbě	Jiří Tengler	86
15. Bez vás jsme sirotci	Jiří Gruber	93

PŘÍCHOD, KTERÝ VYHLÍŽÍME

adventní

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od toho, který je, který byl a který přijíti má.

Brány, zvedněte do výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy. Kdo to je Král slávy? Hospodin zástupů, on je Král slávy. (Ž 24,9–10) Amen

Společně vyhlížíme příchod Páně, chceme jej vítat a oslavovat, neboť nám přináší své království, ustavuje svou vládu.

PÍSEŇ č. 289 Bohu chvála buď i čest

MODLITBA

Obracíme se k tobě, náš Bože. Věříme, že naše očekávání na tvé jednání, na tvé přicházení a zasahování do běhu světa není marné. Zažili jsme již tvou spásu, tvou útěchu, tvé oslovení. Proto jsme tady i dnes a chválíme tě.

Svět na tebe čeká. Mnohé problémy a bolesti jsou nad naše síly a nad naše schopnosti. Síla a moc hříchu je tak veliká, že s ní často nic nezmůžeme. Proto se svěřujeme tobě a poroučíme vše tvé moci, lásce a milosrdenství. Bože, smiluj se nad námi! Přijď a zasahuj ve prospěch dobra.

Prosíme, svým Duchem zažehni obrodu, do všech končin světa rozvěj svou chválu. Začni od nás, vstup do našeho ducha a plně nás prostup, abychom tebe ctili, podle tvé vůle žili a tobě vzdávali díky.

Sláva Otci, Synu i Duchu svatému.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Proroctví Izajáše, 53. kapitoly, od 7. do 9. verše:

Byl ztrápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku...

PÍSEŇ č. 24 Tvá, Bože, je všechna země

KÁZÁNÍ

Hosanna Synu Davidovu. Požehnaný, který přicházíš ve jménu Páně! Hosanna na výsostech! (Mt 21,9)

Vítáme tě, Pane, když k nám přicházíš ve svém slově. A dej, ať tě přijímáme otevřeným srdcem.

Základ kázání je z knihy Zjevení Jana, 5. kapitoly, prvních 7 veršů:

V pravici toho, který sedí na trůnu, spatřil jsem knihu úplně popsanou, zapečetěnou sedmi pečeti. Tu jsem spatřil mocného anděla, který vyhlásil velikým hlasem: „Kdo je hoden otevřít tu knihu a rozlomit její pečeti?“ Ale nikdo na nebi ani na zemi ani pod zemí nemohl tu knihu otevřít a podívat se do ní. Velmi jsem plakal, že se nenašel nikdo, kdo by byl hoden tu knihu otevřít a podívat se do ní. Ale jeden ze starců mi řekl: „Neplač. Hle, zvítězil lev z pokolení Judova, potomek Davidův; on otevře tu knihu sedmkrát zapečetěnou.“ Vtom jsem spatřil, že uprostřed mezi trůnem a těmi čtyřmi bytostmi a starci stojí Beránek, ten obětovaný; měl sedm rohů a sedm očí, což je sedmero duchů Božích vyslaných do celého světa. Přistoupil k tomu, který sedí na trůnu, a přijal knihu z jeho pravice.

Advent znamená, sestry a bratři, příchod. Je to snad, alespoň v církvi, známá věc. Přesto si ji na počátku adventního období stojí za to znovu připomenout. Advent – příchod má dvojí smysl. Za prvé je to období upomínající na dobu očekávání příchodu Spasitele tak, jak jej vyhlíželi proroci a Boží lid Izraele podle svědectví Písem. My vyznáváme, že se toto jejich očekávání naplnilo a bylo završeno narozením Ježíše z pokolení Judova. V tomto smyslu je pro nás adventní čas dobou přípravy na vánoční svátky.

Ale pak je tu ještě i ta druhá strana adventu – příchodu, k níž tíhne církevní rok už několik týdnů, když se chýlí ke svému konci. Přijde

někdo, kdo bude svět soudit a kdo jej uvede do nového zaslíbeného Božího věku. Čekání na tento příchod není ještě uzavřenou záležitostí. Zatím stále čekáme, až ten kdosi přijde. A i na to advent upozorňuje, povzbuzuje nás ve vytrvalém čekání a na jeho příchod nás připravuje.

Biblický oddíl z knihy Zjevení, který jsme dnes četli, mluví právě k tomuto druhému významu adventního času. I zde je vyhlášen a očekáván někdo, kdo bude moci splnit určité poslání. Tím posláním je převzít od Boha jeden důležitý svitek, otevřít jej a číst. Následující verše naznačují, co to znamená. Tím, když začne číst, tím se rozehraje cosi podobného, co očekáváme právě od adventu. Spustí se tím události, na jejichž konci je nastolení Božího království, spása věrných a věčná radost. Právě po tom autor knihy Jan touží, a proto hledá někoho, kdo by mohl tu knihu otevřít – aby se Boží dílo završilo, aby se naplnila Boží vůle v plnosti, aby se Boží záměry s námi a s celým tímto světem uskutečnily. Kdo je hoden do toho jít? Kdo tohle může vzít na sebe? Kdo přijde, aby s tímhle hnul? Tušíme, že to není jen tak. Rozhlížíme se, spolu s Janem vyhlížíme, očekáváme jeho příchod.

„Ale nikdo na nebi ani na zemi ani pod zemí nemohl tu knihu otevřít a podívat se do ní.“ Učinit ten rozhodující krok pro záchranu světa. Není tu nikdo takový v celém našem stvořeném světě. Není to nikdo, na kom bychom se dohodli a společně ho k tomu vybrali a tím pověřili. Není to vítěz voleb. Není to ani ten, kdo by si to uzurpoval. Není nikdo, „na nebi, na zemi ani pod zemí“, napíše Jan jazykem své doby. Můžeme se dohadovat, proč. Třeba proto, že ani jeden jediný není bez hříchu. Nebo proto, že by to nikdo neunesl. Kdo ví. Zkrátka není nikdo. Když nikdo není, tak to asi nikdo nepřijde. Možná proto je čekání na něj tak dlouhé. A tak člověk propadá malomyslnosti. To se nikdy nedočkáme. Nikdy se svět nepromění podle Boží vůle. Je to k vzteku, je to k breku. Nakonec nezbyvá než plakat. Nad naší nedostatečností, nehodností. Takto vidí i Jan: „Velmi jsem plakal, že se nenašel nikdo, kdo by byl hoden tu knihu otevřít a podívat se do ní.“

Plakat bychom museli, pokud bychom čekali, že spása přijde z našich vlastních zdrojů, pokud bychom doufali, že si ji vybojujeme my sami svými zásluhami a schopnostmi. Ale to přece nečekáme. Vždyť spásu vyhlížíme tak říkajíc zvenčí. Vyznáváme, že je nám dána od Boha.

A právě k Bohu, k jeho trůnu, nasměřuje Bible náš pohled. Tam je, tam se skrývá, skoro nenápadně krčí ten, kdo je hoden vzít svitek, kdo je hoden rozproudit dění spásy, které vyvrcholí tím, že na sebe tento náš svět oblékne podobu nebeského Jeruzaléma, Božího království. A tak, člověče, „neplač,“ nepropadej panice a beznaději, „hle, zvítězil lev z pokolení Judova“. Tak to zaznívá od Božího trůnu. Když tohle slyšíme, tak to nás vzpruží. Je tu někdo, kdo zvítězil. Pocit vítězství, tu radost z něj, dokonce hrdost z vítězství známe. Nemusíme to ani být my sami, kdo vyhrájí. Stačí, když je to tým nebo jednotlivý sportovec, kterému fandíme, strana či kandidát, jimž jsme dali svůj hlas. Ale i když hrajeme doma šachy nebo Člověče, nezlob se! a vyhrájeme, je to v nás taky.

A hle, tady je vítěz, tady je náš kandidát, kterému bychom měli fandit. A je to lev. Král zvířat. Silné tlapy, ostré drápy. Mohutné tělo, děsivý je už jen jeho řev. A taky silná čelist plná ostrých zubů. Nepřátelé před ním zalézají, a ukrývají se, kořist marně přechá. „Hle, zvítězil lev.“ A nám je jasno, proč. Jistě, kdo jiný, s jinými vlastnostmi a s jiným přístupem by měl zvítězit? Tak to na světě chodí od nepaměti, a kdo chce to všecko světské zlo přemoci, musí do toho jít královsky, s větší silou, s větší mocí, s větší razancí a tvrdostí, ostřeji a nekompromisně.

Jaké je to však překvapení, když slyšíme, že ten vítězný lev z pokolení Judova vypadá úplně jinak, než jak jsme si jej teď popsali. Vůbec neodpovídá našim představám a tomu, k čemu jako lidé bez ustání tíhneme. (To je taky možná důvod, proč se tak dlouho nikdo nenašel, proč mezi námi nikdo takový není, kdo by mohl přijít a to poslání naplnit.) Jako naprosté zjevení působí, že ten lev je vlastně Beránek, a vítězství mu patří proto, že je obětovaný, že byl obětován, že za druhé a pro jejich záchranu vydal sám sebe. Namísto síly a moci přijal na sebe slabost. Namísto rozsévání smrti dal svůj život. Vykoupil svou vlastní krví.

On je hoden přijmout tu knihu a rozlomit její pečeti. A uskutečnit, co Bůh má ve svých rukou. A tuto Boží vůli uskutečnit v plnosti. Na to se spoléháme. Na jeho příchod čekáme. Jeho způsoby vlády vyhlížíme, vlády Bohem milované a ustanovené.

Víme, co to znamená – pro nás, pro naše myšlení, rozhodování, jednání? Právě i na to nás upomíná adventní čas. A ukazuje, v čem

smíme už dnes rozpoznávat drobné krůčky jeho přicházení: Jsou tam, kde vládne Beránek ten obětovaný, kde se dějí věci podle jeho příkladu. Amen

MODLITBA

Skláníme se před tebou a prosíme: Dej nám prožít tento advent v plném spolehnutí se na tebe, v radostném očekávání příchodu tvého království a v ochotném činění tvé vůle. Amen

PÍSEŇ č. 269 Vesele zpívejme

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, ty Beránku obětovaný a za nás vydaný, který jsi nás svou krví vykoupil. Ty jediný jsi hoden převzít od Boha všechnu moc a slávu, vládu i čest. K tobě se nyní obracíme se svými prosbami: Za stvoření, které ničíme. Za vykácené deštné pralesy, za vodstvo znečištěné odpady a vzduch znečištěný emisemi. Za zvířata ponížená na spotřební materiál. Přijď, Spasiteli světa, tvé stvoření tě očekává.

Prosíme za místa, kde se nedostává lidem základních podmínek pro život, kde nevládne spravedlnost, právo a mír. Přijď, Soudce světa, lidé čekají tvůj pokoj a tvé milosrdenství. Prosíme za chudé a hladové, za ty, kdo byli vyhnáni z domovů a nemají obživu.

Přijď ty, který jsi nadějí světa, lidé vyhlížejí naději. Prosíme za nemocné, umírající, za pozůstalé. Přijď, Světlo věčného života, lidé očekávají tvé uzdravení a útěchu. Prosíme za ty, kdo stojí na straně dobra, pomáhají, zachraňují, nasazují se a obětují pro ostatní. Přijď ty, který jsi láska, lidé potřebují tvou sílu.

Prosíme za tvou církev a za nás věřící. A také za ty, kdo tě teprve hledají, i za ty, kdo tě zarputile odmítají. Přijď ty, který jsi cesta i cíl všeho, lidé potřebují tvůj správný směr a smysl života. Prosíme za nastávající adventní čas. Kéž jej prožijeme pod co nejmenším tlakem

domnělých nutností, bez zbytečného šílení, kterého původci jsme sami sobě jen my, kéž najdeme tebe. Přijď, Pane, k nám. Ve tvém jménu společně k Bohu voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Rozjášej se, sijónská dcero, dcero jeruzalémská, propukni v hláhol. Hle, přichází k tobě tvůj král, spravedlivý a zachráněný, pokořený, jede na oslu, na oslátku, osličím mláděti. (Za 9,9)

POŽEHNÁNÍ

Sám Bůh pokoje necht' vás cele posvětit a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní. Amen

PÍSEŇ č. 443 Přijď, Králi věčný náš

KÉŽ BYS PROTRHL NEBESA A SESTOUPIL

adventní

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj toho, který je, který byl a který přijíti má.

Nevzdaluj se ode mne, můj Bože, Bože, na pomoc mi pospěš! Já však budu vytrvale čekat a vždy víc a nade vše tě budu chválit.

(Ž 71,12.14)

Amen

PÍSEŇ č. 274 Vítej nám, hoste přemilý

MODLITBA

Děkujeme ti, náš nebeský Otče, za to, že svým Slovem nešíříš děs a hrůzu, ale přicházíš ve svých osloveních za námi s dobrým úmyslem, přinášíš svou přízeň a osvědčuješ svou lásku. Děkujeme za to, že se k tobě jako tvůj lid, jako tvé děti smíme s důvěrou obracet. S důvěrou ve tvou blízkost a pomoc. S nadějí na tvé činy záchrany.

Prosíme, vzdal od nás veškerou netrpělivost, veškerou naši snahu diktovat ti, jak by mělo tvé jednání s námi vypadat. Chraň nás před naší neustálou snahou prosazovat si jen to své. A uč nás vyhlížet to, co od tebe skutečně vychází, co nám dáváš. Tak nás proměňuj svým svatým Duchem. O to prosíme, pro Ježíše Krista.

Za to, že jsi v něm sestoupil z nebes a přišel do tohoto světa mezi nás, ti patří naše časná i věčná chvála: Sláva Otci, Synu i Duchu svatému.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, 7. kapitoly, od 7. do 11. verše:

Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno...

PÍSEŇ č. 85 Vždy, Pane, dobře svým jsi činíval

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Proroctví Izajáše, od 15. verše 63. kapitoly do 3. verše kapitoly 64.:

Pohlédni z nebes a podívej se ze svého svatého, proslaveného obydlí! Kde je tvé horlení a bohatýrská síla? Tvé cituplné nitro a tvé slitování jsou mi uzavřeny? Ty jsi přece náš Otec! Abraham nás nezná, Izrael, ten o nás neví. Hospodine, tys náš Otec, náš vykupitel odedávna, to je tvé jméno. Proč jsi nás nechal, Hospodine, zbloudit z tvých cest? Zatvrdil jsi naše srdce, aby se tě nebálo. Navrať se kvůli svým služebníkům, kvůli kmenům svého dědictví! Dočasně si tvůj svatý lid přivlastnili, tvou svatyni pošliapali naši protivníci. My jsme tvoji odedávna. Jim jsi nepanoval, nazývání nebyli tvým jménem. Kéž bys protrhl nebesa a sestoupil dolů, hory by se před tvou tvář potácely. Jako když oheň spaluje suché roští a uvádí do varu vodu, tak dáš poznat svým protivníkům své jméno. Pronárody se budou před tebou chvět. Když jsi konal hrozné činy, jichž jsme se nenadáli, sestoupils, a hory se před tvou tvář potácely. Od věků se něco takového neslyšelo, k sluchu neproniklo, oko nespatrišlo, že by jiný bůh, mimo tebe, učinil něco pro toho, kdo na něj čeká.

„Kéž bys protrhl nebesa a sestoupil dolů!“ Kéž bys přišel a jednal! Velmi naléhavě, skoro až zoufale zní ta prorocká žádost. Je to zcela a naprosto neodkladné, žádoucí, palčivě nutkavé, aby Bůh něco udělal. Aby zasáhl, aby vstoupil do děje a do životní situace volajícího. Ano, i takové může být, sestry a bratři, naše prožívání adventního času. Tak vypjaté. I takovou polohu může mít naše vyhlížení příchodu Páně. Nedočkavou ještě víc, než jak děti přivolávají a přitahují, samozřejmě kvůli dárkům, to, aby už nastaly Vánoce. „Kéž bys protrhl nebesa a sestoupil dolů!“ Okamžitě. A taky tak rázně. Už nejsme schopni déle čekat, jsme napnutí až k prasknutí. Kéž bys přišel a jednal!

Tímto způsobem však advent většinou neprožíváme. Uprostřed předvánočního shonu a ruchu se snažíme spíše o klid a o ztišení, o pohodu. Někdy dost marně, ale snažíme se. Ty Izajášovy výkřiky jsou proto jako z jiného světa. Ale přece nám nemusejí znít docela cize. Jen

dobře vnímejme, v jaké chvíli a za jakých okolností se derou ze srdce a přes rty.

Prorok mluví o tom, že Boží cituplné nitro a jeho slitování jsou jemu, a nejspíš i jeho společenství, uzavřeny. Alespoň on tak to prožívá, tak to vnímá, tak to vidí. Mluví o tom, že jsou vydáni zvůli nepřátel a protivníků, mluví o vlastní bezmoci, bezradnosti. A pak především o Božím mlčení, vzdálenosti, až netečnosti. A to děsí ze všeho nejvíc.

Ale tak úplně cizí to není ani nám. Takové chvíle přicházejí i v našich životech. Nejen v adventu, ale v jakékoli roční době. Možná však, že před Vánoci a kolem nich je vnímáme ještě výrazněji, silněji a intenzivněji. Naše volání po Božím adventu, po jeho příchodu a po jeho zásazích bývá velmi silné a zvýšené právě tehdy, když něco těžce neseme, bolestně prožíváme, když (jak se říká) nezvládáme. Když máme nějaká očekávání, která ne a ne se naplnit. Když se věci nedějí podle našich představ, když nerozumíme, proč to a ono, a marně hledáme nějaký směr, smysl a cíl. Pak rozumíme i slovům „kéž bys protrhl nebesa a sestoupil dolů“. Pak bychom ta slova vzali plně za svá.

Prorok Izaiáš se při tom dovolává Boha jakožto Otce. „Jsme tvoji odedávna.“ Tvoje děti, tví služebníci, tvůj podíl. A ty jsi náš Otec, náš Pán, náš Vykupitel. Ať už zvolíme jakékoli přirovnání, důležitá jsou tam ta slovíčka „tvoji“ a „náš“, kterými dáváme najevo svůj vztah k Bohu a Boží vztah k nám. Patříme přece k sobě, způsobem zcela výjimečným. A na základě tohoto vztahu, tohoto spojení, čeká prorok Boží zásah a Boží jednání. Protože si nejsme navzájem cizí, tak přece nemůže být Bůh vůči nám netečný.

Ale o co opřít tu naději, že Bůh přijde a bude jednat? Prorok v tom má jasno. Jednak proto, že Bůh již takto jednal. Už to tady bylo, že jsme se ani nenadáli a Bůh sestoupil a konal své mocné, doslova hrozné činy. Činy budící bázeň, úžas, údiv. O tom máme svědectví v Písmech. A o tom by mnozí, byť cudně a skromně, mohli sami vyprávět. Zažili jsme již Boží sestoupení, blízkost a jeho jednání. Někdy to bylo jako hotové zemětřesení, hory a pahorky se potácely; bylo to, jako když hodíte roští na oheň a ono prudce vzplane, zazáří, vyšlehnou jazyky plamenů a přivedou vodu do varu. Jindy třeba zas jen hlas jemný,

tichý, nenápadný. Ale zažili jsme to, a v síle toho a s tímto vědomím jdeme životem dál. A drží nás to dokonce i tehdy, když voláme o pomoc, a ono se stále nic neděje, neděje se to hned, neděje se to tak, jak chceme my, jak si myslíme, že by to bylo nejlepší.

To druhé je možná poněkud zvláštní, ale ... Ale copak jste někdy slyšeli, že by pomohl někdo jiný, než právě Bůh náš? Bůh, ve kterého věříme? Copak jste někdy zaznamenali, že by nějaký jiný bůh, nějaká síla, prostě „něco“ pomohlo tak, že by sestoupilo, přišlo, vykoupilo a zachránilo? Jiná naděje není – než naděje v Bohu Abrahamovu, v Bohu Izraele, v Bohu našem Otci, v Bohu Izajášovu, v Bohu Ježíše Krista. Kam jinam volat? U koho jiného hledat? Nemáme jinou adresu, jiné telefonní číslo, jiný kontakt. „Kéž bys právě ty, náš nebeský Otče, protrhl nebesa a sestoupil dolů!“ Kdo jiný?

Ale i když budeme takto vypjatě volat a očekávat, i když se budeme obracet právě a jedině k tomuto Bohu, i když se budeme dovolávat našeho vzájemného vztahu, přesto se nemusí další události odvíjet podle našeho očekávání. Boží jednání, přicházení a zásahy nemusí být tak rychlé a prudké, jak bychom ve své situaci vyžadovali my. Nemusí se dít tak, nemusí mít tu podobu, jakou bychom očekávali. Boží advent může probíhat zcela jinak, neboť on je v tom svrchovaně svobodný. I když se octneme v podobné situaci a v podobném rozpoložení jako prorok, jistě je na místě jak naše naléhavé volání k Bohu, tak i naše vytrvalost a trpělivost. A pak ovšem i naše otevřenost vůči řešení, které zvolí právě Bůh. Vždyť on je přece pro Ježíše Krista i náš Otec, a tak to jistě nebude řešení špatné. Amen

MODLITBA

Svatý Bože, je mnoho věcí, se kterými si nevíme rady, někdy se to už ani nedá unést. Prosíme tě, drž nás při sobě, ať ti nepřestáváme volat a ať nás neopouští jistota, že nás nic nemůže odloučit od tvé lásky. Amen

PÍSEŇ č. 260 Otče všemohoucí

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, ve tvé blízkosti se projevovala Boží moc, Boží vláda, u tebe nalézali nemocní uzdravení, slepí zrak, hluchí sluch, mrtví nový život. A není to jen minulost. U tebe smíme to vše nalézat i dnes. V tobě je nám nablízku sám Bůh. Proto se u tebe přimlouváme:

Za chudé, kteří nemají jak naplnit přání svých dětí. Za sociálně slabé, kteří nemají výhled na lepší budoucnost. Za ty, kdo jsou vystaveni nepřízní počasí v nadcházející zimě, protože nemají domov, ztratili jej, nebo jej pod tíhou okolností museli opustit. Shlédni na ně, přijď a naplň jejich očekávání.

Přimlouváme se za místa bojů, kde zbytečně trpí a umírají lidé. Za místa napětí, kde hrozí propuknout konflikty netušených rozměrů, a takových míst není málo. Prosíme, shlédni na ně, přijď a naplň je svým pokojem.

Přimlouváme se za ty, kdo se o sobě dozvídají velmi vážné diagnózy; a právě tak za jejich blízké, kteří spolu s nimi nesou tíži takových zpráv; i za ty, kdo se dlouhodobě zotavují z úrazů. Shlédni na ně, přijď a naplň je silou a trpělivostí.

Přimlouváme se i za naši společnost, za naše stále více zmatené spoluobčany, kteří podléhají uměle vyvolávaným obavám a strachu, podléhají stokrát omílaným polopravdám a lžím, neumí se orientovat v problémech, hledají útočiště v jednoduchosti síly a plochých hesel. Shlédni na nás všechny, přijď a naplň nás odvahou a svou pravdou.

Přimlouváme se za tvůj lid. Za náš sbor, za jednoho každého, kdo se ve víře k tobě hlásí. Dej, ať se stáváme světlem pro svět, ať jsme požehnáním pro své okolí. Shlédni na nás, přijď a naplň nás důvěrou, jistotou a vytrvalostí.

Ve tvém jménu společně k Bohu voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím. Kdo zvítězí, bude oděn bělostným rouchem a jeho jméno nevymaže z knihy života, nýbrž

*přiznám se k němu před svým Otcem a před jeho anděly. (Zj 3,6
a 5)*

POŽEHNÁNÍ

*Sám Bůh pokoje necht' vás cele posvětit a zachová vašeho ducha,
duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše
Krista. Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní. Amen*

PÍSEŇ č. 610 Kéž bychom to uměli (v. 1)

BŮH V NÁS MÁ ZALÍBENÍ

vánoční

VSTUPNÍ SLOVA

Chválu vzdejte Hospodinu a vzývejte jeho jméno, uvádějte národům ve známost jeho skutky, zpívejte mu, pějte žalmy, přemýšlejte o všech jeho dívech, honoste se jeho svatým jménem, ať se zaraďuje srdce těch, kteří hledají Hospodina! (Ž 105,1–3)

PÍSEŇ č. 105 Nuž Pánu všichni zazpívejte (verše 1–4.10)

MODLITBA

Hospodine, s jásáním přicházíme do tvého domu. Je to náš Bét-lechem, dům chleba, v němž nás sytíš k životu věčnému. Naplňuje nás radost, protože Duch svatý obrací v těchto dnech naši mysl tak často k Betlému, městu Davidovu. Vyznáváme, že je nám toto místo narození tvého Syna tím, čím bylo Bét-el starozákonnímu Jákobovi: nebeskou branou, kterou svaté vstoupilo do prostoru pozemského, aby mu předalo svou kvalitu. Je zvláštní, jak nenápadně k té proměně došlo. Bez andělů, kteří na ni upozornili, by ji pastýři ani Ježíšovi rodiče nezaznamenali. Prosíme, provívej svým Duchem naši mysl, aby byla k andělským sdělením otevřená. Ať vždycky klade to tvé nad to naše. Ať neulpívá na tom, co je před očima, ale stejně jako ty hledí k srdci. Srdce vypovídá o tom, jací jsme. Ze srdce vycházejí zlé věci, ale v srdci jsou uloženy i ty nejvzácnější poklady. V srdci tvého Syna jsou jako v knize života zapsána jména všech lidí. Věříme proto, že jsou tam i ta naše. Chceme žít tak, aby z něj nikdy nemusela být vymazána. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z První knihy Samuelovy poslyšte oddíl zapsaný v 16. kapitole, od verše 1. do 13.:

Hospodin řekl Samuelovi: „Jak dlouho ještě budeš nad Saulem truchlit? Já jsem ho zavrhl, aby nad Izraelem nekraloval...”

KÁZÁNÍ

Vánoční evangelium dnes uslyšíme v podání evangelisty Lukáše a čteme je v jeho spise ve 2. kapitole, verších 1. až 14.:

Stalo se v oněch dnech, že vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby byl po celém světě proveden soupis lidu...

Milí bratři a sestry, kde ty **nebeské zástupy** přišly na to, že má Bůh v lidech **zalíbení**? V Bibli je přece lidské počínání podrobeno tolikéře Boží kritice. Vzpomeňme třeba na ten úvodní biblický oddíl. Hospodinu se nelíbilo počínání krále Saula, a proto ho zavrhl. A když si pak prostřednictvím proroka Samuele vyvoluje nového krále, „najde zalíbení“ až v osmém ze synů Jišaje Betlémského. Boží „vybíravost“ vychází najevo i z toho, že si ze všech národů světa vyvolil pouze jediný – Izrael. Na jeho příkladě si můžeme mimochodem ukázat, jaká kritéria jsou pro Boží volbu rozhodující. V 7. kapitole knihy Deuteronomium čteme: *Nikoli proto, že byste byli početnější než kterýkoli jiný lid, přilnul k vám Hospodin a vyvolil vás.* Apoštol Pavel mluví o tisíc let později velice podobně i o křesťanské církvi: *Co je světu bláznovstvím, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co je slabé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné; neurozené v očích světa a opovržené Bůh vyvolil, ano, vyvolil to, co není, aby to, co jest, obrátil v nic – aby se tak žádný člověk nemohl vychloubat před Bohem.*

Nebeské zástupy vyhodnotily navzdory této přísné Boží výběrovosti Ježíšovo narození jako projev Boží vstřícnosti k celému lidstvu. Ačkoli se Ježíš narodil v **městě Davidově**, radovat se z jeho příchodu má **všechn lid**. Ono to má svou logiku: Adam, jehož Bůh učinil ke svému obrazu, nebyl Žid. Adam byl člověk. Proto patří do sféry Boží milosti všichni lidé. I ti, kteří se z ní nějak sami vyfaulovali. Pán Bůh je všechny o Vánocích znovu vrací do hry. Pán Bůh nás všechny o Vánocích znovu vrací do hry. Udělal tlustou čáru za minulostí a jako vtělený Bůh vstoupil v člověku Ježíši na tuto zem. Staré pominulo, hle je tu nové! Ježíšovým učedníkům nějakou dobu trvalo, než jim to došlo. A farizeům to navzdory jejich teologickému vzdělání nedošlo vůbec.

Nebeské zástupy to však hlásaly od počátku. Jak by ne, vždyť byly nebeské! Kdo jiný než ony by měl znát Boží záměry a rozumět Boží vůli. Bůh má v nás lidech **zálibení!** Ne proto, že bychom byli tak zbožní, sociálně rozjitřeni a správně politicky uvědoměli. Bůh nás má rád, protože – a přestože – jsme takoví notoričtí pytlíci, kteří pokazí, na co sáhnou.

Čím menší jsou naše přirozené předpoklady, tím hlasitěji bychom se měli k chválení **nebeských zástupů** připojit. Tím zásadnější proměnu pro nás totiž narození **Spasitele** znamená. Bez jeho příchodu bychom stále seděli na trestné lavici. *Kristus Ježíš přišel na svět, aby zachránil hříšníky.* Tím zásadně mění naši situaci. Z vyřazených, a proto pouze pasivně přihlížejících hráčů se stáváme spolupracovníky na Božím díle. Spolupracovníky, motivovanými novou šancí, které se nám dostalo, i důvěrou, která je jí nám prokázána. Narození **Spasitele** znamená, že nás má Pán Bůh navzdory všem našim úletům a pádům rád. A to je nám důvodem k **radosti**. Proto si každé Vánoce s takovým dojetím připomínáme, jak ono dění, kterým Bůh zásadně změnil naši situaci, probíhalo. Vůbec nám nevadí, že jsme o Ježíšově narození slyšeli už tolikrát. Některá sdělení se zkrátka neoposlouchají. Zneklidnilo by nás naopak, kdybychom je slýchat přestali. Vánoce, z nichž by zbyl jen stromeček, kapr, dárky a pár dnů volna, by nebyly pouze chudé. Ony by se staly vysloveně vyprázdněné. Pompézní obal, ve kterém nic není.

Jak poeticky a podmanivě zní to Lukášovo: **Stalo se v oněch dnech, že vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby byl po celém světě proveden soupis lidu.** Nutno přitom říci, že v tom výroku zdaleka nejde o poesii. Evangelista jím zařazuje Ježíšovo narození do rámce dějin. Skutečnost, že se Ježíš narodil v konkrétně datované době, znamená, že zpráva o jeho narození není pouhou legendou. Tedy něčím, co se možná stalo, možná nestalo. Ježíšovo narození je historickou realitou. A to je nezbytným výchozím předpokladem pro to, abychom za realitu mohli pokládat i to, co se o Ježíšově životě dozvídáme dále. Tedy zprávy o jeho působení, o jeho smrti a o jeho vzkříšení. Na reálnou povahu Ježíšovy osoby pak ukazuje i postava **Josefa**, pocházejícího **z rodu Davidova**, jemuž byla Marie **zasnoubena**. Narozený **Spasitel** tak nemá pouze nebeský, ale i pozemský – v lidu Staré smlouvy jasně ukotvený – původ.

Chalcedonský koncil to r. 451 vyjádřil dodnes platným křesťanským vyznáním: Ježíš Kristus je dokonalý v božství a lidství, *je to* pravý Bůh a pravý člověk.

Tento pravý Bůh a pravý člověk je **Spasitel**. Když ležel Mariin **prvorozený syn v jeslích**, zůstávala tato jeho povaha lidské mysli skryta. A nejspíš by jí zůstala skryta, i kdybychom ho viděli po letech viset na kříži. Pán Bůh ví, že jsou věci, které nám nedocházejí, a proto je před námi odhaluje. V příběhu o Ježíšově narození, ale i v tom o jeho vzkříšení, tak činí prostřednictvím **anděla**. Co nám lidem zůstává skryto, to andělé jako postavy **nebeských zástupů** vědí a o své poznání se s námi dělí. Díky za ně! Lukáš nepopisuje, jak **anděl**, který se náhle objevil vedle betlémských **pastýřů**, vypadal. Andělé mohou mít nejrozumnější podobu. Společné je jim však to, že kde jsou, tam se šíří **sláva Páně**. Dýchá z nich zvláštní jinakost, která vyvolává mrazení v zádech, současně si nás však podmaňuje. A jejich sdělení nás stejně jako betlémské **pastýře** zvedá k nebesům: **Dnes se vám narodil Spasitel!** Jakou radostnější zprávu bychom mohli slyšet. I když se nám nepodaří zcela naplnit své plány a dovést svůj život do dobrého cíle, náš **Spasitel** nás tam přenesou.

To je nesmírně osvobozující a současně nesmírně motivující. My lidé vůči životu obvykle po čase zlohostejníme, protože dospějeme k závěru, že všechno je marnost. Ani starozákonní Kazatel nebyl vůči této myšlence imunní. Činíme totiž zkušenost, že i naše nejvznešenější nasazení přichází vniveč. Selháváme my, selhávají naši nejbližší, selhávají společenské systémy, které mají svět kultivovat. Proč této neúprosné a drtivé danosti vlastně vzdorovat? Proč milovat, odpouštět, stát na straně práva? Protože se nám **narodil Spasitel!** Co se nám hroutí pod rukama, to on opět buduje. Co my netáhneme až do konce, to do něj on dotahuje. Co nás odsuzuje k smrti, on bere na sebe. Toto činí **Spasitel!** Proto k nám přichází. Bůh má v lidech **zalíbení**. To je důvod, proč k nám poslal *svěho jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný*. Nezáleží na tom, zda jsme Židé, Řekové, Češi nebo Arabové. Záleží na tom, jestli Božímu Synu narozenému za **císaře Augusta v městě Davidově** učiníme místo ve svém srdci a necháme ho v něm působit. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, jsme na hony vzdáleni dokonalosti. Mnohdy nemůžeme sami sebe vystát. Jak bídě se teprve musíme jevit tvému nebeskému Otci. On se od nás přesto neodvrací, ale posílá k nám tebe, svého milovaného Syna. Nečiní tak proto, abys svým příchodem náš hřích legitimizoval, ale proto, abys ho z nás svou obětí sňal. Radujeme se z tvého narození. Amen

PÍSEŇ č. 292 Tak Bůh tento svět miloval

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, jsi jedním z nás, a přesto jsi zcela jiný. Poslušný svého Otce, důsledný ve svých činech, opravdový ve své lásce. Tvá podoba si nás podmaňuje. Chceme být jako ty. Milovat Boha z celého srdce a člověka jako sebe sama. Prosíme, dej nám nově se narodit. Bez této vnitřní proměny nepřekročíme svůj adamovský stín. Bez ní jsme schopni tě obdivovat, chválit a uctívat, ale nemáme sílu tě následovat. Prosíme, ať si zvěst o tvém narození, obětovné smrti a vzkříšení získává lidi po celém světě. Ať se lidstvo stává a jednou se skutečně stane rodinou Božích dětí, které je vzdálena všechna bezohlednost, vypočítavost a zloba a jedinou normou se stane laskavost, bezelstnost a láska. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Není rozdíl mezi Židem a Řekem: Vždyť je jeden a týž Pán všech, štědrý ke všem, kdo ho vzývají, neboť 'každý, kdo vzývá jméno Páně, bude spasen'. (Ř 10,12–13)

POŽEHNÁNÍ

Milost Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého buď se všemi vámi. Amen

NA PŘELOMU ROKU

VSTUPNÍ SLOVA

Pokoj vám! Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen

Doufejte v Hospodina věčně, neboť Hospodin, jen Hospodin je skála věků. Stezka spravedlivého je přímá; spravedlivému sám urovnáváš dráhu, Bože přímý. Také na stezce tvých soudů, Hospodine, skládáme naději v tebe, naše duše touží po tvém jménu, chce si připomínat tebe. (Iz 26,4.7–8) Amen

PÍSEŇ č. 161 Tebe, Bože, chválíme

MODLITBA

Hospodine, když se nám zdá, že jsou nebesa i země i druzí lidé neteční k našemu trápení, strachu či bolesti – ke komu jinému než k tobě se můžeme obrátit? Na koho můžeme spoléhat?

Poznáváme, že i ti, kdo nás mají rádi a snaží se nám pomoci, v určité chvíli nebo v určité situaci naše břímě už nést nemohou. A když pak na nás dolehne opuštěnost a samota, poznáváme, že tobě můžeme svěřit všechny své starosti a že jen ty, Bože, jsi nekonečný ve svém slitování a dobrotě. Neboť ty jsi vše lidské zakusil ve svém Synu, který přijal naše tělo, proto i ten nejmenší z lidí má u tebe zastání.

Ty jsi nás dodnes provedl mnohými těžkými a nebezpečnými chvílemi. Shovívavě zůstáváš s námi, i když my tě opouštíme a žijeme si po svém. Odpusť nám to.

Bud' s námi i v tomto obcenství církve. Chceme tě zde chválit, děkovat ti a prosit tě, abys nás znovu potěšil svým Slovem, upevnil naši víru, povzbudil v srdci naději, rozmnožil lásku.

Pane Bože, skloň se k nám v novém milosrdenství – pro svého Syna Ježíše Krista. On – spolu s tebou a s Duchem svatým – bud' nyní i vždycky oslavován a chválen. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z žalmu 119., od 89. do 105. verše:

Věčně, Hospodine, stojí v nebesích tvé slovo...

PÍSEŇ č. 648 Kristus je má síla

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z 1. žalmu, kde od 1. do 3. verše čteme:

Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který nesesedává s posměvači, nýbrž si oblíbil Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci. Je jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá. Vše, co podnikne, se zdaří.

Milí bratři a sestry, tento text stojí na počátku knihy žalmů jako úvod, předmluva. – Ale od většiny žalmů se liší. Není v něm napětí, vzrušení, úzkost, touha, ani překypující radost – nic, co chytá za srdce při četbě mnoha jiných žalmů.

Je to – řekněme – výpověď na základě zkušenosti mnoha generací. Něco, co vykrytalizovalo v dlouhé historii zkušeností lidí s Bohem.

Učenec po dlouhém bádání a pozorování shrne výsledky své práce (a práce svých předchůdců) do střízlivé a věcné zprávy. Nepopisuje v ní pocity, ale jasně napíše, k čemu nakonec dospěl.

Tak se můžeme dívat na tento žalm: je plný životní zkušenosti. Vy a já jsme v té zkušenosti zahrnuti. Ale právě tak i křesťané dřívějších století. Ano, dokonce i ti, kteří žili za starozákonních časů v jiném světaříle a v jiném prostředí. Jsou to obecně platné zkušenosti.

Proto nás klidná řeč 1. žalmu pobízí: Přemýšlej o tom a uvěř, že je to pravda! – Tak tedy přemýšlejme – co platí o každém pokolení a o každém člověku...

Hned 1. verš jsou slova velice světská a praktická: Blahoslavený – to znamená „blaze tomu“, „může si gratulovat“. Zde nejde jen o oblast duchovní, ale o celý život – v práci i ve volném čase, v soužití

s druhými, v mládí i ve stáří. – Kdo by nechtěl být šťastný, být na tom dobře?

Žalm uvádí dvě rozhodující věci, které vedou k tomu, aby na tom byl člověk dobře. Za prvé: Musí umět dobře rozlišovat, co je dobré a co je zlé, a postavit se na správnou stranu. Za druhé: Musí najít správný vztah k tomu, co žalmista nazývá Zákonem Hospodinovým – tedy k Božímu slovu.

Blahoslavený je tedy ten, kdo se sám nehrne do neštěstí, kdo dovede rozeznávat a volit, správně vybírat. – Zde žalm mluví postupně o ‚svévolnících‘ (v kralickém překladu bezbožnících), hříšnících a posměvačích.

My nejsme soudci jiných lidí. Nemůžeme jít od domu k domu a říkat – tady ten je bezbožník, zde žijí hříšníci, tohle je posměvač. Ale musíme vzít vážně, co žalm říká – že svévole, bezbožnost skutečně existuje. – Že křesťané vždycky museli žít uprostřed popíračů a nevěrců.

A tu je žalm opět velmi znalý světa – když upozorňuje, jak snadno se člověk nechá ovlivnit. Ani si toho nejsme vědomi, jak se denně ptáme na radu, jak jsme stále v rozhovoru s nevěřícími lidmi, a tím se jim přizpůsobujeme. – Žalm říká: Dobře je na tom ten, kdo má vždy bdělý smysl pro rozlišování mezi hlasy, které ho oslovují.

Horší je vstoupit na cestu hříšníků, přijmout jejich způsob života a už bez přemýšlení po ní slepě uhánět kupředu. – Ted’ už ne tu a tam, případ od případu, se dát splést, ale plynout pohodlně s proudem po té široké cestě, která ovšem vede do záhuby.

A nejhorší je to poslední: zasednout na stolicí, na trůně posměvačů. Trvale se usadit v táboře nepřátel – ne jen lehkomyšlných posměváčků – těch, kteří neberou nic vážně, ale rouhačů – těch, kteří zlehčují samého Boha, těch, kdo se vždy cítí na trůně – pohrdají druhými a povyšují se nade vše.

To je první část té životní moudrosti žalmu – blaze tomu, kdo se těchto nebezpečí uvaruje. Ten je na tom dobře. Žalmista nám to říká klidně. Nehádá se s námi – i když bychom měli chuť namítat, že podle našich zkušeností je tomu často právě naopak: že blaze je posměvačům a hříšníkům a bezbožníkům; že dobře se mají ti, kteří si dají radit od chytráků, a že je správné prosazovat jen svou vůli... O tom s námi

žalmista diskutovat nehodlá. On to vidí jinak – osvícen Hospodinovým Duchem nám předkládá to, co platí nyní i navěky.

Zvláštní je i ta druhá část. – Když jsme slyšeli, čemu se ten šťastný, blahoslavený člověk vyhne, teď přijde na řadu, čemu se naopak nevyhýbá.

Čekali bychom stejně jasné rady: že poslouchá přikázání, že žije životem ctnostným a poctivým, že zasedá mezi zbožnými a pokornými. Ale žalmista to říká jinak: proti výstraze nestaví příkaz či nařízení. Nechce mluvit o tom, co se nesmí a co se musí. Řekne: Blaze tomu, kdo si oblíbil Hospodinův zákon. Blaze tomu! To je jádro žalmu. To nejdůležitější, proč tento žalm stojí na počátku žaltáře – na počátku zpěvníku Božího lidu.

Písmo svaté nechce nutit a zatěžovat naučeními, zákazy a příkazy. K ničemu nepřemlouvá – jen staví před oči obraz šťastného člověka.

A to je ten, kdo miluje Boží zákon. Kdo v něm má zalíbení, kdo z něj má doslova rozkoš v plném slova smyslu, komu slovo Boží chutná jako med! (Ž 119,103) A to se nedá naučit ani nařídit.

Přijmout Boží zákon jako sbírku příkazů a zákazů lze – ale ke štěstí to nevede. Blaze tomu, kdo může říci: Kdyby mi tvůj Zákon nebyl potěšením, dávno bych v mém trápení zhynul. (Ž 119,92) Nalézt takový vztah k Božímu zákonu, k Božímu slovu, znamená nalézt pravý vztah k Bohu samému – opravdu ho poznat.

To je zdroj štěstí. To dělá člověka člověkem – mužem blahoslaveným i ženou blahoslavenou – tím, k čemu nás Bůh stvořil. Že slyší Boží slovo a Boha skutečně poznává; setkává se s ním a je s ním v rozhovoru.

Izrael tu učinil objev nad všechny objevy: že pravé lidství je závislé na slyšení Božího slova – a to tak velice, že neslyšet je se rovná smrti! Tak je to v jiném žalmu: „Hospodine – skálo moje. Neozveš-li se mi, budu podoben těm, kteří sestupují v jámu – do hrobu.“ (Ž 28,1) Kde už Bůh nemluví, člověk hyne.

Mít Boží slovo tedy znamená život, nasycení, uspokojení – ano, požitek a radost! Je tomu tak? – Je takovou radostí slyšet to, co se káže v neděli a vykládá při biblických hodinách?

Kazatelé s tím mívají problém. Mívají pocit, že jejich kázání jsou všelijak nepovedená, nehotová. Trápí se, nakolik jsou věrným tlumočením živého Božího hlasu. Nikdy nejsou spokojeni. Ale přesto spolu s posluchači doufají, že v neděli Boží slovo nakonec z kazatelný zazní. Že i v tom neumělém – a velmi lidském – kázání lze to dobré zrnko najít. A najde je ten, kdo má opravdovou chuť těšit se z Božího slova.

Určitě jsme to už zažili – že nám třeba jediná věta kázání nebo modlitby otevřela pohled na slávu Božího slova; že nám třeba jediný verš z Bible „zachutnal“ jako vzácná pochoutka a dal nám vytušit, jaké bohatství nabízí – jaké světlo, které není z tohoto světa – jakou pravdu...

Tak jako si to spolu řekli ti dva učedníci cestou do Emauz: „Což nám srdce nehořelo, když s námi na cestě mluvil a otvíral nám Písma?“ (L 24,32) – Kdo tu rozkoš zakusí, ten nemá chuť přestat, ten chce víc a víc – a pak v zákoně Božím přemýšlí dnem i nocí.

Někdo si poslechne kázání, pochválí je, něco si i zapamatuje, ale pak zase půl roku necítí potřebu jít do kostela. Tak ten ještě nemá tu pravou „líbost“ v zákoně Božím. Ten ještě pořád víc myslí, že Bůh od něho něco chce a něco mu poroučí – a nevidí přitom, co mu Bůh dává.

Žalmista nám však popisuje člověka, který je krásou Božího slova doslova posedlý – kterému to Slovo nejde z hlavy, který se jím potěšuje, s ním se radí a jím se povzbuzuje – pořád, kudy chodí.

Někteří křesťané, když v noci nemohou spát, říkají si z paměti verše z Bible nebo si zpívají žalmy. Jiní si zase při nedělním obědě vykládají a rozjímají, co slyšeli v kázání.

Představte si to, jak chcete, může se to dít různě. Jisté však je, že blahoslavený člověk nemá Pána Boha jen pro neděli, ale je mu blízko každý den. – I když pracuje, i když se stará o svou rodinu, i když mluví o politice...

A přitom to není uzavřený a od života odříznutý mnich, učenec či suchar. Ve 3. verši čteme, že člověk, obrácený k Bohu a ponořený do jeho slova, bude jako strom, který nese ovoce – tedy plodný, druhým užitečný.

V palestinském prostředí mimo období dešťů všechno schne a hyne. Tím nápadnější je pak zelený strom, který – uprostřed

vyprahlosti a pustiny – má svěží zelené listy a plody. Tady musí být pramen, který nikdy nevysychá!

Je to snad příliš ideální představa? Že takoví lidé nejsou? Vzpomeňme, co řekl Ježíš: Já jsem vinný kmen a vy ratolesti. – Kdo zůstává ve mně, a já v něm, ten nese ovoce mnohé... (J 15,5). Blaze tomu, kdo roste právě na tomto kmeni a živí se z pramene slova Božího.
Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, uč nás žít podle Boží vůle a Božího slova. Pomož nám, abychom pamatovali, že Bůh chce být s námi. Dej nám skrze moc Ducha svatého, abychom jej v srdci i v životě ctili a poslouchali.
Amen

PÍSEŇ č. 388 Aj, jak jsou blahoslaveni

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Bože, tvá láska k nám přesahuje všechno naše chápání. Proto ti s důvěrou předkládáme své prosby:

Prosíme, odpouštěj církvi její slabost. Veď ji, aby hledala pravdu tvého Slova, a dej jí sílu, aby ti vydávala pravé svědectví. Spojuj nás v jednotě víry s celým Kristovým lidem.

Vlož do srdcí mladých lidí touhu po hlásání evangelia a pošli nové dělníky na svou vinici.

Dej všem lidem, aby lačněli a žíznilo po spravedlnosti, pokoji a míru.

Dej Ducha moudrosti těm, na jejichž rozhodování závisí lidské životy.

Pomáhej všem, na které dolehla těžká utrpení, uč je pochopit jejich smysl, přiváděj jim pomoc a záchranu – užij si k tomu i nás.

Dej těm, kdo jsou unaveni a přetížení, aby našli u druhých pochopení a lásku.

Pane Bože, ty všechny lidi znáš, ty víš, co potřebujeme nejvíce
– smiluj se nad námi a dej nám hojnost svých darů.

Vyslyš nás, když společně ještě voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ukázala se dobrota a láska našeho Spasitele Boha: On nás zachránil ne pro spravedlivé skutky, které my jsme konali, nýbrž ze svého slitování... Bohatě na nás vylil svého Ducha skrze Ježíše Krista, našeho Spasitele, abychom ospravedlnění jeho milostí měli podíl na věčném životě, k němuž se upíná naše naděje. (Tt 3,4–7)

POŽEHNÁNÍ

Pomoc naše a počátek náš jest ve jménu Hospodina, kterýž učinil nebe i zemi, kterýž jest věrný ve svém milosrdenství a díla rukou svých nikdy neopouští. Amen

PÍSEŇ č. 489 Tvé požehnání

DÍVÁME SE – VIDÍME?

postní

VSTUPNÍ SLOVA

*Stále upírám své oči k Hospodinu, on vyprostí ze sítě mé nohy.
Obrat' ke mně svou tvář, smiluj se nade mnou, jsem tak sám, tak
ponížený. Ochraňuj můj život, vysvobod' mě, at' nejsem
zahanben, vždyť se utíkám k tobě. (Ž 25,15–16.20) Amen*

PÍSEŇ č. 25 K tobě duši pozdvihuji (verše 1–2, 6–7)

MODLITBA

Bože, nebeský Otče, děkujeme, že v neděli tady můžeme být spolu. Přišli jsme sem, nebo přijeli, díky tomu, že jsi nás našel, oslovil, pozval k sobě.

Náš život už nejsou jen výhry nebo prohry, neboť nade vším je tvé požehnání. Tvá blízkost, tvá láska. A tak nemusíme skrývat to nepovedené, smíme vyznat svou vinu, doufat v odpuštění. Nemusíme se jen trápit ve svých bolestech, ale smíme je vložit je do tvých dlaní. Před tebou si nemusíme na nic hrát.

V neděli se můžeme zastavit, odpočívat, jít do kostela. Přivádíš nás do společenství, nabízíš nám chléb života, své Slovo, posilu na cestu. Utvrzuješ nás, že tvoje láska k nám nekončí naší slabou pamětí, ani smrtí.

Pane Ježíši Kriste, v tobě jsme poznali moc, která sjednocuje. Už tady s tebou, alespoň zčásti, zažíváme tvé království. Svou mocí nás provázej i proměňuj, náš Pane. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Prvního listu apoštola Pavla do Korintu, z 10. kapitoly, verše 1. až 6. a 11. až 13.:

Chtěl bych vám připomenout, bratři, že naši praotcové...

To, co se jim stalo, je výstražný obraz...

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Lukáše, 13. kapitoly, od 1. do 9. verše:

Právě tehdy k němu (k Ježíši) přišli někteří se zprávou o Galilejcích, jejichž krev smísil Pilát s krví jejich obětí. On jim na to řekl: „Myslíte, že tito Galilejci byli větší hříšníci než ti ostatní, že to museli vytrpět? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete. Nebo myslíte, že oněch osmnáct, na které padla věž v Siloe a zabila je, byli větší viníci než ostatní obyvatelé Jeruzaléma? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni právě tak zahynete.“ Potom jim pověděl toto podobenství: „Jeden člověk měl na své vinici fíkovník; přišel si pro jeho ovoce, ale nic na něm nenalezl. Řekl vinaři: „Hle, už po tři léta přicházím pro ovoce z tohoto fíkovníku a nic nenalézám. Vytni jej! Proč má kazit i tu zemi?“ On mu odpověděl: „Pane, ponech ho ještě tento rok, až jej okopám a pohnojím. Snad příště ponese ovoce; jestliže ne, dáš jej porazit.“

Bratři a sestry, víme, k čemu slouží navigace – pomáhá určit naši polohu a ukázat nejvhodnější cestu ke zvolenému cíli. Dnes navigační přístroj najdeme téměř v každém novém autě, ale můžeme ho mít i ve svém mobilu. Šofér není odkázán na papírovou mapu, a v klidu za volantem sleduje na displeji svou trasu.

Dnešní neděle slouží jako takový navigátor. Zahájili jsme toto postní shromáždění vstupním slovem: Upírám své oči k Hospodinu... Upírám své oči, podobně jako turista upírá svůj zrak na mapu nebo na značky, aby nesešel z cesty. Takovými turisty jsme my všichni. Vždyť život ve víře je cesta. Cesta, vedoucí dopředu, někam za obzor, kam nedohlédneme.

Dnes si chceme připomenout, jak je důležité nespouštět z očí cíl cesty a značky, které k němu vedou.

O tom mluví Ježíš. Lidé za ním přišli se zprávou o nevinných obětech Piláta. Ježíš k tomu připomene neštěstí, jak při pádu věže v Siloe zahynulo osmnáct lidí. Šlo o konkrétní, nešťastné události. Proč o nich mluví? Jde mu o naši reakci. Někdo se zhrozil, jiný to zhltl jako další zajímavost ze světových aktualit, další se zatvrdil ve svém ateismu – vidíte, kdyby tu byl bůh, tak by to přece nemohl dopustit! K takovým událostem a reakcím dochází den co den. Tu výbuch sopky a vlna tsunami, tu pád letadla, vážná nehoda na silnici, sebevražedné výbuchy, nemoc...

Co na to říkáme? Možná jsme si už na takové zprávy zvykli, někdy zanedbáváme na domnělé viníky, jindy politujeme oběti. Ale teď do toho Ježíš říká, že nás se to týká také! Ježíš svazuje tyto události s naším životem. My jsme si přivykli na to, že podobné události pozorujeme jako diváci či komentátoři před televizními obrazovkami. Jenomže Ježíš převádí řeč na nás. Nejde jen o ty ubohé oběti nebo proklaté viníky. Vždy jde také o nás, o to, co my s tím uděláme, přesně řečeno: co uděláme sami se sebou. Představme si, že sedíme ve svém bytě a díváme se na zprávy. A po přehledu událostí se televizní redaktor upřeně zadívá na nás a řekne: „Vážení diváci, jsme rádi, že zůstáváte s námi. Právě jste byli svědky nejnovějších událostí ve světě i doma. Celý náš štáb vyvinul maximální úsilí, abyste obdrželi co nejvěrnější a spolehlivé informace. A nyní vás, jako svědky, žádáme, abyste se k nim vyjádřili. Souvisí tyto události s vámi? Myslíte, že máte na nich svůj podíl? Co všechno můžete udělat, aby se jim příště zabránilo?“

Bratři a sestry, to je moderní obdoba Ježíšovy výzvy: *Nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete*. To Ježíš říká mně, tobě, nám všem. Samozřejmě ne jako výhrůžku, ale proto, abychom nebyli neteční a přijali vše, co nás zneklidňuje, jako výzvu. Výzvu k obrácení.

Zní to velmi tvrdě, když jako důsledek toho, že tuto výzvu přeslechneme a ignorujeme, je předloženo zahynutí, smrt. Smrt je obraz člověka odvráceného od Hospodina. Tak celá Bible, Boží slovo, hovoří o žijícím člověku jako o mrtvém, když se odvrátil od Pána Boha. Takový člověk přijal dar života, ale nepodíval se na návod k použití, a tak si nevšiml jeho původce. Bez vztahu k Bohu, s Bohem jako by člověk nežil.

Ježíš tady připomíná: člověče, dej si pozor, abys nezapomněl na své poslání a nedopadl jako suchý fíkovník. Jako strom, který se tu krásně vyjímá, ale nenese žádné ovoce.

Sem míří zvěst dnešní neděle. Každá událost má své příčiny, každá věc má svého tvůrce. Proto se na chvíli zastavme a popřemýšlejme, k čemu nás Bůh stvořil, jaký vztah k němu máme a chceme mít. Postní doba je k tomu nanejvýš vhodná. A zkusme obrátit nejen své oči, ale celé srdce k Bohu. K tomu Ježíš vyzýval po celý svůj život. Jste-li svědky něčeho nešťastného, obraťte se k Bohu a u něj hledejte posilu i odpověď na to, co s tím. Jste-li obdařeni něčím dobrým a radostným, víte, komu poděkovat.

Naše situace před Bohem je taková, že od nás chce – stručně řečeno – pokání, změnu mysli, změnu cílů, které jsme si nastavili, jako by tu Pána Boha nebylo. Chce od nás, abychom slezli ze své soudcovské stolice, na níž je nám jasné, kdo všechno za co může. Z diváckého křesla, ze kterého jen křičíme, že o nás nejde, že my za nic nemůžeme. Chce od nás pokání, a to je něco zcela jiného, než klidné svědomí, nebo moderní výzvy, hlavně být v pohodě.

Víra je putováním, které od nás žádá vytrvalost a hledání správné cesty – obnovu ve vztahu k Bohu i bližnímu. Na této cestě máme dobrého průvodce, Ježíše Krista a Boží slovo. Přesto se stane, že občas šlápneme vedle, naše pozornost poleví, sejdeme z cesty. Proto mějme v sobě starost, abychom se neztratili. Mějme takovou starost i o druhé vedle nás. K tomuto nás naléhavě vybízí dnešní evangelium. Zabloudit se dá snadno, ale vždy je cesta zpátky.

Podobenství o fíkovníku, přes všechna tvrdá slova, má nadějný závěr. Podobenství mluví o Boží trpělivosti s námi. Oním služebníkem, vinařem, který se přimlouvá, aby fíkovník nebyl poražen a dostal ještě nějaký čas, je sám Ježíš. On nám připomíná, že je ještě čas. Ještě je možné se obrátit k Bohu, ale nevíme, jak dlouho. Pán Ježíš nás z lásky „okopává“, když jsme nakopnuti nějakým neštěstím ve své blízkosti či jinou událostí. Ještě máme šanci, ještě se o nás vinař pečlivě stará. A všechna Ježíšova péče, které se nám dostává v jeho Slově, ve svátostech, ve všech projevech jeho blízkosti, nás chce přivést k obrácení.

Proto, bratři a sestry, nechejme se obdělávat a okopávat. Spolehněme se na Boží milosrdenství, které nám dává šanci. Které i z maličkého zrnka dává vyrůst krásnému stromu. Proto se nebojme k Bohu přijít, i s tím, co je v nás suché a neživé. Ježíš je zdroj obnovy a nového růstu, nadějí, že s ním nikdy není pozdě. Amen

MODLITBA

Pane, až před tebou poznáváme, že pokora není slabost. Je to dar odvahy a víry. Děkujeme za něj. Amen

PÍSEŇ č. 690 Soudce všeho světa, Bože

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš dobrotivý Otče, v důvěře, že nás slyšíš, ti předkládáme své prosby.

Přimlouváme se za tvůj lid, který si povoláváš a utváříš na různých místech země. Prosíme, veď svou církev Duchem svatým, ať nebloudí, ať je místem víry, naděje a smíření. *Vyslyš naše volání: Pane, vyslyš nás!*

Přimlouváme se za náš sbor; ať hledáme a poznáváme, s jakým záměrem nás tady chceš mít. Prosíme o hlad po tvém Slovu, po hledání tvé vůle v modlitbách, prosíme o rozhodnost i srdečnost. Tvým Slovem ať hodnotíme vše, co se děje a plánuje ve sboru. *Vyslyš naše volání: Pane, vyslyš nás!*

Modlíme se za naše město, za celou naši zem, za naši vládu. Ať je vedena moudrostí, neústupností zlu a otevřeností pro právo a spravedlnost. *Vyslyš naše volání: Pane, vyslyš nás!*

Přimlouváme se za nás za všechny, jedni za druhé: prosíme tě, přiváděj nás blíž k sobě navzájem, ať druhé dokážeme nést svým zájmem i modlitbami. To ať je základem celé rodiny našeho sboru. *Vyslyš naše volání: Pane, vyslyš nás!*

Bože, náš dobrý Otče, provázej nás v příštím týdnu v naší práci a úkolech, abychom byli všude tvými dobrými svědky všem, kteří přijímají a nesou dál tvůj pokoj.

Slyš a přijmi i naše tiché modlitby...
Společně prosíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Byli jsme křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom – jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce – i my vstoupili na cestu nového života. Jestliže jsme s ním sjednoceni, protože máme účast na jeho smrti, jistě budeme mít účast i na jeho zmrtvýchvstání... Když zemřel, zemřel hříchu jednou provždy, když nyní žije, žije Bohu. Tak i vy počítejte s tím, že jsme mrtvi hříchu, ale živi Bohu v Kristu Ježíši. (Ř 6, 4-5.10-11)

POŽEHNÁNÍ

Pokoj Boží přichází, jeho světlo svítí před námi a předchází nás krok za krokem, aby neslo slovo Božího pokoje všem lidem. Ať nás to světlo osvítlí a zaplaví ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého.

Amen

PÍSEŇ č. 636 Z tvé ruky, Pane můj

ANI VE SMRTI NENÍ POZDĚ

postní

VSTUPNÍ SLOVA

*Dopomoz mi, Bože, k právu, ujmi se mého sporu, dej mi
vyváznout před bezbožným pronárodem, před člověkem
záludným a podlým! Tys přece moje záštita, Bože. Proč zanevřel
jsi na mě, proč stále mám chodit zármutkem sklíčen v sevření
nepřítele? (Ž 43,1–2) Amen*

PÍSEŇ č. 111 Slavit budu Boha svého

MODLITBA

Pane Bože, dobrý Otče náš všech, přejeme si navzájem dobré ráno a spolu tebe chválíme za dar nového dne. Je to vždy zázrak. Děkujeme ti za den, za světlo, déšť, hory, kopce, doliny, údolí. Děkujeme za místa, která máme rádi, kde žijeme nebo kam občas přijíždíme. Myslíme také na to, co jsme s tvou pomocí překonali, zvládli, čím jsi nás provedl; na hory obtíží, přes které jsi nás přenesl, na údolí stínů, ze kterých jsme se dostali ven. Vracíme se k tobě někdy oklikou, zakopáváme, děláme věci hloupě nebo špatně, odpust' nám. Měj s námi trpělivost.

Důvěřujeme, že budeš s námi pořád. V tom hezkém i těžkém. A nakonec i ve smrti, že nás přijmeš úplně. Ve svůj klín, do své náruče. Do místa, kde nejsou slepé cesty a nejistota.

V tomto postním čase prosíme o provázení, oživení i usměrnění tvým Duchem svatým. O to prosíme skrze našeho Pána, Ježíše Krista.
Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

Poslyšte první čtení Písma svatého – žalm 23.:

Žalm Davidův. Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek...

PÍSEŇ Svítá č. 147 Kdo mě z pout mých

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je zapsáno v Evangeliiu podle Jana, v 11. kapitole, od verše 1. do 45.:

Byl nemocen jeden člověk, Lazar z Betanie...

Bratři a sestry, příběhy z evangelia, vybírané pro postní období, spolu úzce souvisejí: pokušení na poušti, setkání Ježíše s ženou u studny (Ježíš se přirovnává k živé vodě), uzdravení slepého (Ježíš o sobě mluví jako o pravém světle). Tyto příběhy odkazují na jeden důležitý předěl v životě – na křest, zrození z vody a Ducha svatého, na naše napojení na Ježíše Krista. Dnešní příběh promlouvá o tom, co nám křest a víra v Ježíše Krista přinášejí – život pod Boží mocí, která je silnější než umírání a smrt.

Jak je typické pro Janovo evangelium, všechny detaily v příběhu mají význam. Mluví se tu o Ježíšových přátelích, o Marii a Martě a jejich bratru. Měli tu výsadu, že část svého života strávili v Ježíšově blízkosti. Byli u toho, když Ježíš vyučoval, vykládal podobenství, uzdravoval, odpouštěl, svědčil o Božím království. A přece ne vždycky všemu rozuměli. Když šlo o jiné lidi, nebo o nezávazné poslouchání, to bylo něco jiného, tam měli jasno. Zatímco když najednou jde o ně samotné, obavy jakoby zastrou pohled víry. A Ježíš se jim nakonec zdá moc daleko, a když se objevuje, tak příliš pozdě.

Myslím, že taková je obecná zkušenost. Víra se žije docela jinak v situaci pohody, zajištěnosti, klidu, a jinak tehdy, když třeba ztratíme práci, nebo nás překvapí vážná nemoc. Naše starosti se pak rozbíhají docela jiným směrem. Je to pochopitelné. Ale příběh pokračuje tak, že našim starostem a bolestem jde naproti Ježíš. Ne jako zázračný šaman, ale jako Boží Syn, jako dobrý pastýř, který nezamlčuje smrt, ale ani naději na její přemožení. Je tu někdo, kdo poznal cestu ze smrti k životu.

Podíváme se, co se přihodilo Martě. Byla, docela pochopitelně, smutná. Zemřel jí bratr. Začala proto Pánu Ježíši vyčítat, že přišel pozdě: *Pane, můj bratr nemusel umřít, kdyby ses neopozdil!* Pozdě... To zní docela temně. Pozdě, to je situace, kdy se už nedá nic dělat. Takhle se cítila Marta. Je se vším konec, jejímu bratru už nic nepomůže. Přes to všechno má v sobě jakousi víru, když říká „Vím, že vstane při vzkříšení

v poslední den!“ Ale to ze sebe souká spíš jako naučenou odpověď, než jako svou naději.

Myslím, že se jí nedivíme. Známe mnohé příběhy z Bible, přečetli jsme lečjakou literaturu, vyslechli jsme řadu kázání, a přesto se často ptáme, jak to souvisí s mým osobním životem? Co Ježíš řekl a udělal tehdy, platí to i dnes?

A jsou tu i další lidé a pochybnosti. Jak šel Pán Ježíš ke hrobu, okolo stojící ho kritizovali: když byl Lazar jeho přítel, nemohl mu pospíšet na pomoc? Jiným pomohl, tohoto nechal umřít – pěkný kamarád!

Takové poznámky slyšíme dodnes. Když Ježíš přemohl smrt, proč nepomohl mnoha těm, kdo byli vyvražďováni během války? Proč nepomohl dítěti, které někdo unesl a ošklivě zneužil? Proč nezabrání různým nemocem?

Otázky, pochybování, to neslyšíme jen od jiných, ale i uvnitř sebe. Můžeme se tím posunout dál, k hlubšímu poznání. Ale k ničemu to nevede u toho, kdo se jen takto zeptá a už nehledá a ani nečeká odpověď. Jen se dál utvrzuje ve svém postoji.

S čím tedy Ježíš přichází? – S tím, co nabízí Martě. Abychom se spolehlí na to, kým byl Ježíš pro Lazara, pro Martu a kým je i pro nás. Ježíš říká: *Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře na věky.* Tahle zvěst je náš základ. Nic většího už nikde nemůžeme dostat. Takový dar víry pozvedá z rezignace, z temnoty, z beznaděje. Neznám větší motivaci a povzbuzení, než víru ve vzkříšeného Krista. Nevím o pevnější záštitě.

Bratři a sestry, co dnes slyšíme, to je pro společenství církve a každého z nás na prvním místě. *Já jsem vzkříšení a život. Kdo ve mne věří, bude žít.*

Abychom se neklamali, Ježíš nenabízí nějaký laciný elixír života, který by nás měl zachránit od údělu společného všem lidem. Ale zachraňuje nás „ve“ smrti. Tím, že sám umírá z lásky, umírá pro nás a za nás, a tím nám dává život. My známe život, který vede ke smrti. Ježíš nám ukazuje smrt, která vede k životu.

Vypravování o vzkříšení Lazara nám také ukazuje, jaký je Ježíš člověk. Člověk jako my. Také zná zármutek z rozloučení, trápí se nad smrtí milého člověka. Nestydí se za slzy, je otřesen. Otřesen smrtí

přítele, ale i blížící se smrti vlastní, kterou mu tento hrob připomněl: Za pár dní bude mrtev i on. Evangelium říká, že se Pán Ježíš nad hrobem Lazara zachvěl.

Pán Ježíš tedy ví, jak nám je, když prožíváme těžké chvíle, když pohřbíváme své přátele nebo své naděje. Ví, jak nám je, cítí s námi. To si můžeme dnes uvědomit tak velice, do takové hloubky, abychom si na to vzpomněli ve chvíli krizi a úzkostí: Když se v takové situaci pokoušíme modlit, voláme k někomu, kdo ví, jak nám je. Voláme k lidskému bratru, který také prožil, co prožíváme my.

Ježíš je ale mnohem víc: Je Boží Syn a nestojí v kruhu přátel kolem hrobu pouze v soucitné účasti. Ježíš odkrývá cestu ze smrti k životu, ze zármutku k nové radosti, ze ztráty k novému setkání. Smrt už není koncem všeho, ale cestou k novému setkání s nebeským Otcem. Na tom stojí naše víra a naděje. Tak to Pán Ježíš dnes říká každému, kdo chce slyšet: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo ve mne uvěří, bude žít, i když už zemřel.“

A to probleskává už ve Starém zákoně. „Nemusím se bát zlého, neboť ty se mnou jsi“ – tak to už vyjádřil 23. žalm. Jeho vyznání se stalo refrénem i našich písní, naší vděčnosti. Odpovědí na všechny hory překážek a bolestí, co nám život hází pod nohy, i toho, co teprve přijde.

„Nemusím se bát, vždyť ty se mnou jsi.“ Díky tomu víme, že s Bohem má život hluboký smysl, ať je dlouhý nebo krátký. Život ve víře je světlem tomuto světu, a také po svém skončení kráslí Boží zahradu. Tolik znamená, že Ježíš jde až do hrobu a vyvádí odtud Lazara. Jako on, i my jsme Ježíšovi přátelé, i náš život stojí Ježíšovi za to, aby nás vyvedl ze smrti do nového života. Abychom se už teď obrátili k Bohu a odevzdali mu svůj život. Stejně jako na konci našich dnů v tomto světě, kdy odevzdáme život do jeho rukou.

A tak nebojme se a nechme vzkříšeného Ježíše projít všechny naše úzkosti a strachy. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, přemohl jsi smrt, jsi mocný a silný, a přesto tě dojíká bolest a smutek, které kolem sebe vidíš. Vidíš i cítíš, čím my

sami procházíme. Nejsme v tom sami, dokonce ani ve smrti. Děkujeme ti. Amen

PÍSEŇ č. 686 Radujte se v Pánu vždy

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, děkujeme za obecenství našeho sboru. Bez tebe by tohoto jedinečného společenství nebylo. Děkujeme ti, Pane, že do něj můžeme patřit, setkávat se a tobě sloužit. – Prosíme, abychom ve víře poznávali, že ve společenství kolem tvého stolu se setkáváme s Kristem, který nás sytí, obnovuje a vysílá ke službě. *Pane, o to prosíme.*

Pane, prosíme, abychom se učili následovat tě v čase klidu i v nepohodě, umět pro sebe radostně přijímat věci hmotné i duchovní a umět je také vděčně dávat tam, kde chybí. *Pane, o to prosíme.*

Prosíme o sílu, abychom dovedli nést svůj kříž – kříž nemoci, nepochopení, nezdaru. Prosíme, abychom dovedli být blízko těm, kteří si se svým křížem neví rady. *Pane, o to prosíme.*

Prosíme, abychom dovedli přijímat čas jako vzácný dar a nechtěli stihnout všechno, co se nabízí, abychom dovedli dobře a zodpovědně vybírat. Ať se ve všem ptáme, jestli se ti naše rozhodnutí líbí, nebo ne. *Pane, o to prosíme.*

Prosíme za ty, kdo nenacházejí odpověď na otázky po smyslu svého trápení. Prosíme i za ty, kteří už se ani neptají. *Pane, o to prosíme.*

Prosíme za lidi, kteří stojí před těžkým rozhodováním. Prosíme, ať hledáme tvou vůli, ať umíme hledat nejprve tvé království a spravedlnost, abychom pak žasli nad tím, že vše ostatní a potřebné nám dáváš.

Ty nás spojuješ ve svůj lid, v jednu rodinu a díky tobě spojujeme své hlasy do jedné modlitby: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ti, kdo žijí jen z vlastních sil, nemohou se líbit Bohu. Vy však nejste živi ze své síly, ale z moci Ducha, jestliže ve vás Boží Duch přebývá. Kdo nemá Ducha Kristova, ten není jeho. Je-li však ve vás Kristus, pak vaše tělo sice podléhá smrti, protože jste zhřešili, ale Duch dává život, protože jste ospravedlněni. Jestliže ve vás přebývá Duch toho, který Ježíše vzkřísil z mrtvých, pak ten, kdo vzkřísil z mrtvých Krista Ježíše, obživí i vaše smrtelná těla Duchem, který ve vás přebývá. (Ř 8,8–11)

POŽEHNÁNÍ

Zpívejte Hospodinu novou píseň, vždyť před očima všech národů zjevil svou spravedlnost a nezapřel své milosrdenství. Ať vás jeho milost, láska a pravda provázejí, kamkoli zamíří vaše kroky; Boží pokoj ať prozáří vaše dny a vede vaše cesty. Amen

PÍSEŇ č. 360 My čekáme, kdy zavítáš

JINÉ ZACHRÁNIL

velkopáteční

VSTUPNÍ SLOVA

Panovníku, u tebe jsme měli domov v každém pokolení! Nauč nás počítat naše dny, ať získáme moudrost srdce. Nasyť nás svým milosrdenstvím hned ráno a po všechny své dny se budeme radovat a plesat. (Ž 90,1.12.14) Amen

PÍSEŇ č. 90 Ó Pane, ty jsi býval naše schrána

MODLITBA

Pane Bože, jsme ti nezměrně vděční za to, že smíme vyslovovat tvé jméno. Znamená to, že v tomto světě nejsme odkázáni pouze sami na sebe a na své blízké, kteří jsou stejně jako my pouhým „prachem ze země“. V tobě máme spravedlivého, milujícího a nepomíjejícího Otce v nebesích. Ty trváš od věčnosti nestvořený a svatý. To vše nás zavazuje, že jsme přišli na svět z tvé vůle. Události Velkého pátku se nám staly vrcholnou obžalobou toho, že tyto své závazky neplníme. Tvého milovaného Syna, ve všem nám podobného kromě hříchu, jsme na Golgotě vyťali ze země živých. Ani ovoce ze stromu poznání dobrého a zlého, které jsme svévolně jedli, nám nedalo moudrost srdce. Víme sice, co je dobré, je nám však zatěžko to činit. Žasneme nad tím, že jsi na nás kvůli tomu dosud nezanevřel, ale stále nám nepřestáváš ukazovat cestu do ráje. Činíš tak mnohými způsoby. Tím nejprůzračnějším a pro naši mysl nejsrozumitelnějším je Slovo, které jsi vyřkl ve svém milovaném Synu. Jeho smrt za nás – svatého za hříšné – rozptyluje naše iluze o sobě samých a vede nás k tobě. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Čtení Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše, z kapitoly 23., verše 32. až 46.:

Spolu s ním byli vedeni na smrt ještě dva zločinci. Když přišli na místo, které se nazývá Lebka...

PÍSEŇ č. 313 Pamatujme všichni věrní

KÁZÁNÍ

Text, který je základem kázání, je zapsaný v knize Jób, kapitole 14., verších 1. až 5.:

Člověk narozený z ženy má krátký věk, avšak nepokoje do sytosti. Jako květ vzejde a zvadne, prchá jako stín a neobstojí. Přesto na něj upíráš svůj zrak a přivádíš mě na soud s tebou. Kdo dokáže, aby čisté vzešlo z nečistého? Vůbec nikdo. Jestliže jsou stanoveny jeho dny, počet jeho měsíců je ve tvé moci, nepřekročí cíl, jež jsi mu vytkl.

Milí bratři a sestry, na Velký pátek takový pochmurný text uneseme. Tento den nečekáme v kostele nic veselého. Velký pátek se nám v průběhu staletí stal výrazem pro **krátký věk, nepokoj**, výron primitivních emocí a smrt. Člověk je konečný. Ať se snaží nebo v životě na všechno kašle, dopadne stejně: **zvadne, neobstojí**. Tohle nás nesmírně deptá. Ptáme se, proč se v situaci, kdy padouch i hrdina dopadnou stejně, snažit dát svému životu nějaký ušlechtilý tvar? Ježíš umírá na kříži ve věku třiatřiceti let. A ti, kvůli nimž se tak děje, ho urážejí, posmívají se mu a tupí ho. Nevděčný a zvrácený svět! Víme stejně dobře jako Jób, že smrti neunikneme. Na rozdíl od Jóba se však snažíme myšlenky na smrt ze svého života vytěsnit. Čím hlasitěji se řinčení kosy ozývá, tím úporněji si zacpáváme uši. Starozákonní Jób – pro naše gusta možná až zvráceně – všechny projevy, jimiž mu o sobě smrt dává vědět, komentuje. Činí tak zcela realisticky, nikoli však zpupně či cynicky. Možná to bude znít absurdně, ale on se tímto způsobem se smrtí učí žít.

Co se o ní od něj dozvídáme? Jób předně potvrzuje její reálnost. Nezastírá, že smrt znamená konec života. Nesnaží se ji odmocnit okřídlenou frází, že „smrtí život nekončí“. Smrtí život končí. Smrt není přestupní stanicí, na níž z jednoho vlaku přesednu na jiný a pokračuji dál. Smrt je konečnou! Vlak sem přijede přesně podle Božího jízdního

řádu, žádný přípoj na něj však nenavazuje. Jób řekne sobě i všem, kteří mu naslouchají: Dny lidského života **jsou stanoveny**. Chvěje se přitom. Ale raději se chvěje, než aby si nalhával, čemu nevěří. K životu v reálném světě ovšem nestačí jen odmítnout, co nevěřím. Tuto poctivou životní polohu lze vybalancovat pouze tehdy, dokážu-li stejně pevně trvat na tom, co věřím. Jób, kterého Bible líčí jako „muže bezúhonného a přímého, bojícího se Hospodina a vystříhajícího se zlého“, věřil, že Bůh „všechno může“, a že mu „žádný záměr není neproveditelný“. Tedy ani takový, kterým by ho vysvobodil z jeho utrpení. A nestane-li se tak, tedy takový, že se „v den nejposlednější spásně postaví nad jeho prachem“. I když Jób vzdychá a úzkostně lká, tak nepřestává věřit.

Ježíš, jako pravý člověk, měl rád život úplně stejně jako Jób či my. Proto v Getsemane prosí: „Otče, odejmi ode mne tento kalich.“ Mezi lidmi je rozšířena představa, že Bůh je s námi tehdy, když se nám daří dobře, ale když se dostáváme do úzkých, tak nás opouští. Ale ono tomu tak vždycky není. Připomeňme si výrok, jímž Jób oponuje své ženě, která ho chce v jeho utrpení zbavit víry a postavit proti Bohu: „To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?“ Samozřejmě, že se nám zlé věci přijímat nechce. Ale má-li to smysl – a jsou-li od Boha, má to vždycky smysl, tak je člověk, který se snaží žít „pod zorným úhlem věčnosti“, přijme. I když nejednou pochybuje, i když malomyslní, přesto stejně jako Ježíš v Getsemane připojí ke své prosbě „ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň“. Sílu mu k tomu dává víra, že Ježíšovo lámané tělo a jeho vylévaná krev jsou stavebními kameny nové, slavné a svaté budoucnosti. Kde nás prostoupí přesvědčení, že naše bolest posunuje svět tímto směrem, tam dokážeme zapřít sama sebe a nesestoupit s kříže, ačkoli by se nám tolik chtělo.

Jób doufá v Boží věrnost. Fascinuje ho, že ačkoli je člověk s Bohem zcela nesouměřitelný, on **na něj přesto upírá svůj zrak**. Problémem ovšem je, že to, co přitom Bůh vidí, nás v jeho očích nepozvedá, ale obžalovává. Jób, který před svými přáteli neústupně hájí svou bezúhonnost, připouští, že se tato obžaloba týká i jeho. Jak by ne. **Kdo dokáže, aby čisté vzešlo z nečistého? Vůbec nikdo.** Toto je přitom naše obecně lidská situace. Ani ten nejzbožnější není čistý. I ten nejsvatější a nejbezúhonnější má někde skříň se svými kostlivci: Petr Ježíše na velekněžově dvoře zapře. Pavel před svým obrácením

pronásleduje církev Páně. V knize Kazatel čteme: „Není na zemi člověka spravedlivého, aby konal dobro a nehřešil.“ Ona **nečistota**, v níž Job shledává důvod lidské neschopnosti být Bohu partnerem, je dědictvím Adamovým. Kdo jedná jako Adam, ten se přitom může dovolávat pouze Boží milosti. Ježíš, ač je stejně jako my **narozený z ženy**, nejednal jako syn Adamův, ale jako Syn Boží! Proto mohl svým učedníkům na cestě do Jeruzaléma odhalit nejen to, že bude „zabit“, ale i to, že bude „třetího dne vzkříšen“.

Člověk narozený z ženy má krátký věk, avšak nepokoje do sytosti. Jako květ vzejde a zvadne. Prchá jako stín a neobstojí. Jóba tato trpká bezvýchlednost jeho údělu nevhání s Bohem do konfliktu. Jí navzdory se stále snaží žít bezúhonně. Nejspíš proto, že ve skrytu srdce doufá, že Bůh milostivě učiní i to, o čem dosud mlčí. Ježíšova vykupitelská smrt nám umožňuje doufat ještě odvážněji nežli Jób. Díky ní se totiž smíme vidět mezi těmi „jinými“, které Ježíš podle členů židovské rady zachránil a kvůli nimž na kříži sám skončil. Přináležitost do této skupiny je nenárokovatelná. Je však zřejmé, že ji aktivuje vstřícný vztah k Ježíši. Ten nás přibližuje ke spáse! Zločinec, který se na kříži Ježíši rouhá, skončí v bezútěšném infernu. Před tím vnímavým a vstřícným Ježíšem už na kříži otevírá ráj. Spasení je výrazem Boží milosti. Velký pátek je pak vstupní branou, kterou tato milost vstupuje do světa. Lidé v něm sice stále vadnou. Ti, kteří na všechno nekašlou, však mají navzdory tomu šanci obstát. Se smrtí se už dá žít! Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, díky tvé oběti na sobě nemusíme nést pouze podobu svého praotce Adama. Můžeme rovněž usilovat o to, podobat se tobě. Je to vysoký cíl. Věrnost tvému nebeskému Otci tě přivedla až na kříž. Prosíme, dávej nám svým Duchem sílu ke stejně důsledné věrnosti. A jednou nás doved' do svého království. Amen

PÍSEŇ č. 323 Ó země, hled' tvá spása

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, chléb, který na tvou památku jíme, a víno, které pijeme – tvé tělo a tvá krev, nám připomínají, že se tvá oběť týká i nás. Milostivě stírá naše viny, laskavě zakrývá naši nesvatost, blahodárně nás odpoutává od sebe sama a táhne nás k tobě. Čím jsme ti blíže, tím více se podobáme Božímu obrazu, k němuž nás tvůj Otec učinil a z něhož stále utíkáme. Prosíme tě za všechny, kteří se se svým životem těžce potýkají. Dej jim odvahu vložit svého ducha do tvých rukou. Prosíme za tvé následovníky, kteří trpí pro tvé jméno. Ti, kteří je tupí a hubí, obžalovávají sami sebe. Děkujeme ti za ujištění, že až přijdeš ve své slávě, oddělíš ovce od kozlů. A jedni půjdou do věčného života, druzí do věčných muk. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy; jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši. Jeho ustanovil Bůh, aby svou vlastní smrtí se stal smírnou obětí pro ty, kdo věří. Tak prokázal, že byl spravedlivý, když již dříve trpělivě promíjel hříchy. Svou spravedlnost prokázal i v nynějším čase, aby bylo zjevné, že je spravedlivý a ospravedlňuje toho, kdo žije z víry v Ježíše. (Ř 3,23–26)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista buď se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 329 Nevinnost přemilá

NENÍ ZDE, BYL VZKŘÍŠEN

VSTUPNÍ SLOVA

*Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci,
zvítězil svou pravici, svou svatou paží! Hospodin dal poznat
svoji spásu, zjevil před očima národů svoji spravedlnost, na své
milosrdenství se rozpomenul. (Ž 98,1–3a) Amen*

PÍSEŇ č. 667 Vítězi k poctě zpívejme

MODLITBA

Je to dnes tvůj den, Pane. Den tvého vítězství. Den, kdy jsi dal Ježíši, tomu ukřižovanému, povstat k vítězství. On, ubitý lidskou nespravedlností, on, který dal nakonec celý svůj život, on, který ti sloužil až do smrti kříže, on povstal. Vítězně zvedl hlavu. A my ho chceme i v tomto shromáždění vítat. Slavit tvé vítězství. Slavit předivnou moc, vyvádějící z beznaděje. Slavit vítězství nad smrtí. Slavit evangelium o vzkříšení. Dej nám ho tedy potkat jako slovo pravdy. Otevři srdce pro zvěst života. A u Kristova stolu nás spoj do společenství, které nic nedá na smutky a beznaděje, ale vděčně přijímá dary tvé životodárné milosti.
Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, 27. kapitoly, od verše 55. do 66.:

*Zpovzdálí přihlíželo mnoho žen, které provázely Ježíše
z Galileje...*

PÍSEŇ č. 692 Temnou divnou mlhou (nebo Svítá č. 25 Byl jsi tam?)

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Evangelia podle Matouše, kapitoly 28., prvních 7 veršů:

Když uplynula sobota a začínal první den týdne, přišly Marie z Magdaly a jiná Marie, aby se podívaly k hrobu. A hle, nastalo velké zemětřesení, neboť anděl Páně sestoupil s nebe, odvalil kámen a usedl na něm. Jeho vzezření bylo jako blesk a jeho roucho bílé jako sníh. Strážci byli strachem z něho bez sebe a strnuli jako mrtví. Anděl řekl ženám: „Vy se nebojte. Víím, že hledáte Ježíše, který byl ukřižován. Není zde; byl vzkříšen, jak řekl. Pojdte se podívat na místo, kde ležel. Jděte rychle povědět jeho učedníkům, že byl vzkříšen z mrtvých; jde před nimi do Galileje, tam ho spatří. Hle, řekl jsem vám to.“

Shromáždili jsme se, abychom slavili Hod Boží velikonoční. Největší křesťanský svátek. Den vzkříšeného Pán s velkým D. Patřivaly k tomu nejen sváteční písně, ale i sváteční oblečení, kostýmy, košile či vázanky... Jenže my se k tomu svátku vůbec nemusíme převlékat do svátečního. Nemusíme se převlékat „na těle“ – a už vůbec ne na duši. Nemusíme odkládat doma či nejpozději před modlitebnou své smutky a beznaděje, trápení nad tím, co se v životě nepodařilo, starost o budoucnost sboru či církve, depresi z toho, kolik ve společnosti ožívá lží, jak kvete bezostyšná manipulace a lhaní; a také, kolik vyrostlo předsudků a nemilosrdenství vůči lidem potřebným zblízka i zdáli. A nemusíme ani vytěsnit zděšení, kolik utrpení a smrti dokážou plány mocných rozsávat uprostřed nevinných a bezbranných. Když jdeme poslouchat božíchodové evangelium, nemusíme se z toho vysvlékat a oblékat nějakou křesťanskou pohodu. Právě naopak – můžeme tohle všechno přinést s sebou až sem.

Evangelium je dobrá zpráva. A dobrou zprávou je už v tom, že nečeká, až pro ni nastanou vhodné podmínky, až se Češi naladí, až přestanou jezdit na svátky na chalupu a začnou chodit do kostela. Evangelium přichází a zní – nejprve těm, kdo ho nevyhlíželi. Kdo bloudí v temnotách únavy, nevíry či bezradnosti – a vůbec nešpicují uši, kdy se začne zpívat Vítězi k poctě zpívejme.

Právě takhle – bez pocitu, že je nějaký svátek, natož pak, že proběhla Boží událost prvořadého významu – přišly za kuropění prvního dne po sobotě k Ježíšovu hrobu i Maria Magdaléna a její společnice. A my jsme tu teď proto, abychom spolu s nimi uslyšeli: *Hledáte pohřbeného ukřižovaného? Podívejte se, že tu není – z tohohle hrobu mu*

bylo dáno povstat! Tak by se dalo vystihnout ve zkratce Matoušovo evangelium z božihodového jitra. Podívejte, že tu není! Hrob je prázdný! Kamenná deska, co měla střežit Ježíšův věčný spánek, je odvalena. A na kameni, který měl do světa hlásat, že tady spí věčný spánek ten galilejský podivín, – na tom náhrobním kameni drze sedí andělský vandal (který to místo věčného odpočinku obrátil naruby) – a hlásí: *Podívejte se, že tu není, z tohohle hrobu mu bylo dáno povstat!*

Není tady! Není v tom hrobě, kam ho s láskou a péčí uložil Josef z Arimatie! Není tady – v hrobě, co ho střeží římská ochranka! Není tady – v hrobě, který zbožné uplakané posluchačky Ježíšových kázání přišly ještě jednou zkontrolovat (možná, aby pak dětem či vnoučatům pověděly, kam chodit Ježíšovi na hrob). Není tady – a evangelista Matouš si dává záležet na tom, aby dosvědčil: Pro lidi je to otřásající zkušenost. Už podruhé během tří dnů se třese země. Protože Velký pátek i Velikonoční jitra, jitra prvního dne po sobotě – jsou otřásající zkušenosti: V tom, jak nedávají za pravdu našim lidským zkušenostem – představám o životě, o smrti, o Bohu. Den před sobotou i po sobotě se třese všechno: země, římská ochranka, ale taky ženy – Ježíšovy učednice. Nikdo o Velikonocích nezůstává ušetřen otřásající zkušenosti, že s Ježíšem i jeho Bohem je to jinak, než jsme měli za to. Úplně jinak, než si představovala láska blízkých i ozbrojený nepřítel.

Zasáhl Bůh. Země se třese, protože cítí, že Boží stvořitelské činy ještě neskončily. V šesti dnech učinil Bůh nebe a zemi, sedmého dne odpočinul – a teď, osmého dne, překvapivě ukázal, že ještě neodešel do důchodu. Vzkřísil Ježíše. Stvořil nový den, stvořil novou naději, z ukřižovaného Ježíše stvořil vzkříšeného Pána.

Ke komu se to však Hospodin stvořitelsky sklonil? Komu že to dal povstat? Ukřižovanému! A to vůbec není zbožné označení Ježíše. To je hlavně připomínka všeho, co se dělo na Velký pátek. Tehdy znalci správného náboženství a správných životních postojů na Ježíše pokřikovali: Sestup z kříže! Dokaž, že Bůh je na tvé straně! A křičeli to jako ti, kteří si – ve svých ornátech a talárech, ve svých ministerských i soudcovských křeslech – byli jisti tím, že Ježíš se totálně zmýlil, že Bůh je na jejich, nikoli na jeho straně.

Ted' se karta obrátila, ted' je všechno jinak. A otřásající zjištění spočívá nejvíc ze všeho v tom – že s touhle změnou nikdo předtím

nepočítal. V tom velikonočním jitru se netřese jen země. Ona se tu třese taky dosavadní zbožnost – naučené náboženské pravdy i duchovní vyhořelost, lidové představy o pánubohu i moudra autoritativních náboženských vůdců. Prostě všechny obvyklé jistoty, moudra a pravidla, co prý platí mezi nebem a zemí.

Posel toho šokujícího nebeského Stvořitele však nechce svou zprávou jen ohromovat a bourat to špatné. Jeho zpráva chce taky něco nového budovat. Má moc vzkřísit i zhynulou víru a ochotu Ježíše následovat. BĚŽTE, slyší konsternované ženy. Proberte se! Nesníte zlý sen, ale posloucháte kázání, které uvádí člověka do pohybu. A to, že Ježíši bylo dáno povstat, vyřídíte právě těm, kdo ho jako ukřižovaného opustili. Kdo od něj ve strachu, smutku a beznaději utekli. Kdo vzdali víru, která kdysi začala tak slibně rozkvétat. Kdo skončili v ustrašenosti či rezignaci. Kdo se nechali utahat trápením nad tím, co se v životě nepodařilo. Kdo propadli ustaranosti nad budoucností sboru či církve, depresi z toho, jak snadno se prosadí lež (a jak snadno jde dnes osočit ty, kdo projevují milosrdenství vůči lidem potřebným zblízka i zdáli). Všem, co ve vašem okolí skončili bez víry a bez naděje, vyřídíte ta nečekaná božíhodová slova: že Stvořitel se vyslovil pro Ježíše. Že hrob je vzhůru nohama. Že smrt dostala poprvé – a pořádně – přes své nenasyté pařáty. Že Boží milosrdenství překračuje hranice lidských škatulek, přátelství i nepřátelství – a dokonce i hranice zoufalství a smrti. A že víra – která už přestala být vírou – může díky tomu poselství znova ožít.

Takhle velikonoční evangelium znovu tvoří v jejich i v našich srdcích novou víru. Víru nadějnou, odvážnou, svobodnou, ochotnou nasadit se – i když už s nimi Ježíš nebude chodit jako Mistr a Učitel vždycky na dosah ruky. Vzkříšený není po ruce, aby nás za ni držel. Jeho evangelium tvoří víru dospělou. Ale přesto nás na tu víru a její zápasy nenechává samotné. (Jako když dá generál pokyn bojovníkům – a sám si pak zůstane kdesi v zázemí.) Vzkříšený Pán nás předchází: Není na dosah ruky, tak jak bychom si často přáli. Jde svou vítěznou cestou, a my ho můžeme, ba máme – byť s jistým odstupem – následovat.

Proto nepřeslechněme, kam ta cesta vede: *Jde před vámi do Galileje*, posílá ženy na cestu andělský posel. A jít od Jeruzaléma do Galileje, to znamená vydat se do světa. Ven z církevních obýváků, kde

jsme zvyklí slýchat krásné evangelium a zpívat zbožné písně. Vydat se doprostřed našich všedních, pracovních dní. Tam, kde ještě pořád láska nezvítězila nad nenávisť, pravda nad lži a lidskost nad sobectvím a nelidskostí. Tam nás předchází Vzkříšený Pán. A my se tam smíme rozběhnout – s důvěrou, že ani tam nezůstaneme sami, ale znova a nečekaně tam toho Pána naděje a života potkáme. *Tam ho potkáte* – tímto výhledem a příslibem končil anděl své božihodové kázání.

První setkání s tím, který nás takto předchází – první setkání na cestě do Galileje – může pro nás nastat už dnes – u stolu, k němuž Vzkříšený Pán zve. Jen nezapomeňme, že je to setkání – právě na cestě do té Galileje. Amen

MODLITBA

Chceš, Pane, abychom i my potkali překvapení a naději vzkříšení, byli osloveni evangeliem o Kristově vítězství a otevřeli se výhledům tvého království. Za to ti teď patří všechna naše chvála a díkuvzdání. Amen

PÍSEŇ č. 660 Buď Bohu všechna chvála

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Otevřel jsi, náš Pane, v tomto jitře novou cestu k budoucnosti tvého stvoření. Proto se modlíme za všechny, na něž dopadají minulé selhání, i za ty, kdo nemohou dál. Spolu tě prosíme *Pane, smiluj se!*

Moc smrti byla poražena Ježíšem z Nazareta, prvorozeným ze všech lidí, a proto tě prosíme za ty, jež zaskočila smrt, i za ty, jimž došly síly k životu i k lásce. Spolu tě prosíme *Pane, smiluj se!*

Překvapuješ svou nenadálou blízkostí, a proto tě prosíme za všechny, kdo zůstali sami, uzavřeni v chladu, nemoci, cizotě a samotě, kdo se topí ve svých problémech. Spolu tě prosíme *Pane, smiluj se!*

Tvé evangelium dosvědčuje blízkost pokoje. Prosíme tedy za ty, kdo žijí na místě válečných konfliktů, kdo jsou vyháněni ze svých

domovů, za běžence, mučené a týrané. Spolu tě prosíme *Pane, smiluj se!*

Vzkříšení Kristovo přináší smíření, proto prosíme za rozbité domovy, rozpadající se manželství, za zneprátené národy, státy a rasy. Spolu tě prosíme *Pane, smiluj se!*

Velikonoční evangelium tvoří nově tvůj lid, proto tě prosíme za křesťany a církve všech vyznání, za bratry a sestry v sousedních sborech, za stálost v protivenstvích, za novou víru pro ty kdo odpadli, i za citlivost vůči problémům těch, kdo nežijí v dostatku a pokoji jako my. Spolu tě prosíme *Pane, smiluj se!*

Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Nemyslím, že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti; běžím však, abych se jí zmocnil, tak jako mne se zmocnil Kristus Ježíš. Bratři, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: zapomínáje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, již je Boží povolání v Kristu Ježíši. Kdo je dokonalý, ať smýšlí jako my; a jestliže v něčem smýšlíte jinak, i to vám Bůh objasní. Jen k čemu jsme již dospěli, toho se držíme. (F 3,12–16)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 346 Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal

BYL UKRADEN

povelikonoční

VSTUPNÍ SLOVA

Oko Hospodinovo bdí nad těmi, kdo se ho bojí, nad těmi, kdo čekají na jeho milosrdenství, aby ze smrti je vysvobodil, naživu zachoval v čas hladu. Naše duše s touhou vzhlíží k Hospodinu, on je naše pomoc, náš štít. (Ž 33,18nn) Amen

PÍSEŇ č. 350 Přemohl Ježíš smrti noc

MODLITBA

Jsi nám zdrojem veselí, Bože a Otče, jsi nám písničkou naděje. Vždyť ses třetího dne přiznal ke svému zavrženému Synu. Nedovolils, aby zvítězilo tupé násilnictví, lež a odpor ke tvé svobodě; překazils plány těch, kdo se cítili pevně v sedle. A my, tolikrát ubití a bezradní ze světa, kde se nám zdají vítězit právě lži a násilnictví, my smíme díky evangeliu o vzkříšení znova povstávat, vydávat se na cestu, zpívat a veselit se z vítězství ukřižovaného Krále milosrdenství a pravdy. Děkujeme za důvěru, že nezklameš ty, kdo na tebe očekávají. Děkujeme za evangelium, které takovéto důvěře umožní vyrůst navzdor všem okovům i závorám. Věříme, že se s ním setkáme, pro sebe i pro mnohé i dnes. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z První knihy Mojžíšovy, 40. kapitoly, od 1. do 15. verše:

I stalo se po těch událostech, že číšník egyptského krále a pekař se prohřešili proti svému pánu...

PÍSEŇ č. 662 Do země se skrývá

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Matouše, 28. kapitoly, od 11. do 15. verše:

Když se ženy vzdálily, někteří ze stráže přišli do města a oznámili velekněžím, co všechno se stalo. Ti se sešli se staršími, poradili se a dali vojákům značné peníze s pokynem: „Řekněte, že jeho učedníci přišli v noci a ukradli ho, když jste spali. A doslechneli se to vladař, my to urovnáme a postaráme se, abyste neměli těžkosti.“ Vojáci vzali peníze a udělali to tak, jak se jim řeklo. A ten výklad je rozšířen mezi židy až podnes.

Je po Velikonocích. Evangelium o vzkříšení běží svou cestou. Ženy, co šly zrána ke hrobu, se radují, učedníci se probírají z velkopátečních frustrací... Ale Matouš potřebuje vyprávět ještě i o těch, kteří se celé té události snaží postavit na odpor. Tak jako po Ježíšově narození nevypráví jen o mudrcích, klanějících se nemluvnátku, ale i o Herodovi, jeho intrikách a krveprolití, tak i po andělském zvěstování u hrobu evangelista chvíli sleduje vedle sebe dva děje: Kudy běží (a jak velkou radost působí) evangelium o vzkříšení – a jak se rozhodují a jednají ti, kdo se celému Ježíšovu příběhu postavili na odpor, kdo chtěli Ježíše jednou provždy umlčet a vyřadit. V uších ještě doznívá „Bud' tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal“, ale Matouš si všímá, jak zareagovali další posluchači andělského kázání o tom, že Kristus Pán vstal z mrtvých – Pilátovi sekuritáci.

Proč se ocitli u hrobu, říká se už na sklonku velkopátečního děje: Měli zabránit tomu, aby Ježíšovo tělo někdo ukradl z hrobu. Ti, kdo podle příběhu zmanipulovali dav i Piláta, aby soudil, jak dav řve, ti dostali strach, že by učedníci mohli ještě fikanějším nápadem obrátit Ježíšovu konečnou prohru v konečné vítězství, totiž kdyby se jim podařilo, aby Ježíšovo tělo zmizelo. Vždyť taková mediální bomba by mohla zhatit všechny doposud úspěšně plněné plány, jak Ježíše definitivně vymazat ze srdcí, myslí i učebnic náboženství. Proto si velekněží vyžádali slyšení u Piláta a vymohli si, že k hrobce s ukřižovaným pošle svou strážnou rotu.

Jenže teď, v jitře třetího dne, najednou není koho hlídat. Do pasti padla sama past. „Není zde, byl vzkříšen!“, otrásl andělovo kázání ženami a Pilátovu ochranu rozklepalo ještě víc. Nejenže neuhlídali „mrtvého objektu“ v hrobě, ale navíc se zapletli do události, na niž je krátká jejich výzbroj i zkušenost, že ozbrojený okupant má vždycky navrch, právě tak jako smrt. A strážné popadlo cosi zhola nečekaného – bázeň: Šok ze setkání s pravdou, která spaluje každou lež; ochromující šok ze setkání se svatou čistotou, která spaluje všechny intriky a podlosti. V tomto stavu, duchovně naruby, se dopotácejí k těm, kteří si je najali, a jim oznamují všechno, co se stalo.

Všechno. To znamená nejen, že hrob je prázdný, ale že podle andělského kázání se stala právě ta nejnečekanější a nejzávažnější událost: Ten ukřižovaný byl vzkříšen. Pravda a láska zvítězily nejen nad lží a nenávistí, ale dokonce i nad smrtí.

Pohne to s někým z adresátů? Ani náhodou. Nepadnou na kolena, nevyznávají svou zatvrzelost jak zlí rádcové (což se děje jen v pohádce). Místo toho začnou organizovat mediální kampaň, financovanou patřičným počtem stříbrných. Kampaň, která má zahladit škody, které na jejich plánech napáchalo vzkříšení: Rozhlašte, že toho galilejského podvodníka ukradli jeho učedníci a že je to dopředu naplánované spiknutí. Tomu budou lidi věřit. Vždyť to zní jako nejrozumnější vysvětlení té bláznovské události z jitra prvního dne po sobotě.

Takhle se zrodila „alternativní pravda“ o Ježíšově zmrtvýchvstání. Když Matouš sleduje její účinky, tak konstatuje, že v jeho době došla sluchu u většiny.

Takhle to tedy je. Evangelium o vítězství nad smrtí a každou beznadějí vstupuje do světa polopravd, lží, pomluv a falešných inscenací. A vypadá to, že je v tomto světě docela bezbranné. Co s tím?... Dobrá otázka pro bohoslužby po Velikonocích, kde se máme ptát i po tom, jak nás nese a drží Kristovo vzkříšení a zač nám ukládá odpovědnost.

1. Předně nám má dojít: Velikonoční písnička o Vítězi nad smrtí i nad nepřítelstvím vůči evangeliu a kristovské svobodě, to není žádná relaxační melodie, vhodná leda tak do církevních obývacích. Chce a má znít i v drsném a prolhaném světě manipulativních médií, alternativních

pravd či podprahové reklamy, bez nichž jako by se už (aspoň podle některých) nedalo dneska získat patřičnou odezvu. S božihodovým evangeliem vstupujeme do světa, kde nám nebude každý poklepávat po rameni: Vítejte, milí učedníci a učednice, na něco takového jsme čekali. A my s tím v klidu právě takhle máme počítat.

2. Evangelium o tom, že ukřižovaný byl vzkříšen, jednoznačně stvrzuje: Kristova spása – vysvobození, pravda a láska – to ve velikonočním jitře už vyhrála. I pro nás. Jsme povoláni ke svobodě spasených. K tomu přidává evangelium varování: Když chce někdo vzít naši svobodu (což platí pro křesťany i občany svobodné země), začne tím, že lže. Vypouští do světa falešné zprávy, straší, osočuje. Dnes zejména sočí na ty, kdo kristovsky a nezištně slouží potřebným, ať už v naší zemi, nebo trpícím zdaleka. Dokonce se s tím úspěšně vyhrávají volby. A my jako ti, kdo byli osloveni autentickým evangeliem, máme proti tomu být na stráži. Ne jako Pilátovi sekuriťáci, ale jako vojáci Kristovi. „Opásání kolem beder pravdou, obuti k pohotové službě evangeliu pokoje a se štítem víry – proti propagandistickým střelám lži.“

3. Výraznou roli při té konfrontaci svědků pravdy se lží hraje bázeň – jako šok a zjištění, že je vše naruby. Z tohoto vykojení se člověk může buď vrátit zpět ke každodenní rutině (jako ta uplacená ochranka z evangelia), nebo ho to naopak bude inspirovat k „bázni Kristově“, k respektu k tomu, co říká evangelium. A bázeň víry vede k tomu, že člověk rozlišuje, kdy se sluší více poslouchati Boha než lidí. Osvobozuje k odvaze, aby se člověk nebál ani škod, jež mi ty ohnivé střely lži, posměchu a odmítání kristovských hodnot mohou způsobit. – Jen vděčně vzpomeňme třeba na úsměv svých přátel, kteří s autoritou povolaného svědka Kristova uměli v těžké době připomenout: „Kristus – tj. Vzkříšený – je Pánem!“ Tohle evangelium osvobozuje. K pravdě – i od frustrací, jakými bludy a jak snadno se dají lidé dnes ohloupit. A taky dává výdrž, udržet si naději i důvěru a lásku v zápasech s metastázemi lži a beznadějí.

Klidně bychom tu mohli povědět Amen, je však potřeba říci ještě jednu věc: Bylo by chybou, kdyby nás tenhle příběh utvrdil v odporu k židům jako těm, kdo podle Matoušova vyprávění celou tu vylhanou historku o Ježíši zinscenovali. Bohužel se v dějinách církve najde nemálo těch, kdo toto vyprávění právě takto pochopili: Vidíte ty

židy? Nejenže ukřižovali Pána Ježíše, ještě navíc pustili do světa historku o tom, že učedníci Ježíše nakonec ukradli.

Jenže v Matoušově velikonočním příběhu jsou právě ty falešné výpovědi z úst Ježíšových protivníků zvláštním způsobem pravdivé: Vzpomeňme: *Jiné zachránil, sám sebe zachránit nemůže...*, tak se mu posmívalo církevní panstvo na Velký Pátek – přičemž jejich slova vystihují průběh té záchrany líp, než lecjaký katechismus. Teď ke vzkříšení nabízejí zase zlehčující vysvětlení: Přišli jeho učedníci, a *ukradli ho*. – Ale když známe Písma, vzpomeneme si: S takovou vizitkou se Ježíš ani zdaleka neocitá v špatné společnosti. Být ukraden, to v dějinách Izraele nejedno patřilo k příběhům velkých postav. Za všechny jmenujme milovaného Jákovova syna Josefa, toho zvláštního vizionáře, který svými sny vzbudil zášť svých bratrů – byl ukraden a prodán jak otrok do říše smrti, aby z hrobu egyptské kobky slavně vstal a přinesl záchranu mnohým – a také smíření svým bratřím. – Ta lživá pověst, kterou okupanti za úplatu roznegli o Ježíši do celého civilizovaného světa, vlastně navádí víru na dobrou stopu: Nebojte se věřit – v toho, který byl ukraden. Vždyť je to příběh toho, který si své vítězství neukradl, ale sám sebe zmařil, vzal na sebe zbídačenost svých bližních, a to až do smrti na popravišti. Proto na něj jeho Otec nezapomněl, ale vyvýšil ho, abychom se před ním klaněli – a v příběhu toho ukradeného nacházeli bohatství spásy, bohatství nového lidství.

Amen

MODLITBA

Před tebou se, Pane Kriste, králů Králi, dobrovolně skláníme. Neboť jsi pro nás dárce života, vysvobozeného od lží, otroctví strachu i samotné smrti. Děkujeme, že se tvé velikonoční evangelium stává pravdou, která právě takto vysvobozuje.

Amen

PÍSEŇ č. 344 Kristus Pán, Král věčné slávy

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Tvé evangelium, Pane, umožňuje jít do světa beze strachu. Prosíme za křesťany, kteří se od světa a jeho potřebných odvracejí, foukají si na dušičku, sedají na lep fámám, jež nahánějí strach. Osvobozuj silou svého evangelia je i nás. Spolu tě prosíme *Pane, smiluj se...*

Tvé evangelium ujišťuje o síle tvého odpuštění. Prosíme za všechny, kdo se trápí svou vinou, selháním, úpadkem věrohodnosti církve či sboru. Sami na tom máme podíl. Od tebe očekáváme očistnou sílu pro každého. Spolu tě prosíme *Pane, smiluj se...*

Ujišťuješ s novou naléhavostí o blízkosti tvého království. Jeho moc ať proměňuje naše vztahy – léčí každou lidskou rezignovanost a vrací síly unaveným a vyhořelým. Spolu tě prosíme *Pane, smiluj se...*

Ve velikonočním jitře jsi jasně ukázal, že poslední slovo má soucitná lidskost, služba pravdě i druhým. Prosíme za všechny, kteří jsou obklopeni nenávisť, tvrdostí a lhostejností. Prosíme za ty, kdo jsou zapomenuti ve svém zoufalství. Dávej sílu víře prorážet zdi lhostejnosti a nelidskosti. Spolu tě prosíme *Pane, smiluj se...*

Kristus zvítězil nad smrtí. Moci tvé útěchy a naděje svěřujeme ty, jimž smrt vzala někoho blízkého – a právě tak prosíme i za ty, kdo cítí, že jsou smrti na dohled. Spolu tě prosíme *Pane, smiluj se...*

Potřebujeme tvé evangelium v životě, v rodinách, v práci, ve své každodennosti. Dávej nám jeho sílu stále plněji prožívat i ve společenství tohoto sboru. Spolu tě prosíme *Pane, smiluj se...*

Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Stůjte tedy, ,opásáni kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti, obuti k pohotovému službě evangeliu pokoje‘ a vždycky se štitem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. Přijměte také ,přilbu spasení‘ a ,meč Ducha, jímž je slovo Boží‘. (Ef 6,14–17)

POŽEHNÁNÍ

A hle, já jsem s vámi po všechny dny, až do skonání tohoto věku. *Amen*

PÍSEŇ č. 660 Buď Bohu všechna chvála (v. 3)

TOMÁŠ
povelikonoční

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Amen

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

*Vseji jej pro sebe do země, Neomilostněné budu milostiv, těm,
kdo Nejsou-lid-můj, řeknu: „Tys můj lid“, a on řekne: „Můj
Bože!“ (Oz 2,25) Amen*

PÍSEŇ č. 111 Slavit budu Boha svého

MODLITBA

Náš Pane a Spasiteli, ty nás znáš dokonale, ty víš, že se někdy bojíme, ty víš, že někdy máme chuť všeho se vzdát a někde se schovat – před lidmi, před sebou, a někdy se snažíme vyhnout i tobě. Jaká bláhevost! Víme o tvé lásce k nám a dělá nám problém se jí držet. Víme, že nás v těžkých chvílích neopouštíš, že jsi s námi i nám navzdory. Chceme ti za to poděkovat. Přišli jsme do shromáždění tvého lidu, abychom načerpali odvahu do dalších rozhodnutí, která jsou před námi. Abychom nabrali naději do těžkých chvil, které nás možná čekají, abychom se ubezpečili, že tvá láska trvá, že není zbytečná, abychom se ujistili, že u tebe, v tobě a s tebou je záchrana od zlého. Děkujeme ti, Pane Bože.

Chceme o této naději říci i druhým lidem, chceme být dobrými šířiteli tvého evangelia, ale někdy se nám to nedaří, je v nás mnoho slabosti, nechceme si dělat problémy nebo se příliš druhým otevírat, někdy nám chybí správná slova ve správnou chvíli. Pane, prosíme o tvého Ducha. Posiluj nás, ved' nás a podpírej nás, když jsme sami se sebou v koncích. Bud' s námi, ať nevzdáváme, cos nám uložil. Ať čerpáme z naděje, ať neseme světu tvé Slovo a sami z něho žijeme. Prosíme, slyš nás, pro svého Syna Ježíše Krista. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Páté knihy Mojžíšovy, 6. kapitoly, od 4. do 15. verše:

Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný. Budeš milovat Hospodina...

PÍSEŇ č. 675 Příklad již, příklad, Duchu Stvořiteli

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Jana, 20. kapitoly, od verše 24. do 29.:

Tomáš, jinak Didymos, jeden z dvanácti učedníků, nebyl s nimi, když Ježíš přišel. Ostatní učedníci mu řekli: „Viděli jsme Pána.“ Odpověděl jim: „Dokud neuvidím na jeho rukou stopy po hřebecích a dokud nevložím do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím.“ Osmého dne potom byli učedníci opět uvnitř a Tomáš s nimi. Ač byly dveře zavřeny, Ježíš přišel, postavil se doprostřed a řekl: „Pokoj vám.“ Potom řekl Tomášovi: „Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!“ Tomáš mu odpověděl: „Můj Pán a můj Bůh.“ Ježíš mu řekl: „Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili.“

Milé sestry a milí bratři, slyšeli jsme příběh o Tomášovi, příběh, který původně tvořil vrchol a závěr celého Janova evangelia. Tomáš nazývaný přezdívkou Didymos, která v řečtině znamená dvojče. Tomáš – moje dvojče, tvoje dvojče, naše dvojče – nebyl s nimi, když Ježíš přišel mezi učedníky.

To, co Tomáš předpokládal, se stalo. Ježíš byl ukřižován. Tomáš byl zdrcený a zraněný a svůj zármutek prožíval po svém někde v ústraní. Odešel, zůstal stranou křesťanského společenství a vyhledal raději samotu. Všechno, co chtěl, bylo – skrýt se v samotě, zůstat sám ve své bolesti, hoři a žalu. A protože nebyl ve společenství s ostatními učedníky, těch, kteří následovali Ježíše – přišel o první setkání s Ježíšem.

My také můžeme minout, propást velké věci, když bychom se chtěli oddělovat anebo se třeba na čas odloučit od křesťanského společenství. Důvody mohou být různé. Tu starost o rodinu, tu jakási zatrpkllost, stud, tu pracovní vytíženost nebo prostá lenost. Někdy nás může přemoci smutek, nějaké trápení, takže se uzavíráme raději do sebe a odmítáme se setkávat s lidmi. Ale jak dnešní příběh o Tomášovi ukazuje, právě to je čas, kdy, třeba i kvůli trápení, bychom se neměli stranit! Společenství Kristových následovníků je právě to místo, kde se s ním můžeme setkat – tváří v tvář. Spoluučedníci se pokoušejí předat Tomášovi svou velikonoční víru, slovy Marie Magdalské: „Viděli jsme Pána.“

Je třeba říci, že Tomášovi nikdy nechyběla odvaha a jakási vnitřní poctivost. Vzpomeňme na 11. kapitolu, když Ježíš oznámil: „*Lazar umřel, pojd'me k němu.*“ Byl to právě Tomáš, který řekl i ostatním „*Pojd'me i my, ať zemřeme spolu s ním.*“ Souhlasí jít s Ježíšem do Judska. Na rozdíl od ostatních učedníků trvá na tom, že půjdou, i když je možná také čeká smrt. Je to muž odhodlaný následovat svého Mistra až k hořké smrti. Možná se mu zpráva o Ježíšově zjevení nyní může zdát jako levný happyend toho smutného a velmi krutého pašijového příběhu. Možná chce znát a chápat hlouběji než ostatní učedníci. Nechce jen vidět, chce i cítit, chce se přesvědčit! Proto říká: „*Dokud neuvidím na jeho rukou stopy po hřebech a dokud nevložím do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím.*“ Tomáš si žádá dotknout se Ježíšova těla. Žádá si více, než bylo nabídnuto ostatním učedníkům, kterým Ježíš ukázal ruce a bok.

Často se o Tomášovi mluví jako o nevěřícím, pochybujícím. Ale podívejme se na něho blíž a trochu i z jiné strany. Vždyť Tomáš ve své vnitřní poctivosti odmítl říci, že věří, když nevěřil. Tomáš by nikdy neřekl, že něčemu porozuměl, když by tomu nerozuměl, nebo že uvěřil něčemu, čemu ve skutečnosti nevěří. To je nekompromisní upřímnost Tomášova. To je jeho velikost! Tomáš by nikdy neuklidnil svoje pochybnosti tím, že by předstíral, že je nemá nebo že neexistují. Ano, Tomáš není z těch lidí, kteří by mohli odřikávat Krédo bez toho, že by mu porozuměli. Jeho pravdivost a opravdovost nás může inspirovat. V naší víře přeci nejde o to odřikávat věci, o kterých jsme ani nepřemýšleli nebo kterým ani nevěříme.

Další týden uplynul a Ježíš mezi učedníky opět přišel. Tentokrát s nimi byl i Tomáš. Ježíš znal Tomáše, znal jeho srdce a opakuje mu jeho vlastní slova. Vyzývá ho, aby učinil tak, jak žádal. Vzkříšený je Tomášovi blízko i v jeho nevěře. Ježíš vychází vstříc požadavku tohoto učedníka a vybízí ho, aby se přesvědčil o skutečnosti zjevení a už nebyl nevěřící, ale věřící. „*Nebud' nevěřící, ale věřící!*“ Křesťanská víra stojí na Vzkříšeném. Bud' věřící! Já jsem to! Zmrtvýchvstání neznamena vymazání Velkého pátku. Rány zůstávají ranami. *Pohled', polož svůj prst sem, vlož svou ruku do rány!* Vzkříšený Ježíš je Ježíš ukřižovaný!

Tomáš, přemožen bezprostředním setkáním se Vzkříšeným, už netrvá na splnění svého požadavku. Již je proměněn z nevěřícího na věřícího. Za zázrakem vzkříšení vidí nebeskou skutečnost. Vidí, co Ježíš odhaluje o Bohu a o sobě. Slovo se stalo tělem. „*Můj Pán a můj Bůh!*“ Zde se zjevuje Ten, který byl „na počátku u Boha“, a který sám je Bůh.

Tomášova víra jde dál než jen k uznání, že toto je Ježíš, který vstal z mrtvých. Vyznání „Můj Pán a můj Bůh“ znamená, že Tomáš pochopil podstatu události vzkříšení. Poznal v Ježíši působícího, činného Boha. Přijímá Ježíše jako toho, koho Otec posílá, ať už se vejde do našich lidských měřítek nebo ne.

Je zajímavé, na co upozorňují komentáře, že je to právě krutý císař Domitián, který pravděpodobně byl vládnoucím císařem v době sepsání Janova evangelia, a který si nárokoval, aby byl uctíván právě jako *Dominus et Deus noster* – Pán a Bůh náš. Ale odmítnutí uctívání císaře zde slouží spíše jako pozadí. Vyznání „Můj Pán a můj Bůh“ není v první řadě vyznání proti něčemu. Zde, v závěru Janova evangelia, je to konečné a vrcholné christologické prohlášení. Nikde jinde v evangeliích nenajdeme o Kristu tak přímé tvrzení.

Ježíš byl během svého života označován mnoha tituly – Rabbi, Učitel, Mesiáš, Prorok, Král Izraele, Syn Boží. Po vzkříšení ho Marie Magdalská a skupina učedníků nazve Pánem: viděla jsem Pána, spatřili jsme Pána. Ale je to Tomáš, který udělá úplné jasno: Ježíš je ten, ke kterému se vztahuje Starý Zákon jako k Hospodinu. Ježíš je Bůh v těle. *Můj Pán a můj Bůh*. To Slovo bylo u Boha, to slovo bylo Bůh. Nyní se naplňuje vůle Otce. V 5. kapitole čteme: „*Aby všichni ctili Syna, jako ctí Otce. Kdo nemá v úctě Syna, nemá v úctě ani Otce, který ho poslal*“.

Můj Pán a můj Bůh. Dosud nikdy nic tak určitého z lidských úst nezaznělo. A napomáhá k tomu další Tomášova přednost – ctnost: Řekl to otevřeně a jasně. Když si byl jist, s naprostým odevzdáním vyznal sobě, nám tady a křesťanům všech věků: Můj Pán a můj Bůh.

Z Tomáše se stává nejodvážnější vyznavač a mluvčí víry celé křesťanské komunity. U Tomáše nebylo žádné napůl. Tomáš neotvíral svoje pochyby, aby se tak nějak intelektuálně procvičoval. Tomáš pochyboval, ale pochyboval, aby se přesvědčil. A když se přesvědčil, jeho odevzdání poznání pravdy je naprosté. Prošel svými pochybnostmi až k vrcholnému vyznání a jistotě. Můj Pán a můj Bůh. A Ježíš odpověděl. Tomáši, že jsi mě viděl, že jsi k tomu potřeboval zrak, oči, které vidí, tak věříš. Ale přijdou dny, kdy lidé budou hledět očima víry – a uvěří!

Tímto Ježíšovým slovem tento příběh vstupuje do naší současnosti. „*Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili.*“ Uvěřit, aniž bychom viděli, bez důkazů, je nesamozřejmé a Ježíš užívá slova uznání. Víra je odvaha vkročit do tajemství, do sféry neviditelného, nepředstavitelného – do Království Božího. Víra v živého Krista je div, je to zázrak, ale děje se. Bratři a sestry, podívejte se kolem sebe! Každý křesťan je toho dokladem. Nechodíme do shromáždění přeci jenom z tradice, že jsme tak zvyklí, ale přicházíme sem za ním, Živým, abychom se s ním setkali – v srdci, v duchu i ve společenství. Na konci evangelia se otevírá doba Ducha. My jsme Vzkříšeného neviděli, neviděli jsme jeho rány, nesetkali jsme se s ním fyzicky jako učedníci. Ale i přes hranice času a doby jsme s nimi zajedno. Ježíš zůstává přítomen ve svém Duchu, Přímlovci, Paraklétu. „*V Duchu pravdy, kterého svět nemůže přijmout, poněvadž ho nevidí a nezná. Vy jej znáte, neboť s vámi zůstává a ve vás bude.*“ Tak to stojí psáno ve 14. kapitole (v. 17). S učedníky, s křesťany všech věků jsme zajedno, když vyznáváme: „*třetího dne vstal z mrtvých*“. A máme k němu osobní vztah – tak jako Tomáš, naše dvojče, s kterým společně můžeme v duchu i nahlas vyznat ‚Můj Pán a můj Bůh‘. Amen

MODLITBA

Vzkříšený Pane, děkujeme ti za nedělní shromáždění. Děkujeme ti za sestry a bratry, kteří dnes do společenství tvých následovníků přišli, a myslíme na ty, kdo vynechali. Děkujeme ti, Pane náš a Bože, za společný čas, kdy ti můžeme být nablízku. Amen

PÍSEŇ č. 284 Jakož o tom proroci

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože náš a Pane náš, ty nás znáš velmi dobře, rozumíš nám lépe než my sami sobě. Vyznáváme před tebou, že se upínáme k věcem, které jsou vidět, které se dají ověřit smysly a rozumem. Tebe však není možné spatřit, změřit, ruce na tebe nemohou dosáhnout, nelze tě ani dokázat. A přeci jen ty nám dáváš pokoj a vnitřní štěstí. Prosíme, dej nám, Pane, vnímavá srdce, abychom v tebe živého a neviditelného nepřestávali hluboce věřit. Prosíme tě, stávej se pro nás všechny skutečností nejjistější. Modlíme se za náš růst ve víře, naději a lásce, v pokoře a v následování Krista.

Neděli co neděli shromažďuješ svůj lid všude po celém světě. Vzkříšený Pane, přiznávej se svým Duchem ke všem shromážděním dnes, i k těm, která se ještě sejdou, dokud nepřijdeš.

Pane náš, modlíme se za všechny, kdo nesou odpovědnost za veřejné záležitosti, za všechny, kdo usilují o mír, spravedlnost a lidskou důstojnost. Modlíme se, aby nepodléhali pokušení moci, ale zastávali se všech a rozhodovali v důležitých věcech ve světle tvého Ducha.

Vzkříšený Pane, buď se všemi, kdo trpí, kdo hladoví, kdo se trápí, se všemi nemocnými v hospicích, v domovech dlouhodobě nemocných. Prosíme o tvého Ducha pro všechny lidi, kteří tě nejvíce potřebují. Prosíme, aby tvoje láska a světlo proniklo do jejich srdcí a ty sám abys jim byl na blízku.

Milostivý Pane, se všemi, kdo tě ve světě vyznávají a vyznávali,
se k tobě modlíme slovy, která nás naučil tvůj Syn a náš Pán: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

*Co bylo na počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli,
na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly, to zvěstujeme:
Slovo života. Ten život byl zjeven, my jsme jej viděli, svědčíme
o něm a zvěstujeme vám život věčný, který byl u Otce a nám byl
zjeven. Co jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme i vám, abyste se spolu
s námi podíleli na společenství, které máme s Otcem a jeho
Synem Ježíšem Kristem. To píšeme, aby naše radost byla úplná.
(1J 1, 1–4)*

POŽEHNÁNÍ

*Milost vám a pokoj od toho, který jest a který byl a který
přichází, i od sedmi duchů před jeho trůnem a od Ježíše Krista,
věrného svědka, prvorozeného z mrtvých a vládce králů země.
Jemu, jenž nás miluje a svou krví nás zprostil hříchů a učinil nás
královským kněžstvem Boha, svého Otce – jemu sláva i moc
navěky. Amen*

PÍSEŇ č. 607 Bůh je náš Pán a Král

SVATODUŠNÍ

VSTUPNÍ SLOVA

*Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.
Jako laň dychtí po bystré vodě, tak dychtí duše má po tobě,
Bože! Po Bohu žízním, po živém Bohu. Kdy se smím ukázat před
Boží tváří? ... Proč se tak trpce rmoutíš, má duše, proč ve mně
úzkostně sténáš? Na Boha čekej, opět mu budu vzdávat chválu,
jen jemu, své spáse. (Ž 42,2–3.6) Amen*

PÍSEŇ č. 370 Jak čerstvých vod jelen žádá

MODLITBA

Svatý Bože, děkujeme ti, že zde i dnes takto můžeme stát před tebou a připomínat si tvé mocné činy, kterými prokazuješ věrnost a lásku k nám lidem. Z tvé ruky každý den přijímáme vše, díky čemu může náš život pokračovat. Ty nás neopouštíš, když se cítíme být něčím ohroženi. Neodvracíš se od světa, i když se my lidé otáčíme k tobě zády a jdeme svou vlastní, všelijakou cestou. Pokorně vyznáváme, že se toho často dopouštíme i my křesťané. A ty se o nás přece staráš. S vděčností si uvědomujeme, jak se tvá dobrota a trpělivost projevuje v životě každého z nás.

Dnes myslíme na to nejdůležitější a nejpotřebnější, co dáváš, na dar Ducha svatého. Dal jsi jej svým učedníkům a dáváš jej každému, kdo za něj prosí. Prosíme za něho i my, protože bez tvého vedení bychom podlehlí svým nápadům a dostali se na všelijaké cesty. Zase znovu by v nás vítězila pýcha, zloba, sobectví i jiné hříchy a bloudili bychom daleko od tebe.

Proto tě prosíme, veď nás svým Duchem, vzbud' v nás novou víru i poslušnost, ať při vší své nedokonalosti následujeme Pána Ježíše Krista a přece jen děláme tvému jménu čest. Sami to nedokážeme, stůj při nás, všichni tě velice potřebujeme. Požehnej nám při slyšení tvého Slova i u tvého stolu. Nám zde i všem, kdo se ve tvém jménu scházejí. Ať se i o těchto svátcích vše děje ke tvé chvále. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z knihy Skutků apoštolských, ze 2. kapitoly, od 1. do 17. verše:

Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě...

PÍSEŇ č. 381 Ó přijdiž, přijdiž, léto Páně

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z knihy Skutků apoštolských, z 1. kapitoly, od 3. do 8. verše:

Jim také (apoštolům) po svém umučení mnoha způsoby prokázal, že žije, po čtyřicet dní se jim dával spatřit a učil je o království Božím. Když s nimi byl u stolu, nařídil jim, aby neodcházeli z Jeruzaléma: „Čekejte, až se splní Otcovo zaslíbení, o němž jste ode mne slyšeli. Jan křtil vodou, vy však budete pokřtěni Duchem svatým, až uplyne těchto několik dní.“ Ti, kteří byli s ním, se ho ptali: „Pane, už v tomto čase chceš obnovit království pro Izrael?“ Řekl jim: Není vaše věc znát čas a lhůtu, kterou si Otec ponechal ve své moci; ale dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.“

Přečtený oddíl zachycuje situaci Ježíšových učedníků ve dnech po jeho zmrtvýchvstání. Jak na tom byli, než jim Pán seslal Ducha svatého. Budeme-li nejprve sledovat, jak na tom byli v této „předsvatodušní“ době, tím zřetelněji nám vynikne, v čem spočíval dar Ducha svatého. Jakou proměnu při nich Duch svatý způsobil. Přitom si můžeme uvědomit, jak na tom býváme i my. Jak i naše zbožnost, při které často počítáme jen se svými vlastními možnostmi, bývá proměněna, když ji náš Pán naplní svým Duchem.

Nejprve sledujme, jaké to s nimi bylo předtím, v týdnech po jeho ukřižování a zmrtvýchvstání. Tehdy měli už nemálo duchovních zkušeností: Tři léta společného života s Ježíšem, kdy mohli zblízka

sledovat jeho působení. A pak ten veliký závěr, vrchol jeho pozemského života, ukřížování a smrt na kříži. A hlavně, jak o tři dny později přišla zpráva: Pán byl vzkříšen, není mrtev, on žije! Krátce na to ho spatřili i na vlastní oči, vícekrát se s ním setkali, mluvili s ním. Přicházel k nim doslova jako z jiného světa. A oni si byli jisti, že skutečně vstal z mrtvých. Tak jsme to četli: „Mnoha způsoby jim prokázal, že žije, po čtyřicet dní se jim dával spatřit a učil je o království Božím.“ Toho se drží. Věří, že dílo Páně pokračuje. Jsou připraveni sloužit Pánu i dál. Přečtené verše však naznačují, že v jejich nitru byla řada otázek, které budou odstraněny až darem Ducha svatého.

Když se s nimi Pán Ježíš v den svého nanebevzetí setkal, dal jim najevo, že tentokrát je to už naposled, teď už tady zůstanou sami, bez něho. Jeho dílo nekončí, bude pokračovat i dál. Jenže teď už to bude záležet na nich, jak si budou počínat. Co s tím, co od Ježíše přijali, udělají. – Umíme si představit, jak na ně Ježíšův odchod doléhá, jakými pocity jsou naplněni. Pán odejde, a co oni tady bez něho zможou? Kdo je povede, kdo jim bude ukazovat cestu, kdo je bude posilovat, kdo bude napravovat jejich nešikovnosti a omyly?

Umíme si to představit už proto, že podobně tomu bývá i s námi. Jistě, věříme v Krista, chceme být jeho následovníky. Jenže často jsme jakoby sami. Církev, sbory, jednotliví křesťané, naše věrnost – to vše jako by záleželo hlavně na nás. Jistě, Kristus o nás ví, jenže je daleko. Není tu, aby nám pomohl, aby umlčel posměvače, přemohl protivníky, napravil věci a zařídil, aby se všechno obrátilo k dobrému. A také, aby do vlažných křesťanů vložil více horlivosti. Jistě, i tak lze v církvi a s církví učinit mnoho dobrého. Ale přece jen – mít takhle něco v ruce. Nějakou průkaznou, když už ne hmatatelnou oporu. Kvůli druhým i kvůli nám samým.

Mít něco v ruce! Možná právě to bylo v pozadí otázky, kterou tehdy Pánu Ježíši položili: „Pane, už v tomto čase chceš obnovit království izraelské?“ Kdy to uděláš? Jinými slovy: Jak dlouho na to vše, co od nás očekáváš, zůstaneme sami? Jak dlouho to bude jenom na nás? Učedníci věří, že Boží království přijde, a nepochybují, že s tím bude spojena obnova Božího lidu i obnova světa. A třeba si to už i představují: co Ježíš činil v malém měřítku (jak toho oni sami byli svědky), to se uskuteční naplno a všude. Stojí o tuto nápravu a vyhlížíjí

ji. Nepochybně jsou připraveni k tomu i sami přispět. Současně si však uvědomují své skromné možnosti. Z toho pak vyplývá jejich tužba, aby na to nebyli sami, aby to přece jen více vzal do ruky Pán. Kdyby to tak on sám chtěl zařídit. A ovšem, aby to bylo co nejdříve.

Jak dobře jim rozumíme, jak jsou nám blízcí! Už v oné touze, aby se poměry měnily k lepšímu. Kdyby to tak tady na tom našem světě (ale i v církvi) víc vypadalo, jak to Pán Bůh chce mít! Aby tu nebylo tolik závisti, zloby, lží, a ovšem násilí, nepřátelství a válčení. – Ale učedníci jsou nám blízcí i v tom přání, kdyby to tak on sám, náš Spasitel a Pán, vzal do rukou a dal průchod pravdě, spravedlnosti, pokoji, snášenlivosti i lásce! Kdybys to mohl, Pane Bože, ty sám nějak zařídit. Co zmůžeme my lidé, vždyť víš, jak na tom jsme. Ale ty tu moc máš, a tak tě prosíme, ty sám jednej! Takové je i naše přání. Ostatně, tak se za to přece modlíme, a to vůbec není špatná modlitba. Jenže to zřejmě není všechno. A tak sledujme, jak na to Pán Ježíš odpovídá.

Předně řekne: Pokud jde o čas, kdy já vezmu věci do svých rukou a kdy do světa vstoupí mé království, není vaše věc. Jistě, stane se to. Přijde den, kdy dojde k naprosté obnově všeho, zlo bude odstraněno a vše bude podle vůle nebeského Otce. Na to se můžete spolehnout. Ale kdy k tomu dojde, o to se starat nemusíte. „Není vaše věc znát čas a lhůtu, kterou si Otec ponechal ve své moci.“ – S tím ovšem souhlasíme. Jenže Ježíš pokračuje: Protože on něco čeká také od nás.

A to je to druhé: Nebeský Otec počítá i s námi. S námi učedníky, s námi křesťany všech dob, se všemi svými následovníky. On ovšem nenechá, aby si svět běžel, jak chce, aby si lidé počínali, jak se jim zlíbí. On chce zasahovat a jistě zasahuje. Ale ne odněkud shora, jako „deus ex machina“, jakoby mávnutím kouzelného proutku. Boží způsob je jiný. On chce jednat a jedná skrze nás lidi, naším prostřednictvím. Skrze nás, abychom byli ochotni činit, co od nás očekává. Skrze naše ústa, abychom se hlasitě vyjádřili pro jeho věc. I skrze naše ruce, abychom usilovali o to, v čem rozpoznáváme jeho vůli. Dar Ducha svatého znamená, že nebudeme všechno nechávat na Pánu Bohu.

Načež přichází to hlavní: Co máme dělat? Co od nás Pán Ježíš očekává? „Budete mi svědky.“ Jde vám, milí učedníci, o nápravu izraelského království, o obnovu světa? Tak buďte mými svědky:

„v Jeruzalémě, v celém Judstvu, v Samařsku a až na sám konec světa“. To je vaše poslání, to je váš úkol. Co to znamená?

Jistě, jde o nápravu světa, o pronikání jeho království do církve, do lidských životů. Aby se věci měnily, aby to staré a špatné mizelo a začínaly věci nové a dobré. Ale to, co od vás Bůh čeká, to není hned obecná náprava věcí. Úkolem křesťanů není „budovat lepší svět“.

Ježíš říká: „Budete mými svědky“, a to je (znamená) víc. Budete mluvit o mně. Obsahem vašeho svědectví bude dosvědčovat Kristovo dílo. Dávat dál tu dobrou zprávu, že svět není ponechán sám sobě. Že je tu Bůh, který se neodklání od svého stvoření, ani když my lidé nedbáme na jeho slovo, otáčíme se k němu zády a tím sobě i druhým kazíme život. Úkolem křesťanů je vést k víře, že nebeský Otec poslal na svět Spasitele, který se stal člověkem, aby nejen spolu s námi prožíval vše, co nás tíží, ale aby s tím on sám něco udělal. A on to udělal tak, že všechno zlo, všechny naše viny vzal na sebe. Svou obětí na golgotském kříži přinesl Boží odpuštění. A Pán Bůh to potvrdil, když ho vzkřísil z mrtvých. Tak se před námi otevřela nová cesta, možnost nového života ve svobodě synů a dcer Božích. A právě tady – v tom, co on udělal – začíná skutečná náprava a obnova světa.

Tak to náš Pán říká i nám dnes. Cesta k nápravě věcí začíná a pokračuje tak, že ponesete tuto dobrou zprávu o mně všem lidem. Kdekoli bude toto evangelium vpravdě a plně přijímáno, tam se to jistě projeví i v běžných záležitostech, ve společnosti, v lidských vztazích i ve všem ostatním. Jako přirozený důsledek věrnosti evangeliu, jako doklad jeho živosti a účinnosti. Evangelium skutečně proměňuje. Ale toto „výslovné“ svědectví o Spasiteli Ježíši v úsilí o nápravu světa nemůže být vynecháno. To nelze nahradit ničím jiným (třeba ušlechtilým světonázorem). Být Kristovým svědkem, to zůstává východiskem a základem všeho dalšího.

Že to nemá zůstat jen vnitrocírkevní záležitostí, je naznačeno i zeměpisnými jmény. Ježíš výslovně řekne, ať je to svědectví slyšeno nejen v Jeruzalémě, tedy v duchovním centru, ale i v okolním Judstvu, i v tom pobloudilém Samaří, a že se má dostat až do posledních, nejpohanštějších končin světa. Převáděno do současnosti: Budete mými svědky nejen v církevním prostředí, ale i ve svých – často jinak

orientovaných – rodinách, mezi přáteli, a přiznáte se ke mně i v docela nenáboženském prostředí.

Což se může dít přinejmenším tak, že se za svého Pána před druhými nestydíme, že se k víře v něho nerozpakujeme přiznat i v rozhovoru, který se týká běžných záležitostí. Třeba jako vysvětlení, proč o určitých věcech smýšlím tak a tak, nebo proč si v něčem počínám jinak, než je běžné. Aniž bychom ze sebe dělali „kdovíjaké“ křesťany, přece jen – a možná častěji než myslíme – je na místě i docela osobní pokorné vyjádření, co pro mne víra znamená, jak velice Pán Ježíše Krista potřebuji.

A tady už zní naplno hlavní poselství svatodušních svátků: Že v ničem nejsme odkázáni jen sami na sebe, ale že k tomu všemu je nám slíben a vždy znovu darován Duch svatý. Přesně podle Ježíšova slibu: „Dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí.“ To je předpokladem i podmínkou vši naší tolik potřebné křesťanské aktivity. Na tom je založena naděje, že ta naše činnost bude mít smysl. Duch svatý znamená, že nejsme sami. Že Kristus je nám nablízku, že nás provází. I když ho nemáme tak říkajíc po ruce, přece nejsme odkázáni na sebe, na své zkušenosti, na svoji chytrost, nebo ochotné ruce druhých.

Proto si vždy znovu (každoročně) opakujeme toto Kristovo zaslíbení a celé svatodušní dění. Kdykoliv budeme jeho svědky, kdekoli budeme konat něco dobrého v jeho jménu, všude tam on bude při nás, aby nás (i při naší omylnosti) vedl správným směrem, aby do naší unavené činnosti vdechl nový život, aby i to naše často polovičaté dílo přiváděl k dobrému cíli. Amen

MODLITBA

Náš Pane, prosíme tě, veď nás svým Duchem a způsob, abychom se za tebe nestyděli a aby to naše neumělé a nedokonalé svědectví přece jen lidi oslovilo, aby za ním zaslechli tvůj hlas, a tak je ty sám veď k víře. Amen

PÍSEŇ č. 371 Přijď již, Duchu svatý, přijď k nám

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti za tyto svatodušní svátky a za vše, čím nás v těchto dnech obdarováváš. Děkujeme za tvého svatého Ducha a jeho dílo i v této době. Dej, abychom byli vnímaví pro jeho působení a otvírali mu svá srdce i své životy. Prosíme tě, drž nás při sobě, abychom se ti nevzdalovali, ale věrně, poslušně i radostně tě následovali. Prosíme, působ ve všech církvích a ved' nás ke vzájemné lásce, úctě i jednotě.

Prosíme tě za místa, kde se vztah k tobě vytratil, kde ti lidé přestali věřit, kde se rozhodli jít vlastní cestou, kde duchovní horlivost byla vystřídána vlažností a lhostejností. Prosíme za rodiny, kde se věrnost tobě postupně vytrácí, kde lidé za důležitější považují to, co se týká vezdejšího života. Necht' i tam dochází k dobrým změnám. Všechno je přece ve tvé moci, měj s námi trpělivost.

Prosíme za oblasti světa, kde je bída, hlad a nemoci. Předkládáme ti země, které jsou plné nepřátelství, kde jsou jedni proti druhým naplněni takovou nenávistí, že proto sobě válčí. Víme, že uskutečňování své vůle svěřuješ nám lidem, ale jsou věci, a události, jejichž náprava je nad naše síly. Prosíme, smiluj se a ved' vše k pokoji, ke snášenlivosti, ke smíření. Dej, aby přes všechny tyto špatné jevy do našeho světa přece vstupovalo tvé království. Za jeho příchod nyní společně prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Pán Ježíš Kristus nám říká:

*Jestliže vy, ač jste zlí, umíte svým dětem dávat dobré dary, tím spíše váš Otec z nebe dá Ducha svatého těm, kdo ho prosí.
(L 11,13)*

POŽEHNÁNÍ

*Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost
Ducha svatého se všemi vámi. Amen*

PÍSEŇ 679 Uč nás na cestě pravé

JSEM BŮH, JENOM KDYŽ JSEM BLÍZKO?

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Chválu vzdejte Hospodinu a vzývejte jeho jméno, uvádějte národům ve známost jeho skutky, zpívejte mu, pějте žalmy, přemýšlejte o všech jeho dívech, honoste se jeho svatým jménem, ať se zaraduje srdce těch, kteří hledají Hospodina! (Ž 105,1–3)

Amen

PÍSEŇ č. 105 Nuž Pánu všichni zazpívejte (v. 1–5.10)

MODLITBA

Bože, náš nebeský Otče, přišli jsme, protože víme, že se s tebou můžeme setkat ve tvém Slovu a také mezi těmi, kteří se scházejí ve tvém jménu. Někdy se nám však ta jistota ztrácí, hledáme tě, toužíme slyšet ujištění o tom, že jsi nablízku. I proto jsme zde – abychom vyznávali, abychom ti děkovali, abychom prosili o tvé odpuštění a proměnu.

Ty nás vodíš podivuhodnými cestami. Někdy zakoušíme osamělost a pochybujeme o smyslu svého žití. Pronásledují nás vzpomínky na naše selhání, máme strach z budoucnosti. Prosíme, sejmi z nás naše viny i naše obavy. Uč nás žít svobodně a s důvěrou, že naše budoucnost je ve tvých dobrých rukou. Uč nás radovat se z lásky a přátelství, z podané ruky ke smíření, z nezištné pomoci. To vše jsou dary, které se dějí v silovém poli tvého Království, které se k nám přiblížilo ve tvém Synu.

Prosíme tě o dary tvého Ducha, proměňuj nás jimi. Daruj nám moudrost, když činíme závažná rozhodnutí, když si rozvrhujeme svůj čas, když říkáme slova kritiky. Uč nás také nešetřit slovy pochvaly, uznání a povzbuzení tam, kde se dějí dobré věci.

Ve jménu tvého Syna Ježíše Krista tě prosíme, soustřed' naši mysl na své Slovo a otevři naše srdce pro jeho přijetí. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Čtení z Písma svatého, které nyní uslyšíme, je z Prvního listu Janova, 4. kapitoly, od verše 16. do 21.:

*Také my jsme poznali lásku, kterou Bůh má k nám, a věříme v ni.
Bůh je láska a kdo...*

PÍSEŇ č. 368 Ó Tvůrce, Duchu svatý, přijď

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova zapsaná v knize proroka Jeremjáše, 23. kapitole, ve verších 16. až 24. a 29.:

Toto praví Hospodin zástupů: „Neposlouchejte slova proroků, kteří vám prorokují, obluzují vás přeludy, ohlašují vám vidění svých srdcí, a ne to, co vyšlo z úst Hospodinových.“ Stále říkají těm, kteří mě znevažují: „Hospodin promluvil: Budete mít pokoj“, a každému, kdo chodí se zarputilým srdcem, slibují: „Nedolehne na vás nic zlého.“ Kdo však byl v důvěrném společenství s Hospodinem? Kdo viděl a slyšel jeho slovo? Kdo věnoval pozornost jeho slovu a naslouchal? Hle, víchř Hospodinův! Vzplálo rozhořčení. Víchř se šíří, stáčí se na hlavu svévolníků. Hospodinův hněv se neodvrátí, dokud nevykoná a nesplní záměry jeho srdce. V posledních dnech to určitě pochopíte. „Já jsem ty proroky neposlal, a přesto běží, nemluvil jsem k nim, a přesto prorokují. Kdyby byli v důvěrném obecnství se mnou a hlásali má slova svému lidu, odvrátili by je od jejich zlé cesty a od jejich zlých skutků. Jsem Bůh, jenom když jsem blízko? je výrok Hospodinův; jsem-li daleko, Bůh už nejsem? Může se někdo skrýt ve skrýších a já ho neuvidím? je výrok Hospodinův. Nenaplňuji snad nebe i zemi? je výrok Hospodinův.“ „Není mé slovo jako oheň, je výrok Hospodinův, jako kladivo tříštící skálu?“

Sestry a bratři, dvě strany tu mluví proti sobě. Poselství jedněch chlácholí: „Všechno dopadne dobře. Buďte v klidu.“ Poselství Jeremjášovo varuje: „Dopadne to špatně. Právě teď klidní nebudte!“

Obě strany mluví ve jménu Božím. Která z nich má pravdu? Která z nich přináší věrohodné slovo do situace? Víme, že s judským královstvím to dobře nedopadlo – roku 587 před Kristem podlehl vojskům babylónského krále Nebúkadnesara. Slavný Šalomounův chrám lehl popelem a část obyvatelstva skončila v zajetí. Dějinné události daly za pravdu Jeremjášovi, který burcoval a varoval, nikoli prorokům, kteří ohlašovali pokoj.

Často stojíme před podobnou otázkou: Komu *máme* věřit? Jak rozpoznáme pravého proroka od falešného? Kdo hovoří v souladu s Božími záměry a kdo káže jen „přeludy“ a „vidění lidských srdcí“? Není snadné najít na tyto otázky jednoznačné odpovědi. A vše se ukazuje ještě složitější, když se zeptáme sami sebe: Komu *chceme* věřit? Komu chceme otevřít své uši a své srdce? Chceme slyšet za každou cenu slovo pravdivé, i když nám odhalí naše stinné stránky, naši křehkost a slabost, naše limity? Anebo si raději necháme malovat zidealizovaný obraz sebe sama a druhých, který je na hony vzdálen skutečnosti?

Jeremjášova slova zní jako rány kladivem: „*Hle, víchra Hospodinův! Vzplálo rozhořčení... Hospodinův hněv se neodvrátí...*“ Tak ostrá slova neslycháme z kazatelný často. Avšak Bible je knihou, která zahrnuje mnoho různých hlasů. Když se rozeznají slova o Boží lásce k nám, je to jako cítit pohlázení, které zklidňuje náš nepokoj, zahání úzkost a ujišťuje o blízkosti někoho, kdo nás miluje. Biblické svědectví o Boží lásce a věrnosti však jenom nehledí. Jsou situace, kdy naopak burcuje, kdy hlasitě protestuje proti tomu, jací jsme a jak smýšlíme, kdy protestuje proti tomu, v jakých poměrech žijeme a na jakých pořádcích se svým jednáním anebo naopak svou pasivitou podílíme. Ovšem burcuje nás právě pro svou lásku k nám. Jako Ježíš neodsoudil onu cizoložnou ženu, ani Bůh nás neodsuzuje, ale vysílá nás začít znovu. „Jdi a už nehřeš!“ (J 8,11)

Babylónské vojsko se blíží, situace Božího lidu je kritická. Zatímco ostatní proroci kolem sebe šíří falešný optimismus, Jeremjáš vystupuje s radikální výzvou k proměně společnosti: „*Uplatňujte právo a spravedlnost, vysvobozujte oloupeného z rukou utiskovatele, netýrejte bezdomovce, sirotka a vdovu, nedopouštějte se násilí, neprolévejte na tomto místě nevinnou krev.*“ (Jr 22,3) V pohledu proroka nejsou vnější dějinné události jen důsledkem rozkladu judské společnosti. Judští se

vzdálili Hospodinu a jeho nárokům na celý život, a to má za následek jejich vojenskou prohru. Babylónský Nebúkadnezar se stává nástrojem Božího trestu.

Dnes nevnímáme souvislost mezi vztahem k Bohu a dějinnými událostmi tak přímočaře. Málokdo z nás by se odvážil označit určité dějinné pohromy za Boží trest. Co však platí v pohledu víry stejně jako před dvěma tisíci lety, je, že Bůh si činí nárok na náš život ve všech jeho oblastech. Jsme Božími dětmi nejen v kostele, ale také mimo něj, doma, v práci, na cestách, když činíme osobní, sociální a politická rozhodnutí. Na tuto skutečnost snadno zapomínáme. Podobně jako Judští i my dnes někdy nabýváme dojmu, že Bůh z našeho světa zmizel, že se ztratil ze světa ubit lidskou krutostí a fanatičností, že lidstvo po miliónech let vývoje dospělo do fáze, kdy si vystačí samo. Ve svých představách si utváříme určitý obraz Boha, a to Boha dobrého a milostivého, který se však vzdálil našemu světu a do jeho běhu fakticky nezasahuje. Odtud je pak už jen malý krůček k tomu, abychom začali žít, jako by Boha nebylo.

Slova dnešního biblického textu nás však vedou k tomu, abychom si uvědomili rozdíl mezi svými obrazy Boha a jeho skutečností. Skutečný, živý Bůh se nekryje vždy s tím, jak si jej představujeme a jakého jej chceme mít. *„Jsem Bůh, jenom když jsem blízko?... Jsem-li daleko, Bůh už nejsem? Může se někdo skrýt ve skrýších a já ho neuvidím? ... Nenaplňuji snad nebe i zemi?“* I Bůh pocítovaný jako vzdálený je stále Bohem, který má v patrnosti každého jednotlivce a současně obepíná celý svět, nebe i zemi. Je to Bůh svobodný a svrchovaný. Nemáme ho ve své moci, nemůžeme jím disponovat, jak se nám zlíbí. Proto budme kritičtí vůči vlastním představám o Bohu, poměřujme je s obrazy Boha dosvědčenými v Písmu a také velmi pečlivě promýšlejme slova, která se vydávají za Boží vůli. K tomu ostatně vyzývá i apoštol Pavel: *„Zkoušejte duchy, zda-li jsou z Boha; neboť mnoho falešných proroků vyšlo do světa...“*

Podle čeho však rozpoznat pravdivost slov o Bohu a jeho záměrech? V našem textu se objevuje určité vodítko. O falešných prorocích se zde praví: *„Kdyby byli v důvěrném společenství se mnou a hlásali má slova mému lidu, odvrátili by je od jejich zlých skutků.“* (Jr 23,22) Důležitá je osobní věrohodnost svědka a zájem, který svým

poselstvím sleduje. Je hlasatel Boží vůle skutečně ve společenství s Bohem? Sleduje zájmy Božího království, anebo spíše vlastní prospěch, obohacení, posílení vlastní moci a slávy?

Výmluvným příkladem věrohodného proroka je samotný Jeremjáš. Ani v nejmenším neusiluje o to, aby se stal poslem Božích zpráv. Svůj úkol pocítuje spíše jako břemeno, kterému se od počátku brání. „*Ach, Panovníku Hospodine, nevím, jak bych mluvil. Jsem přece chlapec.*“ (Jr 1,6). Přesto nakonec přemožen tlakem Božího povolání promlouvá a veřejně vystupuje proti zbožným a mocným, proti systému. V situaci zdánlivého hospodářského rozmachu a nově vzkvétající zbožnosti ohlašuje Boží trest nad těmi, kdo pošlapávají práva chudých, sirotků a vdov. Oznamuje, že Nebúkadnezar se stane nástrojem Božího soudu.

Jeremjáš sotva káže ve vlastním zájmu. Neohlíží se na to, zda si svými slovy získá oblibu, nebo naopak sklídí posměch, vsazení do klády a výhrůžky smrti (Jr 11,21). Jako ten, který je „v důvěrném společenství s Hospodinem“, se snaží odvrátit lid od jeho zlé cesty, i když z toho má jenom útrapy. Je přemožen Božím slovem, které je „*jako oheň*“, „*jako kladivo tříštící skálu*“. Boží slovo se nedá spoutat konvencí, naopak má moc bořit staré návyky a způsoby myšlení, pohodlnost, svévoli, pýchu a sobectví, ale také nejistotu, úzkost a obavy. Ani ten nejtvrďší materiál mu nemůže odolat.

Jeremjáš slyší živého Boha, a proto pocítuje něco z této proměňující síly. Slova, vycházející z Božích úst, ho jen hladce nemíjejí, ale zasahují jej, pronikají do jeho nitra, dodávají mu odvahu promluvit. A toto proměňující, přetavující Boží slovo předává Jeremjáš dál. Možná právě v tom je znak pravého proroka, že jen nepotvrzuje, ale také odmítá, zavrhuje, kritizuje. Ne člověka, ale špatnou cestu, kterou se člověk vydává. Ne hříšníka, ale jeho hřích. Pro hříšníkovo dobro, pro jeho obnovené společenství s Bohem, s lidmi a s celým stvořením.

I v dnešní době platí, že Boží oslovení člověka jen nehladí, neutvrzuje v tom, jaký je. Bůh, který by nás nechal na pokoji, který by nám jen potvrzoval naše sny, touhy a myšlenky, by nebyl živý Bůh. Slovo živého Boha s námi něco dělá, burcuje nás, proměňuje nás k Božímu obrazu. Útěcha evangelia nespočívá v tom, že utvrzuje lidi ve statu quo. Člověk, který věří v Ukřižovaného, nežije uchlácholen

a narkotizován. Náš hřích přivedl Krista na kříž, hřích světa jej tam přibil. Proto kdo věří v Krista, přestává věřit sám v sebe, ve své vlastní schopnosti a možnosti, ale uvědomuje si své slabiny a hranice. A spolu s tím zakouší, že se mu v Kristu otevřela možnost žít jinak, ne s pohledem upřeným k sobě samému, ale s pohledem obráceným k Bohu a k bližním. A k tomu novému začátku dostává od Boha i novou sílu a odvahu. Amen

MODLITBA

Pane, děkujeme ti za slova o tvé lásce i o tvé spravedlnosti, za tvé bezpodmínečné přijetí i za tvé vyslání k novému životu. Prosíme, uč nás pravdivě vnímat naši skutečnost a vybavuj nás dary svého Ducha, s jejichž pomocí můžeme žít podle obrazu tvého Syna a přetvářet svou skutečnost. Amen

PÍSEŇ č. 495 Z hlubokosti volám k tobě

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Svatý Bože, tvé Slovo k nám přichází ve tvém Synu jako hlas tichý a jemný, a přece mocný a proměňující. Je jako oheň, který zapaluje srdce. Prosíme za všechny, kdo nám tento tvůj hlas dosvědčují, za kazatele, učitele nedělních škol, učitele teologie. Pomáhej jim k tomu nalézt srozumitelná slova i jiné způsoby vyjádření.

Prosíme za všechny, kdo ti naslouchají nebo se o to alespoň pokoušejí. Uč nás rozlišovat, co je v souladu s tvou spravedlností a láskou, a podle toho také jednat. Čiň nás vnímavými vůči tomu, co bychom u sebe měli změnit, a dej nám sílu to uskutečňovat.

Prosíme za všechny bloudící a hledající smysl života. Dej jim naleznout cíl, pro který stojí za to žít, i cestu k němu.

Prosíme za schopnost přiznat vinu a za odpuštění vzájemných křivd mezi lidmi, mezi národy, i mezi církvemi. Prosíme za slušnost a toleranci mezi stoupenci různých politických proudů.

Prosíme za lidi, kteří žijí uprostřed válečných konfliktů, za rodiny zabitých, za děti, které nemohou zakusit bezstarostné dětství, za rodiče, kteří nemohou dát svým dětem to, co potřebují.

Prosíme za lidi s tělesným nebo duševním postižením, za nemocné a umírající. Necht' jim tvé Slovo přináší ujištění o tvém věrném doprovázení a naději, že vše přivedeš ke svému naplnění.

Prosíme, za celou tvou církev i tento náš sbor. Ať se stává znamením tvé blízkosti v našem porušeném světě.

Slyš nás, když k tobě voláme slovy tvého Syna: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Vybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba. A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé. (Ř 12,1–2)

POŽEHNÁNÍ

Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi rozjasní svou tvář! Ať je známa na zemi tvá cesta, mezi všemi pronárody tvoje spása! Amen

PÍSEŇ č. 678 Jeden Pán, jedna víra

UZDRAVENÍ POSEDLÉHO

VSTUPNÍ SLOVA

*Jako laň dychtí po bystré vodě, tak dychtí duše má po tobě,
Bože! Proč se tak trpce rmoutíš, má duše, proč ve mně úzkostně
sténáš? Na Boha čekej, opět mu budu vzdávat chválu – jemu
– spáse. (Žalm 42,2.6) Haleluja!*

PÍSEŇ č. 42 Jako jelen mučen žízní (verše 1.4–6)

MODLITBA

Dobrý Bože, ty od nás nejsi daleko. V Ježíši Kristu k nám přicházíš blíž přes všechno, co nás od tebe odděluje. Vstupuješ do našeho světa zmatku a křiku, do světa bolesti a řetězů, do světa neštěstí a hrobů. Jsou to věci, které nás děsí, které podlamují náš život, které rozbíjejí naše lidské společenství.

V tobě však rozpoznáváme příslib nových věcí. Jsi naděje ve zlých dnech, když jsme sevřeni ve svém strachu. Jsi moudrostí, když se necháváme unášet planým sněním. Prosíme, přijď i dnes k nám. Vyžeň svým slovem pravdy všechnu lež, která se v nás zabydlila. Svou mocí vyžeň vše nečisté, co v nás působí, co škodí našim bližním i nám samotným. Přemož svým duchem lásky všechnu nenávist, která ovládá naše srdce.

Věříme, že ty máš moc obnovit naše životy a darovat nám novou důvěru, abychom se z celého srdce odevzdali tobě. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Proroctví Izajáše, 65. kapitoly, od 1. do 9. verše:

*Dal jsem odpověď těm, kdo se neptali, dal jsem se nalézt těm,
kdo mě nehledali...*

PÍSEŇ č. 615 Bůh první slovo má (nebo č. 631 Nám pomoz, Pane milý)

KÁZÁNÍ

Základem kázání je příběh o uzdravení posedlého, jak jej podává evangelista Marek v 5. kapitole, od 1. do 20. verše:

Přijeli na protější břeh moře do krajiny gerasenské. Sotva Ježíš vystoupil z lodi, vyšel proti němu z hrobů člověk posedlý nečistým duchem...

Kdo byl ten člověk, se kterým se Ježíš setkal? Zčista jasna se vynoří jako přízrak zprostřed hrobů a rozvrátí Ježíšovi začátek dovolené. Ano, s určitou nadsázkou lze říci, že Ježíš se s učedníky vypravil na dovolenou. Po dlouhé námaze by si konečně zasloužili trochu odpočinku. V domovské Galileji udělali mezi krajany mnoho dobrého, jak slovem, tak činy. Ježíšova popularita už je obrovská, stojí se na něj fronty, zástupy se tlačí, aby ho slyšely. *Přeplavme se na druhou stranu*, vybízí Ježíš své spolupracovníky. (4,35) Odlehlá krajina, cizina za vodou jim má poskytnout klid a odstup od každodenních povinností. Pár dnů volna zajistí prospěje tělu i duši.

Kdo byl ten člověk, se kterým se Ježíš setkal? Vyřítel se jako blázen z jeskynních hrobů, jež se tam nacházely. Ten člověk reprezentuje veškerou cizotu světa na druhém břehu. Bezmoc, bídu, vystavení silám zmaru. A tak klid a odpočinek se nekonají. *Sotva Ježíš vystoupil z lodi, vyšel k němu z hrobů člověk posedlý nečistým duchem.* (v. 2) Na Ježíše se vyvalí úplně jiná problémy, než jaké znal z domova. Tady je v pohanských krajinách. Zde se lidé, zakletí do představ o všemožných božstvech, dosud nesetkali se slovem o jediném a živém Bohu. Zde ještě lidé nezačali, povzbuzeni Božím slovem, s očistnou a blahodárnou péčí o duši. Lež a klam člověku nepomůžou. Jako by zde bylo všechno zlo zahuštěno ve své ničivosti.

Kdo byl ten člověk, se kterým se Ježíš setkal? *Bydlel v hrobech a nikdo ho nedokázal spoutat už ani řetězy.* (v. 3) Zvláštní potáčení mezi životem a smrtí. Sice žije, ale bydlí mezi mrtvými. Jako by ani nepatřil do našeho světa. Jako by nechtěl sdílet prostor s živými. A najednou připluje nějaký cizinec a ruší jeho bezpečí. Co na tom, že jeho bezpečí je pouze zdánlivé. Ve skutečnosti žádným bezpečím není, jenom destrukcí. Útěk před životem. Pohled obrácený ke smrti, kde už nebudou

žádni lidé, žádné změny, žádné nové podněty. Ale najednou přichází Kristus. Náhlý vpád života do mrtvolné atmosféry.

Kdo byl ten člověk, se kterým se Ježíš setkal? Obrovský nešťastník, který se ocitl mimo lidskou společnost. A nejen to. On se ocitl i mimo dosah běžné lidské pomoci. Nikdo nevěděl, jak mu pomoci. *Často už ho spoutali okovy a řetězy, ale on řetězy se sebe vždy strhal a okovy rozlámал. Nikdo neměl sílu ho zkrotit.* (v. 4) Strašné, ani ti nejbližší, ani ti, kteří jej milovali, si s ním nevěděli rady. Běžná medicína nestačila. Běda, když běžná medicína nestačí. Navíc ten člověk byl navenek zdravý. To děsivé, odporné sídlilo kdesi uvnitř. Je to hrůza, že se v člověku může zabydlet síla, která jej ničí. *Stále v noci i ve dne křičel mezi hroby a na horách a bil do sebe kamením.* (v. 5) Ty řetězy, které mu čas od času nasadili jeho blízcí, byly zoufalým pokusem ochránit ho před sebezníčovajícími útoky. Ale vše marno.

Kdo byl ten člověk, se kterým se Ježíš setkal? Vysvětlení se nabízí hned několik. Ten člověk byl těžce psychicky nemocný, říkají jedni. Řada teologů v posledních desetiletích užitečně zapojuje do výkladu Bible také podněty z oblasti psychologie. Někteří se až s tetelivou radostí vrhají na náš dnešní příběh, neboť v něm prý diagnózu lze snadno rozpoznat. Onen hrobní muž údajně trpěl psychózou a potácel se mezi depresivními a manickými stavy. Na jedné straně obrovská úzkost a sevření, která jej vyhání z běžného života mezi mrtvé. Pocit zmaru a beznaděje, samota, náchylnost k smrti. Žádná radost, pocit bezcennosti, viny. Vezměte si jen ono šílené mlácení kameny do sebe. A na druhé straně nekontrolované výbuchy aktivity. Křik dnem i nocí, trhání řetězů, lámání okovů. Představa, že vše zvládne sám a že nikoho nepotřebuje. Že se obejde bez druhých, kteří zasahují do jeho velikašských snů. *Když spatřil z dálky Ježíše, přiběhl, padl před ním na zem a hrozně křičel: „Co je ti po mně, Ježíši, Synu Boha nejvyššího? Při Bohu tě zapřísahám, netrap mě!“* (v. 6)

Kdo byl ten člověk, se kterým se Ježíš setkal? Ani on sám už to nevěděl. Jeho život se tak děsivě proměnil, že ztratil svou minulost. Ztratil svou totožnost. Ta hrůza, která jej zevnitř ovládala, z něj udělala úplně jiného člověka. *Ježíš se ho zeptal: „Jaké je tvé jméno?“ Odpověděl: „Mé jméno je „legie“, poněvadž nás je mnoho.“* (v. 9) Chudák se už ani nepředstavuje svým jménem. Dal si jméno nové.

Jméno-nejméno. Legie neboli Vojsko. „Já jsme vojsko. Jsme armáda. Nejsem jeden, je nás mnoho. Zničující síla. Všechny ty protichůdné nálady a myšlenky, puzení k smrti i puzení k životu. Úzkost i nadšení. Nejsem jeden, jsem rozpolcen.“ Co zmůže Ježíš s takovou osobou? Vlastně postupuje zcela moderně a pokrokově. On s ním mluví. Mluví s ním o jeho stavu. Spoléhá na hojivou moc slova. Ptá se neznámého, kým vlastně je. Snaží se obnovit jeho osobnost, když pátrá po jeho pravém jménu. Po jeho pravém lidství. Hledá jeho důstojnost. To zlé musí pryč, musí být odmyšleno od tohoto nešťastníka. Nepatří k němu. *Ježíš mu řekl: „Duchu nečistý, vyjdi z toho člověka.“ (v. 8)*

Kdo byl ten člověk, se kterým se Ježíš setkal? Vysvětlení se nabízí několik. Ten člověk byl posedlý zlým duchem, řeknou někteří za pomoci starodávného náboženského jazyka. V tom člověku se prostě zabydlel ďábel. Kralická Bible mu dává titul ďábelník. I zde je trefně vyjádřeno, že v tom děsivém jednání nebyl bídný člověk při sobě, že se ho zmocnila jakási zlá, cizí moc. On takový nechtěl být, ale někde se něco pokazilo, že si naň ďábel zasedl a posedl jej. Ježíš přichází s mocí, která mocnosti zkázy porazí. Mluvte o tom, jak chcete, psychologicky či nábožensky, ale pokaždé se zde dává cosi nadějného do pohybu. Zlo má své hranice. Má svůj konec. Díky Božímu slitování zlo člověka nezničí, i když může napáchat mnoho špatného. Rozvrátit vztahy, ublížit člověku, zasadit mu hluboké rány na těle i na duši, rány, které se nikdy pořádně nezajizví. Ale naděje na konec hrůz zde je. Přichází s Ježíšem.

Kdo byl ten člověk, se kterým se Ježíš setkal? Veliký nešťastník, jehož veliké neštěstí nakonec skončilo. Ten člověk byl uzdraven. Nebo očištěn? Či snad osvobozen? Jaké slovo máme zvolit? Možná by se nejvíce hodilo povědět: ten člověk byl zachráněn. Zachráněn ze svých problémů. Zachráněn ze zkázy, která na něj dotírala. Co jej ohrožovalo, to pominulo. Uteklo pryč. Ano, to je ten zvláštní dovětek o prasatech. *Páslo se tam na svahu hory veliké stádo vepřů. Zlí duchové Ježíše prosili, aby je neposílal pryč z té krajiny. „Pošli nás, ať vejdemo do těch vepřů!“ A on jim to dovolil. Tu nečistí duchové vyšli z posedlého a vešli do vepřů. A stádo se hnalo střemhlav po srázu do moře a v moři se utopilo. Bylo jich na dva tisíce. (v. 10–13)* Drsný konec. Hospodář v nás začíná počítat. Taková škoda. Aspoň sto tun vepřového! Jenže zde jde o něco jiného. Vůči počtářství se ohrazuje poznámka v kralické Bibli.

Kristus Pán povolil ďáblům do vepřů vjíti proto, aby tomu člověku, ďábla zproštěného, na příkladu těch vepřů ukázal, jak krutě s ním ďábel zacházel a jaká, jak velká se mu stala milost. Na počítání je třeba jít ze správné strany. Nesčítat ztráty, nýbrž zisky. A tady byl draze zachráněn člověk. Záchrana není levná, což nám jasně připomíná Kristův kříž.

Kdo byl ten člověk, se kterým se Ježíš setkal? Jeho skutečné jméno se nedozvíme. Evangelium nám je neprozrazuje. Možná schválně. Možná je máme doplnit sami. Jiří, Petr, Vlasta, Anna, Bohuslav, Marie... A tak bychom mohli pokračovat a vyjmenovat nás všechny. Neboť na otázku „Kdo byl ten člověk, se kterým se Ježíš setkal?“ odpovídá každý z nás: „Já jsem to byl. Já jsem to byla.“ To já jsem potkal Krista, jak přináší do světa naději. Jak se staví zlu ve mně. Tomu, co mne svírá. Potkal jsem Krista, jak se staví vůči tomu, co mne okrádá o mou důstojnost. Co mne ovládá a nutí mne dělat věci nesprávné, hnusné, bezcitné a škodlivé. To já jsem potkal Krista, který se postavil mému hříchu. Který proti mému zhoubnému zakřivení do sebe nasadil lásku. Vlídné slovo a nefalšovaný zájem. Setkání s ním mne změnilo. Proměnilo mne Boží mocí.

Kdo byl ten člověk, se kterým se Ježíš setkal? Pro jedny muž duševně chorý, pro druhé ďábelník. Pro nás byl člověk z jeskynních hrobů jedním z nás. Člověk, jenž potřebuje pomoc. Potřebuje pomoc pro svou duši, a tu pomoc díky Kristu dostane. A tím se jeho úděl otočí. Už není nešťastníkem, stal se účastníkem Boží péče. Schválně se podívejme na samý konec vyprávění, jakou tam nalezneme odpověď na naši dnešní otázku. Tedy: Kdo byl ten člověk, se kterým se Ježíš setkal? Ten člověk byl svědkem. Stal se svědkem o tom všem dobrém, co prožil. *Ten člověk odešel a začal zvěstovat v Dekapoli, jak velké věci mu učinil Ježíš; a všichni se divili.* (v. 20) Kéž i my svá setkání s Kristem a jeho evangeliem proměníme ve svědectví dobru, jež jsme díky Bohu prožili a přijali. Amen

MODLITBA

Potkal jsi nás, Pane, na naší cestě životem a rozhodně ses postavil zlu v nás. Děkujeme. Amen

PÍSEŇ č. 314 Pán Kristus, Syn Boží věčný (možno zpívat na melodii
písně č. 397 Radujme se vždy společně)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

K jednotlivým prosbám se po slovech „K tobě voláme“ můžete připojit společným „Pane, smiluj se“.

Dobrý Bože, tvůj Syn vstoupil do života nešťastníka z Gerasy a změnil jeho úděl k lepšímu. Věříme, že Ježíšovým prostřednictvím tvá léčivá moc vstupuje i do našeho dnešního světa, proto v jeho jménu k tobě voláme: Pane, smiluj se.

Prosíme za lidi, kteří se stahují ze života, kteří se straní živých lidí a bojí se vztahů. Přemáhej zklamání, přemáhej odcizení, které nás poznamenává, a dávej nalézt nové cesty k prostému rozhovoru, k důvěře, k sdílení. K tobě voláme: Pane, smiluj se.

Prosíme za všechny, kdo ubližují sami sobě – užíváním drog, otroctvím různým závislostem, riskantním počínáním. Slituj se nad nimi. Pro nás je tak těžké jim pomoci, když se jejich duše ocitla v silách temna. Přimlouváme se za příbuzné a přátele takových lidí, kteří marně hledají způsob pomoci a velmi se trápí. K tobě voláme: Pane, smiluj se.

Přimlouváme se za lidi psychicky nemocné, v jejichž duši probíhá těžký zápas. Prosíme, požehnej práci lékařů a ošetřovatelů v léčebnách. Těm, kdo se navrátili domů, dej vytrvalost v každodenním životě a každé jitro jim dávej dobrou mysl. K tobě voláme: Pane, smiluj se.

Tvá je moc, Bože. Proto se modlíme za mocné tohoto světa, aby spravovali národy v úctě k lidem. Tvá je moc, Bože. Proto se modlíme za bezmocné tohoto světa, aby byli úspěšní v úsilí o spravedlnost. Tvá je moc, Bože. Proto se modlíme za nemocné, aby se k nim dostala potřebná pomoc a aby našli vnímavé společníky. K tobě voláme: Pane, smiluj se.

V tichosti přinášíme tobě každý své osobní modlitby. ... Nejsme si cizí, jsme jednou rodinou, záleží nám jednomu na druhém, jako na

bratřech a sestrách. A k tobě se obracíme jako ke svému Otci. Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

Slovo na cestu slyšte z dopisu Galatským:

Dokud nepřišla víra, byli jsme zajatci, které zákon střežil pro chvíli, kdy víra měla být zjevena. Zákon byl tedy naším dozorcem až do příchodu Kristova, až do ospravedlnění z víry. Když však přišla víra, nemáme již nad sebou dozorce. Vy všichni jste přece skrze víru syny Božími v Kristu Ježíši. Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli. Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil. (Ga 3,23–29)

POŽEHNÁNÍ

At' ti Hospodin žehná a chrání tě. At' Hospodin nad tebou rozjasní svůj obličej a je k tobě laskavý. At' Hospodin obrátí k tobě svůj obličej a zahrne tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 162 Pane Bože, budiž chvála

POKRAČOVAT V MODLITBĚ

VSTUPNÍ SLOVA

Hospodine, vyslyš mou modlitbu, kéž k tobě pronikne moje volání! Neukrývej přede mnou tvář v den soužení mého, nakloň ke mně ucho, v den, kdy volám, pospěš, odpověz mi! Hospodin vybuduje Sijón, ukáže se ve své slávě a k modlitbě bezmocných se skloní, jejich modlitbami nepohrdne. (Žalm 102,2n.17n) Amen

PÍSEŇ č. 150 Chvaltež Nejmocnějšího

MODLITBA

Pane, náš Bože, mnohým lidem dnes připadá těžké mluvit. Uzavírají se do sebe a mlčí. Schovávají se před druhými i před sebou samými. Zamlčují, po čem touží. Zamlčují, co si přejí. Zamlčují, před čím mají strach.

Ale s tebou, dobrý Bože, můžeme mluvit. O všem. I to nejskrytější smíme před tebou vyslovit. Slyš, Pane, co ti každý osobně svěřujeme... Pane, smiluj se nad námi.

Milý Bože, tato hodina dnes je velmi důležitá. Je pro nás zdrojem sil na celý příští týden. Promluv k nám. Požehnej nám své slovo, aby ho každý slyšel jako slovo do svých dnů, jako odpověď na své otázky, jako útěchu ve své tísní, jako pomoc v rozhodování.

Prosíme, požehnej nám i všem křesťanům, kdekoli se scházejí ve tvém jménu. Buď tobě sláva. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Druhé epištoly Korintským, z kapitoly 12., od verše 6. do 10.:

I kdybych se chtěl chlubit, nebyl bych pošetilý, vždyť bych mluvil pravdu. Nechám toho však...

PÍSEŇ č. 638 Díky za toto krásné ráno

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Lukáše, 11. kapitoly, od verše 5. do 13.:

(Ježíš) jim řekl: „Někdo z vás bude mít přítele, půjde k němu o půlnoci a řekne mu: ‚Příteli, půjč mi tři chleby, protože právě teď ke mně přišel přítel, který je na cestách, a já mu nemám co dát.‘ On mu zevnitř odpoví: ‚Neobtěžuj mne! Dveře jsou již zavřeny a děti jsou se mnou na lůžku. Nebudu přece vstávat, abych ti to dal.‘ Pravím vám, i když nevstane a nevyhoví mu, ač je jeho přítel, vstane pro jeho neodbytnost a dá mu vše, co potřebuje. A tak vám pravím: Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno. Neboť každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, tomu bude otevřeno. Což je mezi vámi otec, který by dal svému synu hada, když ho prosí o rybu? Nebo kdo by mu dal štíra, když ho poprosí o vejce? Jestliže tedy vy, ač jste zlí, umíte svým dětem dávat dobré dary, čím spíše váš Otec z nebe dá Ducha svatého těm, kdo ho prosí?“

Vlastně na tom nic není. Člověk se může pustit do modlitby kdykoliv a kdekoliv. Stačí se jenom trochu ztišit, říci „Pane Bože“, a rázem se ocitáme v modlitbě. Ano, začít s modlitbou je snadné. Jednoduše se obrátit na Boha a mluvit k němu o všem, co nám leží na srdci.

Nic na tom není, sestry a bratři, pustit se do modlitby. Začátek je snadný, ale jak pokračovat? Kudy se dál v modlitbě ubírat? To je otázka. Čím navázat na úvodní slova? Co připojit – jaké prosby, jaké díky? Tam už se nám slova hledají obtížněji. Oslovit Boha dokážeme najisto, ale ostatní naše výpovědi už tak jisté nejsou. Modlím se správně? Žádám o dobrou věc? Nepřehlížím při děkování něco důležitého? Je moje modlitba správně vyladěná? Prostá falešných tónů?

Začít s modlitbou lze snadno, ovšem při pokračování snadno zaškokrtíme. Zasekneme se a nevíme, kudy dál. Ježíš znal tuto svízel všech modlitebníků, proto je povzbuzuje. Dodává jim chuť k modlitbě. Učí je smělosti, aby se nezdráhali předložit dobrému Bohu všechny své

potíže. Slyšeli jsme podobenství o dvou přátelích. Podobenství plně zakotvené v lidském světě ochoty a neochoty. Mezilidské vztahy se vyznačují vstřícností i odmítnutím. Jeden člověk potřebuje náhle pozdě večer chléb, aby mohl nasytit nenadálého hosta, který se u něj objevil po dlouhé cestě. Doma nic není, obchody mají zavřeno, vypraví se tedy za svým přítelem. Opatrně klepe na dveře, nechce způsobit kravál, a zdvořile žádá o pomoc. Jenže přítel má důvody, proč jej odmítnout. Zevnitř se ozve: „Promiň, teď se to fakt nehodí. Už jsem spal, jsem po dnešku hrozně utahaný. A víš přece, že v tom našem krcálku není k hnutí. Jakmile tu začnu chodit, všechny probudím. Uvař návštěvě čaj a jděte taky spát.“

Všechny uvedené důvody znějí oprávněně. To nejsou plané výmluvy. Kristus dobře ví, že naše modlitby narážejí na plot výhrad a námitek. Mnohé z nich jsou rozumné. Jak Boha vděčně chválit za nový den, když vše plyne od přírody jaksi samo? Jak Boha prosit o zdar v práci, když stejně nakonec všechno potřebné musíme odpracovat my lidé sami? A tak dále. Jako se v podobenství ozývají námitky zevnitř domu, stejně se i u nás ozývají námitky zevnitř srdce, z našeho nitra. Pochybnosti, které nás svou váhou mohou od modliteb odradit. Kolik lidí už odradily? Nečekáme od Boha příliš, když jej žádáme o své záležitosti? A může nám vůbec milý Pán Bůh pomoci, aniž by přitom uškodil druhým lidem?

Začít s modlitbou lze snadno, ale jak pokračovat? A hlavně, proč pokračovat? Máme vůbec nějakou šanci, že budeme vyslyšeni? Nepřeváží námitky nad důvody pro? Avšak Ježíš povzbuzuje k modlitbě. Nenechat se odradit. Zkoušet to dál. Vezměte si příklad jenom z našeho lidského světa ochoty a neochoty. Ze světa vstřícnosti a odmítnutí. I onen rozmrzelý a rozespálý člověk svého přítele nakonec vyslyší. ***Pravím vám, i když nevstane a nevyhoví mu, ač je jeho přítel, vstane pro jeho neodbytnost a dá mu vše, co potřebuje.*** (8) Když to i mezi námi pochybnými lidmi chodí takto, když se i přes svou neochotu nakonec prokoušeme ke kladnému výsledku, neměli bychom tím spíše očekávat vyslyšení u modliteb určených Pánu Bohu? Neumlknout při prvním neúspěchu, nespokojit se s prázdnýma rukama, nesebrat se a nejit po svých. Vždyť se přeci nemodlíváme za sebe. Vyprošujeme pomoc pro potřebné. Stejně jako v podobenství: noční prosebník nežádá

jídlo pro sebe, nýbrž pro hladového pocestného. Tluče a tluče dál, naléhá a prosí, až si konečně domů odnese ty tři vytoužené chleby. Díky cizí laskavosti nepůjde host spát s kručením v břiše. ***Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno.*** (9)

To zní dobře. Slibně, utěšeně. Kdyby všechny započaté modlitby měly takovéhle pokračování, kdyby všechno naše volání k Bohu došlo takového vyslyšení, to by panečku bylo na světě krásně. To by se šťastně věřilo. I těch nevěřících lidí by rázem ubylo, kdyby za každou modlitbou následovalo vyslyšení. Kdyby se po každém zatlučení otevřely dveře, za každou prosbou kdyby následoval dar, kdyby každé hledání ústilo do nálezů. Vždyť tak to Ježíš říká: ***Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno.***

Jenže někde tady to skřípe. Jistě, začít s modlitbou lze snadno, ale pokračování nebývá tak snadné. Dveře se neotvírají, hledání bývá bezvýsledné, prosby bývají marné. Závidíme onomu člověku, který z ničeho nic vyprosil uprostřed noci pořádnou porci chleba. Kéž by takto probíhaly naše modlitby! Závidíme Ježíšovi tu jeho jistotu, že modlitby dojdou naplnění. Naše zkušenost je jiná. Kolikrát jsme tloukli na Boží dveře, a zůstalo zavřeno? Prosili jsme, a nebylo nám dáno. Kolikrát jsme se ani neodvážili pomodlit se v obavě, že naše přání opět zůstanou nevyslyšena? Když už se člověk jednou do modlitby pustí, nemá zaručen výsledek, říká nám zkušenost. Jenže na druhou stranu nám Kristus říká, že neodejdeme s prázdnou. Že výsledek je zaručen! Ježíš nás povzbuzuje k dalším a novým modlitbám. Můžeme mu věřit?

Sestry a bratři, dotýkáme se zde samotného jádra víry. Nejen věřit, že Pán Bůh existuje, nýbrž také věřit, že Pán Bůh něco dělá. Že působí v náš prospěch. Že má moc změnit náš úděl a pohnout věcmi k lepšímu. Bez víry v Boží moc se modlit nedá. Ježíš nás pobízí: „Vytrvejte. Dopřejte si čas. S modlitbou nebudete hotovi během chvilky. Když už jednou Boha oslovíte, mluvte s ním. Nechtějte všechno hned. Odpověď přichází až po čase.“ ***Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno.*** Jenže nikde není řečeno, jak dlouho budeme hledat, prosit, tlouci...

A opět se ozývá naše zkušenost. Přece jsme se tolikrát modlili upřímně a neúnavně, avšak výsledek se nedostavil. Každý z nás si může vybavit situaci, na které nám velmi záleželo. Den za dnem, znovu

a znovu jsme předkládali své prosby Pánu, a nic se nestalo. Prosby za naše nejbližší, aby šli dobrou životní cestou. Prosby za děti, aby se vyhnuly zbytečným omylům, aby byly uchráněny před zlými lidmi a aby našly štěstí. Místo toho však jen potáčení, popálené prsty a popálené duše. Anebo prosby za milé lidi v okolí, za rodiče, za děti a vnoučata, za přátele, aby byli uzdraveni. Hlavně zde ty nevyslyšené modlitby bolí. Vždyť jsme neprosili za sebe. Přesně jako v podobenství jsme žádali o pomoc pro potřebného. Jenže nemoci se vlekly dál, zlepšení spíše nepřicházelo, než přicházelo, a na konci často čekala smrt, žádné darované chleby. Ani sami ze svých osobních případů nejsme zrovna nadšení. Prosby za vlastní povahu, abych se polepšil, když si zoufám nad stále se opakujícími problémy. Prosby, abych se choval moudřeji, vlídněji, trpělivěji. A místo toho zas nerozum, hněv, rezignace. Pořád jsem, pořád jsme tam, kde na počátku. Pořád čekáme, až nám Pán Bůh nějak viditelně pomůže, a čekáme dál a dál. Je snadné oslovit Boha v modlitbě, ale vytrvat v rozhovoru s ním, když mlčí, to zdaleka tak snadné není.

Proto Ježíš říká: Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno. Povzbuzení k modlitbě. Neboť každý, kdo prosí, dostává, kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, tomu bude otevřeno. (10) Slyšeli jste? Kristus říká „Každý“. Mluví o každém a každé, kdo prosí. Nedělá výjimky z pravidla. Vyslyšení modliteb se vztahuje na každého. Bůh není proti nám, nýbrž pro nás. Povzbuzení k modlitbě je pozvánkou k důvěře. „Důvěřujte Bohu.“ Přistupujte ke Stvořiteli a spoléhejte, že je na vaší straně. Opět zazní příklad z lidského světa ochoty a neochoty. Což je mezi vámi otec, který by dal svému synu hada, když ho prosí o rybu? Nebo by mu dal štíra, když ho prosí o vejce? (11n) Když my, pochybní lidé, nezpochybnitelně dovedeme zapojit do svého jednání lásku, čím spíše Bůh? Nikomu z nás nedali rodiče všechno, co jsme si přáli. Vlastně jsme více vytoužených věcí nedostali, než dostali. Přestaneme snad kvůli tomu mít své rodiče rádi? A hlavně – jsou tyto naše nevyslyšené prosby projevem rodičovské nelásky? Určitě ne. Stejně smýšlí i Ježíš.

Je snadné s modlitbou začít, ale pokračovat dá práci. Je lehké obrátit se s důvěrou na Pána Boha a oslovit jej, těžší však bývá v důvěře setrvat. Proto Ježíš hledá příklady a povzbuzuje nás. Říká: prostě

a dostanete. Neříká: dostanete všechno. Ale jako z lidského světa známe rodičovskou lásku, která znamená víc než naše splněná přání, tak ve světě víry poznáváme Boží lásku. I ona je víc než naše splněná přání. Ano, bylo by hezké, kdy mnoho věcí v našem životě probíhalo hladčeji, bezbolestněji, šťastněji. Proto se modlíme. Jsou to upřímná a čistá přání. Když už jste s modlitbou v důvěře začali, říká Ježíš, setrvejte v důvěře. Nepřestávejte spoléhat na Boží pomoc, jako děti nepřestávají spoléhat na lásku svých rodičů. Modlitba není stroj na vyřizování tužeb. Modlitba je místo k spočinutí. Bezpečný prostor k nadechnutí, kde nám nehrozí zrada. Modlitba je chvíle pro důvěru. Jistota, že nejsem sám. ***Jestliže tedy vy, ač jste zlí, umíte svým dětem dávat dobré dary, čím spíše váš Otec z nebe dá Ducha svatého těm, kdo ho prosí!*** Takový je výsledek našich modliteb – nikoliv vyslyšená všechna přání, nýbrž dar Ducha svatého. Takové je pokračování modlitby. Dar Ducha svatého, který v nás rozfoukává jiskřičku důvěry a naděje, aby neuhasla pod náporom nevíry a zoufalství. A to je tuze dobrý a potřebný dar. Amen

MODLITBA

Bože, toužíme s důvěrou pokračovat v modlitbách, buď svým Duchem v nás. Amen

PÍSEŇ č. 176 Někdo mě vede za ruku

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Dobrý Bože, ty jsi nás povolal k modlitbám v Kristově jménu. V důvěře v pomoc tvého svatého Ducha se odvažujeme modlit.

Přimlouváme se za lidi, kteří hledají životní cestu. Prosíme, odhal jim spolehlivost svého učení. Vždyť ty máš slova věčného života.

Přimlouváme se za ty, kteří podléhají pochybnostem. Prosíme, podepři jejich víru, obdaruj je rozhodností a posilni je, aby unesli tíhu svobody.

Přimlouváme se za lidi, kteří se opájejí vlastní nezávislostí. Ukaž jim, prosíme, že také oni se neobejdou bez svých bližních.

Přimlouváme se i za ty, kdo touží po vládě silné ruky. Ukaž jim hodnotu svobody a rozmanitosti.

Přimlouváme se za lidi, jejichž upřímné modlitby nebyly vyslyšeny. Prosíme, obnov jejich důvěru a navrať jim radost.

Přimlouváme se za ty, kterým naše tradiční křesťanské odpovědi nestačí. Prosíme, dej kazatelům a kazatelkám, starším a všem křesťanům moudrost nově formulovat radostné poselství o tvé dobrotě.

Prosíme za nás, kteří jsme přijali tvoje učení. Dopřej nám, ať v něm vytrváme a vydáváme o něm pravdivé svědectví.

Prosíme, ať jsme doma, na pracovišti, ve škole a na všech svých cestách hodnověrnými Kristovými zástupci, kteří se neřídí sobectvím, ale Božím královstvím.

Proto se též přimlouváme za trpící, nemocné a nešťastné. Prosíme, buď s nimi. A nás ostatní vyuč naší odpovědnosti.

Bože, smiluj se nad námi a vyslyš nás, aby naše radost byla úplná.

Jako děti Boží modleme se společně: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Když Hospodin úděl Sijónu změnil, bylo nám jak ve snu. Tehdy naše ústa naplnil smích a náš jazyk plesal. Tehdy se říkalo mezi pronárody: „Hospodin s nimi učinil veliké věci.“ Hospodin s námi učinil velké věci, radovali jsme se. Hospodine, změň náš úděl, jako měníš potoky na jihu země! Ti, kdo v slzách sejí, s plesáním budou sklízet. Spláčem nyní chodí, kdo rozsévá, s plesáním však přijde, až ponese snopy. (Žalm 126)

POŽEHNÁNÍ

Ve vašich domovech i na všech vašich cestách vás i vaše milé ať požehná a chrání Všemohoucí a nade všechno milující Bůh Otec i Syn i Duch svatý. Amen

PÍSEŇ č. 579 Ó Králi věků důstojný

BEZ VÁS JSME SIROTCI

VSTUPNÍ SLOVA

*Jednou, doufám, dokonale pochopíte, že v den našeho Pána
Ježíše budeme vaší chloubou, tak jako vy zase naši. (2K 1,13–
14)*

PÍSEŇ č. 639 Hned zrána vzdej díky

MODLITBA

Hospodine, Pane náš! Chceme tě dnes společně chválit a oslavovat za dar života, který jsi nám svěřil a díky němuž můžeme prožít nádherné chvíle štěstí a radosti. Každý den, každá hodina a minuta je vzácná a nadějná, protože můžeme dát svému životu vlastní podobu a tvář. Je nádherné mít svobodu a dělat, co nás těší, setkávat se s lidmi, které máme rádi, a přemýšlet o tom, co nás zajímá. Ale čím jsme svobodnější, tím větší máme odpovědnost, a tak víme, že jsme mnohé pokazili, nezvládli a leckomu ublížili. Jsou činy a slova, za která se stydíme. Jsou hodiny a dny, které bychom rádi vymazali, a lidé, kterým bychom se měli omluvit a prosit je za odpuštění. Dej nám k tomu, prosíme, sílu a pokoru. Přišli jsme však také proto, abychom u tebe načerpali sílu a energii do dalších dnů. Mnozí z nás jsou unavení a nespokojení. Jiní jsou zklamaní a nemocní. Další čeká vážné rozhodnutí. Někdo se cítí sám, i když je obklopen lidmi. A někdo čeká na nový podnět, výzvu a nápad, protože už neví, jak dál. A tak jsme se tu shromáždili a pokorně čekáme na tvé Slovo, které má tu moc otevřít naše unavené oči a tvrdá srdce, přimět nás k lítosti a dát nám sílu, na co sami nestačíme. Prosíme, ať se nás chopí tvůj Duch a nasměruje náš život k tomu, co je správné, poctivé a potřebné. Pomož nám, ať svůj život nepromarníme, ale naplníme ho tím, co ob stojí v běhu času a bude připomínáno ve tvém království. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Listu apoštola Pavla Římanům, 1. kapitoly, od 7. do 17. verše:

Všem vám v Římě, kdo jste Bohem milováni a povoláni ke svatosti: milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista. Nejprve vzdávám díky svému Bohu skrze Ježíše Krista za vás všechny...

PÍSEŇ č. 242 Prozpěvujte všichni k chvále

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Prvního listu apoštola Pavla do Tesaloniky, 2. kapitoly, od 17. do 20. verše:

Bez vás, bratři, byli jsme jako sirotci, i když to bylo nakrátko a jen tělem, ne srdcem; tím usilovněji jsme vás toužili spatřit. Proto jsme k vám chtěli přijít, já Pavel víc než jednou, ale satan nám v tom vždy zabránil. Vždyť kdo je naše naděje, radost a vavřín chlouby před naším Pánem Ježíšem Kristem při jeho příchodu, ne-li právě vy? Ano, vy jste naše sláva a radost.

Milé sestry, milí bratři! Je zvláštní, že ten, kdo se v tomto dopise prohlásil nejprve za matku a později za otce svých adresátů, se nyní pro změnu cítí jako jejich sirotek. Neplete si apoštol role? Nejprve vystupuje z pozice rodičovské autority a nyní se cítí jako opuštěné dítě bez rodičů. Jak jdou tyto myšlenkové kotrmelce dohromady? Když je někdo někomu rodičem, vychovatelem, apoštolem, farářem, učitelem nebo nadřízeným, měl by si hlídat svou autoritu a nedávat příliš nebo dokonce vůbec najevo své city a slabosti.

Přiznat svou závislost na druhých a stylizovat se do role sirotka – tedy malého, opuštěného chlapce, který zůstal bez rodičů, se pro apoštola nejspíš nehodí. Jenže apoštol si tu na nic nehraje. On se jako sirotek skutečně cítí a nestydí se to přiznat. Právě v tom byl vztah mezi křesťany jiný, než bylo mezi lidmi v antice obvyklé. Apoštol však ví, že může být ke svým adresátům otevřený, upřímný, a nestydí se přiznat ani své city, slabost a dokonce i chyby. Ale to se přece ani dnes nedělá!

Ještě donedávna se i v naší společnosti předpokládalo, že role jsou pevně rozděleny a je jasné, kdo dává a kdo má být vděčný. Muž živil ženu, děti byli závislé na svých rodičích, žák měl být vděčný svému učiteli, nemocný svému lékaři a dělník svému zaměstnavateli.

Teprve v poslední době se role pomalu vyrovnávají a my si uvědomujeme, že žádný vztah není jednostranný. Zajisté, že žák má být vděčný svému učiteli za to, co ho naučil, ale i učitel si začíná uvědomovat, za co všechno vděčí svým žákům a studentům. Vždyť kdyby je neměl, komu by předal své zkušenosti? Kdo by mu kladl otázky, na které by hledal odpovědi? Pro koho by vymýšlel nové pomůcky a psal knížky? Učitel potřebuje žáky stejně jako žáci učitele. Kdyby podnikatel neměl ve firmě kmenové zaměstnance, na které se může spolehnout, nemohl by podepsat žádnou smlouvu o dílo. Továrník potřebuje šikovné dělníky a dělníci šikovného továrníka. A stejně tak jsou rodiče vděční za své děti, přestože jsou to oni, kdo je živí.

Když vidíme, jak někdo pečuje o nemocné nebo postižené dítě, myslíme si, jak se takoví rodiče a pečovatelé obětují a že by si zasloužili veliký metál. Zajisté, že si ho zaslouží! Ale tím největším metálem, který dostávají, je láska jejich bezmocných svěřenců. Postižené děti dávají svým rodičům a pečovatelům možná ještě větší radost a smysl života, než děti zdravé a úspěšné. Jen málokdo si dovede představit, jakou cenu má pro pečující mámu úsměv jejího postiženého dítěte, které musí každý den krmit a přebalovat. Když pečujeme o své staré rodiče, býváme často unavení a netrpěliví, ale když nám pak zemřou, jak nám naráz scházejí a jak je náš život náhle prázdný. Díky nim jsme věděli, proč tu jsme a musíme být. Bez nich – jsme jako sirotci.

Apoštol Pavel byl možná první, kdo byl takto upřímný a pravdivý. Plným právem se mohl cítit vůči Tesalonickým jako jejich rodič a dobrodinec. Právem mohl očekávat jejich úctu. Mohl je napomínat a leccos jim vytknout. Mohl je žádat o dary a pomoc.

Ale on navzdory protokolu a veřejně říká: Já si bez vás připadám jako sirotek. Nejen vy mne, ale i já vás potřebuji. Jste pro mne smyslem mého života. A má pravdu. Vždyť co by byly rodiče bez dětí, lékaři bez pacientů, podnikatelé bez zaměstnanců, učitelé bez studentů, generálové bez vojáků, politici bez voličů, kazatelé bez sborů a pracovníci Diakonie bez svých klientů!

Naše role jsou rovnocenné. Ve skutečnosti se potřebujeme navzájem. A i když se to veřejně neříká a nepřiznává, nikdo z nás není na druhých nezávislý. Nikdo není docela nad věcí. Všichni jsme zranitelní. Pavel by nebyl apoštolem bez svého sboru, podobně jako nemůže být nikdo spisovatelem bez čtenářů, zpěvákem bez posluchačů ani hercem bez publika. Každý si můžeme do této rovnice dosadit lidi, pro které pracujeme, s kterými žijeme a o které se staráme. Ano, přiznejme si tuto slabost, která je ovšem hluboce lidská, povzbuzující a pravdivá. Přiznejme si, že bez druhých bychom byli sirotci. Přiznejme si, že se navzájem potřebujeme a máme se rádi, i když si to často neumíme říci.

I když to bylo nakrátko a jen tělem, ne srdcem; tím usilovněji jsme vás toužili spatřit. Kdyby mohl apoštol v Tesalonice působit o něco déle a v klidu, asi by svůj vztah tolik neprožíval. Dokud se rodina nebo manželé každý večer sejdou u večeře, většinou si ani neuvědomujeme, jak je pro nás blízký člověk důležitý. Teprve odloučení, vzdálenost a prázdná židle nám odhalí, jak moc nám někdo chybí.

Když matka odjede na pár dní z domu, hned je vidět, co všechno dělá a nač jsme si prostě zvykli. Nádobí je neumyté, lednička prázdná, prádlo nevyprané a košile nevyžehlené. Ale to všechno se nějak naučíme a vyřešíme. Horší je, že si nemáme s kým povídat, plánovat a vzpomínat. Každé odloučení je však také k něčemu dobré. Náš vztah se díky odloučení zvláště prohloubí. Když jsme spolu, je to hezké, ale nemáme od sebe odstup. Všechno se řeší hned. Ale když jsme od sebe – máme na sebe paradoxně víc času. Vzpomínáme, co jsme už prožili, a v duchu domýšlíme, co zůstalo nedořečeno. Dřív se v odloučení psaly dlouhé dopisy. Dnes si telefonujeme – a ty telefonáty na dálku jsou delší než těch pár slov prohozených u večeře.

Až v odloučení si často uvědomíme, co pro nás druhý znamená. Mnohdy si lidé řeknou v dopise nebo v pouhé esemesce víc, než když jsou tváří v tvář. Odloučení nám pomůže uvědomit si, kolik nám na druhém člověku záleží a jak moc jsme na něm závislí.

Kdyby Pavel zajížděl z Korintu do Tesaloniky každý víkend, asi by ho nikdy nenapadlo, jak jsou pro něj Tesaloničtí důležití. Ale nemožnost setkat se s nimi znásobila jeho vztah a dala mu docela jinou hloubku. Přečtěte si někdy dopisy básníka Jana Zahradníčka z vězení,

nebo poslední dopisy Milady Horákové, které píšou svým nejbližším, a uvědomíte si, že sami byste nic podobného svým nejbližším nikdy neřekli. Ale přitom to cítíme stejně jako oni! Kdybychom byli ve vězení, toužili bychom po svých blízkých stejně šíleně a nekonečně, jen máme to štěstí, že jsme zatím pořád spolu a proto si svou lásku a závislost neuvědomujeme. Ale někdy bychom si to říci měli a mohli.

Chtěli jsme k vám přijít, já Pavel víc než jednou, ale satan nám v tom vždy zabránil. Vymlouvat se na satana je trochu zvláštní zdůvodnění. Vždyť tehdy nebyly žádné hranice. Každý mohl cestovat po kvalitních silnicích, kam chtěl. Z Athén do Tesaloniky to bylo asi 50 kilometrů, a i kdyby šel apoštol pěšky, za dva dny tam mohl být.

Ale prý mu v tom satan zabránil. Nastalo snad zemětřesení? Nebo se dostal náhle do vězení? Co se mu vlastně postavilo do cesty? Pokud víme, nebylo to nic fatálního ani nadpřirozeného. Tím satanem byli podle všeho lidé, kteří ho byli připraveni v Tesalonice zažalovat a fyzicky napadnout. Ale kdo ví, třeba by se jim ubránil. Proč to nezkusil? Apoštol a jeho přátelé však vyhodnotili nebezpečí jeho pobytu v Tesalonice za příliš vážné, a proto ho raději vypravili ho do Athén a pak do Korintu, odkud apoštol napsal tento dopis. Lidově řečeno – apoštol nechtěl tahat čerta za vousy.

Satan tedy může znamenat, čemu my říkáme tvrdá realita. Apoštol prostě uznal, že návštěva Tesaloniky, i když po ní velmi toužil, není moudrá. O satanu mluví proto, že v tom nevidí ani Boží vůli ani své vlastní selhání. I když by bylo nejlepší zajet do Tesaloniky a dokončit tam práci, riziko je příliš veliké, a proto je třeba ustoupit a přiznat si, že to v tuto chvíli prostě nejde.

Takhle ovšem nejedná fanatik, který by šel, kam si usmyslí – hlava nehlava. Takhle jedná rozumný člověk, který uznává, že jsou okolnosti, které nezmění a musí se jim přizpůsobit. Satanem může být podle jiných apoštolových zmínek třeba nemoc, která brání dokončit práci, neochota navzájem si odpustit, falešní lidé, závist nebo lakota. Satan je společný jmenovatel toho, co nám objektivně a někdy i subjektivně brání udělat dobrou věc.

Pavel si však nezoufá a neposadí se před satanem na zadek. Hledá jiné řešení a v následujících verších se dočteme, že satana obejde, když místo sebe pošle do Tesaloniky Timotea. Tahle myšlenková

pružnost mu pomůže krizi překonat a satana vynulovat. Zatímco jiní by mysleli, že proti satanovi nic nezmohou, Pavel se smíří s tím, že on do Tesaloniky nemůže, ale najde jiné řešení a posílá dopis a s ním svého nejlepšího spolupracovníka, který za něj vše moudře vyřídí a vyřeší. A tak může apoštol spokojeně napsat: *Vždyť kdo je naše naděje, radost a vavříin chlouby před naším Pánem Ježíšem Kristem při jeho příchodu, ne-li právě vy? Ano, vy jste naše sláva a radost.*

Pavel tak dává ještě jednou průchod svému citu a prozradí nám, co je posledním smyslem a cílem jeho života. Existence sboru v Tesalonice. To však bylo hrozně riskantní. Apoštol neměl v tu chvíli žádnou vnější záruku, že po něm v Tesalonice něco zůstalo. A přece říká o těch, které tam možná Timoteus ani nenajde: Vy jste moje všechno. Na vás záleží, zda můj život nebude shledán zbytečný a marný. Vy jste moje děti. Moje naděje, radost, chlouba, sláva a bez vás budu jako sirotek. Jsou to samá těžko uchopitelná slova až na jedno. STEFANOS – vavříinový věnec pro vítěze, který apoštol doufá dostat od samotného Krista.

Když tehdy závodníci běželi v dráze, zápasili v ringu, soutěžili ve zpěvu, básnictví a recitaci – nedostali za vítězství peníze, ale vavříinový věnec. Byla to odměna čestná a symbolická, a přece po ní každý toužil. Znamenala oněch pověstných pět minut slávy, kvůli kterým stálo za to celé roky dřít, cvičit, držet tělo v kázni, odříkat si pohodlí a systematicky na sobě pracovat. To všechno život ve víře vyžaduje – a přece je tu významný rozdíl.

Na olympiádě jde o to, kdo je nejlepší. A to může být jen jeden. Všichni trénují, všichni se dřou, výkonnost je víceméně vyrovnaná, a pak jeden o pár sekund vyhraje. A vítěz bere vše. Tohle však ve víře neplatí. Pavel nebude nejlepší apoštol. Neměří se s ostatními apoštoly. Nesnaží se nikoho předběhnout. Vavříinový věnec dostanou od Ježíše všichni, kteří běží podle pravidel a doběhnou do cíle. Před Bohem to není kdo z koho. Není předem daný počet vyvolených, do kterého se musíme vejít. Kristův vavříin je pro všechny, kteří vyběhnou a nevzdají to. Amen

MODLITBA

Pane, dej, ať poznáme, jak důležité je to, co uděláme pro druhé.
Amen

PÍSEŇ č. 629 Může být, že padne vše

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíše Kriste! Tam, kde můžeme pomoci slovem a skutkem, tam to chceme učinit a zbytečně to neodkládat. Ale prosíme, pomoz nám tam, kde jako lidé pomoci nedokážeme a neumíme.

Uzdrav naše nemocné, povzbud' ty, kteří se cítí sami.

Zastav zbytečné války a násilí, pomoz, ať lidé nemusí opouštět své domovy.

Přimlouváme se za ty, kteří jsou závislí na drogách, alkoholu nebo hazardních hrách.

Prosíme za ty, kteří nemohou najít práci a ztratili zájem změnit svůj život.

Dej moudrost starostům a zastupitelům našich měst.

Dej nové nápady umělcům a architektům, aby naše města byla příjemná k bydlení a práci a krajina krásná a příroda zdravá k odpočinku.

Přimlouváme se i za sportovce, kteří nás učí cílevědomosti a odříkání, aby si užili radost z vítězství, a přitom soutěžili férově a spravedlivě.

Přimlouváme se za své kamarády i spolupracovníky, za všechny, kteří jsou nám milí a vzácní. Ale modlíme se i za lidi, kteří jsou nám protivní a nepříjemní, a prosíme, abychom si k nim dovedli najít cestu a pochopili jejich myšlení a jednání.

A to co nás spojuje v naší víře a naději, chceme nyní společně vyslovit v modlitbě, kterou jsi nás naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nevíte snad, že ti, kteří běží na závodní dráze, běží sice všichni, ale jen jeden dostane cenu? A kdo závodí, nedostane cenu, nezávodí-li podle pravidel. (2 Tm2, 5) Běžte tedy tak, abyste ji získali! Každý závodník se podrobuje všestranné kázni. Oni to podstupují pro pomíjitelný věnec, my však pro věnec nepomíjitelný. Já tedy běžím ne jako bez cíle; bojuji ne tak, jako bych dával rány do prázdna. Ranami nutím své tělo ke kázni, abych snad, když kážu jiným, sám neselhal. (1K 9,24–27)

POŽEHNÁNÍ

At' Bůh naplní vaše srdce radostí a spokojeností, at' Ježíš Kristus probudí ve vašem srdci vlídnost a laskavost a Duch svatý vás podepře a posílí, abyste unesli všechny obtíže všedního dne. Amen

PÍSEŇ č. 582 Toužíme v lásce žítí stále

SEZNAM ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

		strana
1. Mojžíšova	40,1–15	59
5. Mojžíšova	6,4–15	57
1. Samuelova	16,1–13	14
Žalm	23	33
Žalm	119,89–105	20
Izajáš	53, 7–9	2
Izajáš	65,1–9	79
Matouš	7,7–11	8
Matouš	27,55–66	8
Lukáš	23,32–46	39
Skutky	2,1–17	64
Římanům	1,7–17	93
1. Korintským	10,1–6.11–13	27
2. Korintským	12,6–10	86
1. Janova	4,16–21	72

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		strana
Job	14,1–5	39
Žalmy	1,1,1–3	20
Izajáš	63,15–64,3	8
Jeremjáš	23,16–24.29	72
Matouš	28,1–7	44
Matouš	28,11–15	59
Marek	5,1–20	79
Lukáš	2,1–14	14
Lukáš	11,5–13	86
Lukáš	13,1–9	27
Jan	11,1–45	33
Jan	20,24–29	57
Skutky	1,3–8	64
1.Tesalonickým	2,17–20	93
Zjevení Jana	5,1–7	2

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelická v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne OPUS v.d.i., Janáčkovo nábřeží 1075/27, 150 00 Praha 5. Objednávky přijímá a rozšiřuje ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce 224 999 236, e-mail: frankova@e-cirkev.cz, <http://www.e-cirkev.cz>